
Kyrkomötet
Motion 2023:1
av Lars-Ivar Ericson

Studiematerial för konfirmandföräldrar

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utarbeta ett studiematerial för konfirmandföräldrar.

Motivering

Det finns två tillfällen när kyrkan har goda möjligheter att nå familjerna. Det handlar då om dop och konfirmation. I dopsamtalet är kontakt med dopföräldrarna en naturlig och viktig del. När det gäller konfirmation är förädrakontakter inte lika vanliga men när deras tonåringar deltar i konfirmationsundervisningen så aktualiseras tros- och livsåskådningsfrågor som även kan intressera ungdomarnas föräldrar. Därför vore det bra ifall det fanns ett material som kan användas vid föräldraträffar eller som studie-cirkel. Exempel på rubriker som kan vara relevanta i ett sådant material: Skapelse – miljö, Vad är gudstjänst, Liv och död, Gott och ont, Bibel och bön – ja det finns många frågor som ungdomarna och som även deras föräldrar kan tänkas vilja diskutera.

Tyringe den 4 maj 2023

Lars-Ivar Ericson (C)

Kyrkomötet
Motion 2023:2
av Lars-Ivar Ericson och Ellionor Moberg

Svenska kyrkans insatser på SiS-hem

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar uppdra till kyrkostyrelsen att inventera Svenska kyrkans insatser på SiS-hem samt återkomma med förslag om hur dessa insatser kan utökas.

Motivering

På Statens institutionsstyrelses hem finns barn och ungdomar som vårdas med stöd av LVU, dömda enligt LSU eller som vårdas med stöd av LVM. Svenska kyrkan har redan omfattande verksamhet på fängelser och häkten men det är tydligen så att SiS-hemmen inte får samma uppmärksamhet från kyrkan.

Under det senaste halvåret har genom massmedia framkommit flera beskrivningar om missförhållanden på dessa hem. Rymningar, övergrepp och tveksamma placeringar är några exempel som uppmärksammats. Därför kan det antas att det finns behov hos vårdade barn och ungdomar samt personal att få kontakt med en utomstående självvårdare. Svenska kyrkan borde därför utöka sina insatser på SiS-hemmen.

Tyringe den 29 maj 2023

Lars-Ivar Ericson (C)

Ellionor Moberg (C)

Kyrkomötet
Motion 2023:3
av Jonas Larsson och Mikael Sandén

Årlig kristen konferens

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att bjuda in stiftet till att samtidigt arrangera en årligen återkommande gemensam kristen konferens på flera platser i landet.

Motivering

Människor i vår tid har aldrig haft mer att göra och varit så upptagna som nu med världsliga saker och ting. Samtidigt visar vissa undersökningar att endast 15 procent av befolkningen definierar sig som ateister, med andra ord är 85 procent inte ateister utan en stor del av den gruppen har sannolikt i stället en tro på någonting odefinierat. I mätningar visas även att Sverige är ”det mest andliga landet” i Europa. Samtidigt uppmanar Bibeln oss att gå ut och göra alla folk till lärjungar.

Svenska kyrkan behöver därför påminna om att hon finns som ett alternativ till världen och därför göra sig synlig och hörd. Samfundet behöver bidra till att göra Jesus mer känd i Sverige. Samfundet behöver möta människors andliga längtan och behov.

Vi vill därför låta Svenska kyrkan hålla en gemensam samlingskonferens för hela kristenheten i hela landet. Det ska vara en konferens varje år under någon av de kristna högtidshelgerna men simultant på flera platser i landet, gärna i så många som möjligt av alla de olika stiftet för att undanröja långa resvägar som kan uppstå mellan norr och söder, öst och väst. Det ska vara en konferens med psalm- och lovsång, bön och predikan som sätter tron på Jesus i centrum. En konferens av detta snitt kan väcka kännedom hos allt fler människor om kyrkan, den kristna tron och dess eviga tidlösa värden som står i kontrast till världen. En konferens med bred geografisk närvaro i syfte att väcka insikten om kristen tro i hela Sverige.

Det finns inom samfundet många lokaler som kan användas utan extra kostnader, det gäller domkyrkor, stadskyrkor, församlingshem och andra lokaler. Volontärer kan vara med och genomföra konferensen vilket därför inte medför några lönekostnader. Insamling via swish kan täcka övriga omkostnader exempelvis fika eller tryckt material. En enklare kostnadseffektiv informationskampanj om att konferensen äger rum kan göras i digitala/sociala medier. Sammantaget en sparsam kostnadsram som helst ska kunna täckas av frivilliga gåvor så att den totala nettokostnaden blir försumbar eller nära noll.

Jesus till Sverige utan kostnad.

Falköping den 5 juni 2023

Jonas Larsson (SD)

Mikael Sandén (SD)

Kyrkomötet
Motion 2023:4
av Robert Fredriksson

Säkra valsedlar

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda möjligheten att införa ett valsystem med en gemensam valsedel för samtliga valbara alternativ.

Motivering

Svenska kyrkan ska vila stadigt i, och vara evigt förankrad i den kristna trosbekännelsen och det luthersk-evangeliska samfundets bekännelseskrifter. Det i uttryck för den kristna kallelsen med missionsbefallningen i centrum. Samtidigt ska samfundets medlemmar ha ett demokratiskt inflytande över samfundet och dess omgärdande verksamheter. Därför är det viktigt att val förrättas på ett säkert sätt, där alla deltagande i valet behandlas likvärdigt.

I syfte att garantera valhemligheten och att ge samtliga aktörer i valet jämlika möjligheter att erbjuda väljarna en valsedel på plats, bör kyrkan utreda möjligheten att enligt dansk modell införa ett system med en gemensam valsedel för samtliga valbara alternativ. Detta för att säkerställa att inte valfusk med borttappade valsedlar äger rum.

Med ett valsystem likt det danska så minimeras möjligheter till misstag som bortglömda valsedlar och säkrar allas lika rätt att vara valbara. Det omintetgör dessutom misstankar om fusk såsom bland annat risken för undanlömda eller bortplockade valsedlar. Det skulle i stället kunna bli ett tryggt och stabilt system där den demokratiska delaktigheten i samfundet säkerställs.

Åseda den 5 juni 2023

Robert Fredriksson (SD)

Kyrkomötet
Motion 2023:5
av Anna-Karin Åström

Publicering av psalmförslag

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att i demokratisk anda publicera alla inkomna förslag till den nya psalmboken offentligt.

Motivering

Svenska kyrkan ska få en ny psalmbok. Det sker nu en process där man kunnat lämna in många förslag till nya psalmer i den nya psalmboken. Det är viktigt att allmänheten får ta del av alla de förslag som skickats in. Det är rimligt att visa transparens på detta sätt när det gäller en gemensam bok som alla besökare ska använda i framtiden som den svenska psalmboken. Att inte visa inkomna förslag uppfattas odemokratiskt.

När det senare ska fattas beslut om vilka psalmer och sånger som ska ingå bör även förslaget om urval presenteras offentligt innan beslut också fattas slutgiltigt. Vi föreslår därför att alla förslag publiceras på Svenska kyrkans webbplats så att alla som har intresse kan ta del av förslagen. Publiceringen bör genomföras på ett sådant sätt att det är tids- och kostnadseffektivt. Exempelvis på en webbsida/mapp med förslagsvis pdf-filer eller dylikt innehållandes sångtitel, låttext och eventuella ackord och noter.

Hamrångefjärden den 5 juni 2023

Anna-Karin Åström (SD)

Kyrkomötet
Motion 2023:6
av Anna-Karin Åström

Kristna träffpunkter för unga

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda möjligheten att inom samfundet starta kristna träffpunkter för unga inom befintliga lokaler som erbjuder värme, gemenskap, aktiviteter och andakter och ungdomsgudstjänster.

Motivering

Sverige har haft en negativ utveckling på senare år när det kommer till kriminalitet och missbruk. Tyvärr är det alltför många unga på glid som också lätt hamnar i gängkriminalitet med missbruk av droger.

Vi vill därför att kyrkan ska erbjuda ett alternativ till denna destruktiva livsstil med brottslighet.

Vi vill se att kyrkans stift upprättar en strategi för att församlingshemmen och andra lokaler som är i kyrkans ägo blir platser där Svenska kyrkan kan bedriva verksamhet för unga. Det ska vara en plats som bygger på varm gemenskap och som kan ge bekräftelse till unga. De ska kunna känna att det är ett alternativ till en destruktiv livsstil. Där bör finnas vanliga sportaktiviteter, spel och andra aktiviteter med umgänge. Sociala samlingar kring kultur eller annat. Men också bör där finnas olika inslag i form av andakt, eller en enklare gudstjänst eller snarlikt som är lättsmält för den unga generationen. Det ska utformas som en familjär varm gemenskap som känns mer attraktiv än att leva ett liv i kriminalitet.

Detta behövs i hela landet och därför behöver Svenska kyrkan, utifrån lagen om Svenska kyrkans riktlinje att samfundet ska bedriva rikstäckande verksamhet, fatta ett inriktningsbeslut för hela samfundet att öka inslaget av den här typen av verksamheter. Utförandet som sådant mer i detalj ligger däremot på församlingar och pastorat att utforma. Finns det inte möjlighet inom vissa pastorat och församlingar bör stiftet tillgodose att åtminstone varje kontrakt inom stiftets område kan erbjuda någonting av detta.

Hamrångefjärden den 5 juni 2023

Anna-Karin Åström (SD)

Kyrkomötet
Motion 2023:7
av Jonas Larsson m.fl.

Fler sociala gemenskaper

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att satsa på en inriktning med fler sociala gemenskaper inom samfundet.

Motivering

I en tid då allt fler människor upplever ensamhet finns ändå goda möjligheter till fler starka gemenskaper. Där kan Svenska kyrkan vara en motvikt till ensamhet och bidra till att erbjuda samvaro mellan människor som längtar efter att träffas. Exempel på sådana aktiviteter kan vara familjeträffar och intressegrupper.

Familjen och samvaron inom församlingen är de minsta enheterna i samhället. De utgör de små gemenskaperna som har väldigt stor betydelse i våra vardagliga liv. Kyrkolivet bör fånga upp möjligheter som skapar förutsättning för mer av de små gemenskaperna för familjer och enskilda personer. Samfundets fokus på familjeaktiviteter bör därför stärkas.

Det behöver göras så att samfundets församlingar får en inriktning om att utvecklas som en större ”församlingsfamilj” utöver de vanliga familjerna. Det blir alltså fråga om en familj där hela församlingen är familj gemensamt. Alla oavsett vem man än är, får vara del av den gemenskapen. Alla inom församlingen från gammal till ung, bildar en gemenskap. Alla de äldre kan ha rollen av att vara förebilder till de yngre inom församlingen så att de inte hamnar på glid i kriminalitet. En stark gemenskap ska kunna prägla en församling vilket vi tror kan åstadkommas genom att församlingen får ett större fokus på de familjevänliga aktiviteterna.

Lagen om Svenska kyrkan pekar på att Svenska kyrkan är en rikstäckande verksamhet och därför vill vi se Svenska kyrkan upprätta en nationell inriktningsstrategi för hur kyrkan i hela landet ska erbjuda regelbundna familjeträffar. Syftet vore att människor ska få del av en kristen social och familjär gemenskap, i vilken de ska kunna stärka varandra i utbyten och stöd sinsemellan.

Många personer har sekulariserats idag och har därför en relativt stor distans till församlingslivet och dess verksamheter. I vissa fall har en rädsla för det okända byggt in och ibland bygger det på ren okunskap. Svenska kyrkans församlingar bör därför på ett mer utåtriktat sätt arrangera fler sociala aktiviteter som kopplar till människors olika intresseområden. Det kan handla om sport, kultur, ekonomi, hälsa, matlagning, djur, resor, naturliv med mera. Det viktiga är att detta blir kanaler där människor känner att tröskeln för kontakt med kyrkan blir lägre. Vi tror att det här kan ge skjuts till arbetet med att kunna gå ut med evangeliet till alla.

Mot 2023:7

Lagen om Svenska kyrkan pekar på att Svenska kyrkan är en rikstäckande verksamhet och därför vill vi se att Svenska kyrkan upprättar en nationell inriktningsstrategi för hur kyrkan i hela landet ska erbjuda regelbundna träffar i intressegrupper.

Falköping den 5 juni 2023

Jonas Larsson (SD)

Mikael Sandén (SD)

Anna-Karin Åström (SD)

Kyrkomötet
Motion 2023:8
av Mikael Sandén och Jonas Larsson

Årliga Israelresor

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att Svenska kyrkan ska arrangera årliga Israelresor.

Motivering

Bibelns berättelser är fulla av platser i Israel. Namnet Israel nämns flera tusen gånger i Bibeln. Därför är landet Israels betydelse för samfundet mycket stor. Förståelse för kopplingen mellan Israel, det judiska folket, evangelierna och frälsningen är helt central för kristen tro.

Vi vill gärna se att Svenska kyrkan arrangerar fler resor till Israel så att medlemmar och andra kan få större förståelse för Israels betydelse för kristen tro.

Det är viktigt att objektiv och bibelförankrad kunskap om Israel ökar i allmänhet bland kristna i Sverige, och i synnerhet bland Svenska kyrkans medlemmar.

Genevad den 5 juni 2023

Mikael Sandén (SD)

Jonas Larsson (SD)

Kyrkomötet
Motion 2023:9
av Mikael Sandén och Jonas Larsson

Program för nytt kyrkoliv

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att inrätta ett rikstäckande program för att vitalisera och skapa ett nytt kyrkoliv.

Motivering

Enligt lagen om Svenska kyrkan ska verksamheten vara rikstäckande. Det har betydelse för hur man hanterar att vissa församlingar har somnat in och där det ibland kan finnas få aktiva.

Därför är det viktigt att skapa ett program för att låta församlingslivet väckas till liv på nytt igen. Ett sådant program bör innehålla frågor som rör församlingsbyggande. För att bygga upp församlingar måste centrala bitar tas i beaktan som mission, evangelisation, musik, undervisning med ett djupt bibliskt teologiskt innehåll, bön, alfa-kurser, osv.

Svenska kyrkan behöver en övergripande strategi för att skapa levande växande församlingar, och för detta behövs ett rikstäckande program.

Genevad den 5 juni 2023

Mikael Sandén (SD)

Jonas Larsson (SD)

Kyrkomötet
Motion 2023:10
av Daniel Engström och Anna-Karin Åström

Låt samarbetskyrkor inspirera

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att verka för fler samarbetskyrkor mellan Svenska kyrkan, Evangeliska fosterlandsstiftelsen (EFS) samt Equmeniakyrkan.

Motivering

Det finns ett samarbete mellan Svenska kyrkan och Evangeliska fosterlandsstiftelsen (EFS) om att upprätta och driva så kallade samarbetskyrkor. Svenska kyrkan erbjuder EFS möjlighet att nyttja dess lokaler för att bedriva EFS gudstjänster. I Sverige finns det ett tjugotal samarbetskyrkor. Det kan jämföras med de mer än 1 300 församlingarna inom Svenska kyrkan. Det fina med samarbetskyrkorna är att de skapar levande generationsförsamlingar med både unga och gamla. De är en förebild för hela Svenska kyrkan som samfund. Svenska kyrkan bör låta sig inspireras av dessa uppskattade församlingar.

Vanligt bland dessa församlingar är att de ofta har Alphakurser för nya inom kristen tro, ett aktivt böneliv, en blandning av gamla psalmer och moderna lovsånger, aktiv evangelisation genom att gå ut i lokalsamhället exempelvis med kaffevagn för att dela evangeliet, de har en omsorg om människor i nöd som kan bli upprättade, de agerar som en varm utåtriktad församling. Dessa församlingar har visat växtkraft och det finns exempel på sådana församlingar som vuxit från noll medlemmar till fullsatta gudstjänster varje söndag på bara några år.

Lagen om Svenska kyrkan pekar på att samfundet ska bedriva en rikstäckande verksamhet. Svenska kyrkan bör därför hämta inspiration från EFS samarbetskyrkor och Equmeniakyrkan som förebild och inrätta en strategi för att fler sådana växande levande församlingar upprättas över hela landet, men dock naturligtvis utifrån lokala förutsättningar.

Landskrona den 7 juni 2023

Daniel Engström (SD)

Anna-Karin Åström (SD)

Kyrkomötet
Motion 2023:11
av Gary Aelius och Peter Laufer

Konferenser för landets kristna

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att anordna årliga nationella konferenser med alla kristna samfund, med särskilt sikte på nyinvandrade kristna, samtidigt som övriga kristna samfund välkomnas, för att öka förståelsen och sammanhållningen mellan landets alla kristna.

Motivering

Den stora invandringen har även inneburit en stor kristen invandring från Mellan-östen, Afrika, ortodoxa länder med flera regioner. Sverige är idag ett splittrat land med en fragmenterad kristenhet.

Det vore bra om kontakten med övriga kristna samfund i landet fördjupas, för att öka förståelsen och sammanhållningen, samtidigt som väletablerade kristna samfund bjuds in. Vi vill skapa en stor kristen sammanhållning i landet, med kristenhetens och nationens bästa för ögonen.

Samfund med ursprung i andra länder har ofta ett stort engagemang som vi kanske kan inspireras av. Sammanhållningen kan förhoppningsvis sippra ned till gemene man.

Ett återkommande nationellt möte med alla kristna samfund kanske kan inspirera till motsvarande initiativ inom församlingarna där förutsättningarna finns.

Sundbyberg den 5 juni 2023

Gary Aelius (SD)

Peter Laufer (SD)

Kyrkomötet
Motion 2023:12
av Gary Aelius och Peter Laufer

Pocketbiblar till 18-åringar

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att starta ett projekt som årligen skickar ut en liten pocketbibel till varje årskull som fyller 18 år.

Motivering

Den allmänna bibelkunskapen har på senare tid försämrats i det svenska samhället, trots att majoritetskulturen i stor utsträckning bygger på kristen tro. Bibelns roll var tidigare helt naturlig, men har under lång tid successivt decimerats, liksom den kristna tron i samhället. Trots att vår ryggmärgsreflex ofta avspeglar den kristna tron, är många väldigt okunniga om kristen teologi och med svaga bibelkunskaper. Detta beror bland annat på att man har avskaffat kristendomskunskap och bibelkunskap i skolan. Människor har tyvärr blivit förblindade och saknar insikter om den bibliska sanningen.

Det är dock rimligt att ge människor en chans att själva läsa och förstå vad den kristna tron faktiskt handlar om och var moraliska värderingar, djupt nedlagda i den svenska majoritetskulturen, har sina rötter. Bibelläsning och undervisning kompletterar varandra. Det är mycket viktigt att läsa själva Bibeln ofiltrerad. Bibelundervisning är bra, men otillräckligt. Därför vill vi bidra till ökad bibelkunskap och förståelse för den kristna tron genom att låta Svenska kyrkan bedriva ett projekt med återkommande utskick av pocketbiblar till nya generationer 18-åringar.

Svenska kyrkan ska däremot inte upprätta en egen organisation för utdelningen. I stället föreslås samarbete med externa parter som redan idag delar ut pocketbiblar. Uppdraget ges av Svenska kyrkan men utdelningen görs av samarbetsorganisationen. Exempelvis skulle organisationen Goda nyheter (som ger ut en liten pocketbibel) vara en möjlig samarbetspartner, men vilken organisation som är bäst lämpad bör vara föremål för utvärdering.

Utskick bör först göras i form av ett litet informationsbrev om att utskick av pocketbibel planeras, med information om hur man enkelt tackar nej till försändelsen.

Sundbyberg den 10 juni 2023

Gary Aelius (SD)

Peter Laufer (SD)

Kyrkomötet
Motion 2023:13
av Peter Laufer och Gary Aelius

Ökad närvaro i media

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att öka Svenska kyrkans närvaro och exponering i media.

Motivering

Sverige har ibland kallats för världens mest sekulariserade land och en tro på Gud har inte alltid varit självklar. Men frågan är om detta håller på att förändras. Vissa experter på området pekar på att kristen tro fått ett uppsving de senaste åren i bland annat kulturlivet, vilket syns i musik, tv-serier, kulturjournalistik och litteratur.

Det framställs som att den tidigare sekulära normen brutits och vi ser i stället en postsekulär, kristen kulturtrend, i Sverige. Människor ställer frågor som inte kan lösas politiskt och upplevs därför behöva religionen för att förstå samtiden. Antalet Google-sökningar om livets mening har ökat på senare tid.

Svenska kyrkan bör därför öka sin närvaro i media för att svara på det ökade intresset för andliga och kristna frågor. Information på tv, radio och webben kan i högre utsträckning bidra med en förståelse för samfundet Svenska kyrkan, den kristna tron och teologiska frågeställningar i allmänhet, inte minst i samband med årets kristna högtider.

Torshälla den 11 juni 2023

Peter Laufer (SD)

Gary Aelius (SD)

Kyrkomötet
Motion 2023:14
av Roger Olsson

Diakonin och informationsplikt om papperslösa

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att

1. uppdra till kyrkostyrelsen att se över konsekvenserna för den diakonala vignings-tjänsten om en angiverilag införs,
2. uppmana kyrkostyrelsen att framföra slutsatserna från denna översyn i framtida remissförfaranden.

Motivering

Enligt inledningen till kyrkoordningens sjunde avdelning är diakonen

genom sin gärning ett barmhärtighetens tecken i både församlingen och samhället. Diakonen har ett ansvar att göra kärlekens gärningar, särskilt mot utsatta människor. Uppgifterna varierar beroende på de lokala sociala behoven och församlingarnas strukturer och diakonala prioriteringar. Uppdraget har en karitativ inriktning som också kan komma till uttryck exempelvis i undervisning. Varhelst det finns mänsklig nöd är det diakonens kallelse att ingripa och inspirera andra att ta ansvar.

Vidare framgår av kyrkoordningen att

de som vigs till uppdrag inom kyrkans vinningstjänst ska fullgöra de speciella uppdrag som de anförtrotts i solidaritet med Svenska kyrkan och kyrkans tro, bekännelse och lära. Alla står i evangeliets tjänst och under dess auktoritet.

Det handlar, enligt Svenska kyrkans hemsida, bl.a. om att

föra de utsattas talan och formulera de dilemman som välfärdssamhället skapat. Diakonen är en naturlig länk mellan kyrka och samhälle och har ett stort kontaktnät. Kontakter med socialtjänst, kommun, sjukhus, arbetsförmedling, försäkringskassa och ideella organisationer är vanliga.

Av detta framgår att en diakon har mycket information om individer som kan vara av känslig natur samtidigt som det är en betydande del av uppdraget att ha kontakt med olika myndigheter.

Enligt Tidöavtalet, överenskommelsen mellan de tre regeringspartierna och Sverigedemokraterna, ska kommuner och myndigheter

vara skyldiga att informera Migrationsverket och Polismyndigheten när de kommer i kontakt med personer som vistas i Sverige utan tillstånd.

Det innebär att myndigheter som en person kan komma i kontakt med får ett ansvar för att säkerställa personens lagliga rätt att vistas i Sverige.

Det som denna formulering avser att leda till brukar kallas för ”angiverilagen”.

Nu är visserligen inte Svenska kyrkans diakoni ett myndighetsuppdrag, men likväl riskerar arbetet att försvåras t.ex. genom att diakonen anser sig förhindrad att kontakta myndigheter om det riskerar att skada människor som lever i utsatthet.

Det är många inom Svenska kyrkan som oroas över hur det diakonala arbetet skulle påverkas av ett eventuellt genomförande av Tidöavtalets angiverilag. Arbetsgruppen ”En reva i samhällskroppen” är en sammanslutning av engagerade personer i Skara och Göteborgs stift som arbetar för att belysa att en sådan lag skulle öka trycket på civilsamhället och dessutom riskera att dölja problematiken att flera av de papperslösa inte har möjlighet att återvända till sina hemländer då dessa inte vill ta emot dem. Vidare har kontraktsprostarna i Skara stift uttryckt önskemål om att Svenska kyrkan ska lyfta frågan om hur vi ska förhålla oss till hur samhället genom en angiverilag behandlar en av dess mest utsatta grupper.

Det är enligt min mening viktigt att Svenska kyrkan på nationell nivå tar ett särskilt ansvar för detta. Om förslaget går ut på remiss är det viktigt att kyrkostyrelsen är aktiv som remissinstans och lämnar in sina synpunkter oavsett om man utses som sådan av regeringen eller ej. Det kan också gälla andra delar av Tidöavtalet som riskerar att försvåra Svenska kyrkans arbete bland människor som lever i utsatthet.

Borås den 18 juni 2023

Roger Olsson (S)

Kyrkomötet
Motion 2023:15
av Eva Nordung Byström

Ändringar av den lokala strukturen

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma till kyrkomötet med förslag till ändringar i kyrkoordningen som innebär att det inte ska finnas någon huvudregel vad gäller tidpunkt för ikraftträdande av ändring av den lokala strukturen.

Motivering

Under både innevarande och flera föregående mandatperioder har vi i Härnösands stift verkat för flera pastoratsbildningar. Den samlade erfarenheten av detta arbete är omfattande och har också utvärderats på olika sätt. En av de tydligaste slutsatserna vi kan dra av arbetet är att den krävande och många gånger smärtsamma process pastoratsbildningen innebär för förtroendevalda och de anställda som ska administrera omorganisationen, blir ännu svårare om man samtidigt ska planera för och genomföra ett kyrkoval.

När osäkerheten inför uppdraget, ansvaret och utmaningarna i den nya organisationen kombineras med förberedelser inför och genomförande av ett kyrkoval är risken stor att det uppstår onödig maktkamp och konflikt bland de förtroendevalda. För den personal som ska administrera både valet och övergången till en ny organisation medför detta osäkra läge en mycket tyngre och mer svårhanterlig administration.

Att både leda pastoratsbildningsarbetet via interimorganisationen, avsluta den gamla organisationen genom ordinarie organ samt förbereda för ett kyrkoval med en nyvald förtroendemannaorganisation som direkt ska ta över en ny pastoratsbildning, är en utmaning som vi varken bör belasta våra förtroendevalda eller anställda med. Organisationsförändringen är en tillräcklig utmaning i sig.

De slutsatser vi i Härnösands stift dragit utifrån våra erfarenheter och utvärderingar säger alltså att vi kan undvika en allvarligt belastad arbetsmiljö för berörd personal, samt en mer enhetlig och mindre konfliktfylld övergång till den nya organisationen om interimstyrelsen får fortsätta att ta sitt ansvar och övergå till att bli det nya pastoratets kyrkoråd ett eller några år före ordinarie kyrkoval. Personal kan ägna behövlig arbetstid till att etablera den nya organisationen och interimstyrelsen kan arbeta mer långsiktigt och sammanhållet. Styrelseansvaret för pastoratet blir mer kontinuerligt och därmed tryggare och mer förutsägbart.

Därför bör det framgå av kyrkoordningen att det inte krävs särskilda skäl för ett beslut om ikraftträdande av en ny lokal struktur under pågående mandatperiod. Det bör alltså inte finnas någon huvudregel i kyrkoordningen vad gäller tidpunkt för ikraftträdande av ändring av den lokala strukturen.

37 kap.

15 §

När beslut har fattats enligt 6 eller 6 a §§ ska kyrkofullmäktige utses vid ordinarie kyrkoval.

Om det finns särskilda skäl får stiftsstyrelsen besluta att en ändring som innebär att en ny församling eller ett nytt pastorat bildas genom sammanläggning av församlingar eller pastorat ska träda i kraft under pågående mandatperiod. Det samma gäller en ändring som är av så begränsad omfattning att församlingen eller pastoratet även under återstoden av mandatperioden bör kunna företrädas av tidigare valda organ.

Av 34 § framgår att interimisdelegerade blir kyrkofullmäktige och interimisstyrelsen kyrkoråd vid en ändring under en mandatperiod.

Om en ny församling bildas av församlingar som utgör ett pastorat blir kyrkofullmäktige i pastoratet kyrkofullmäktige i den nybildade församlingen. Pastoratets kyrkoråd blir kyrkoråd i den nya församlingen

När beslut som fattats enligt 6 eller 6 a §§ träder i kraft under en mandatperiod framgår av 34 § att interimisdelegerade blir kyrkofullmäktige och interimisstyrelsen kyrkoråd.

Vid en ändring av begränsad omfattning under en mandatperiod bör dock församlingen eller pastoratet även under återstoden av mandatperioden kunna företrädas av tidigare valda organ.

När beslut som fattats enligt 6 eller 6 a §§ träder i kraft i början av en ny mandatperiod ska kyrkofullmäktige utses vid ordinarie kyrkoval.

Härnösand den 20 juni 2023

Eva Nordung Byström

Kyrkomötet
Motion 2023:16
av Per Hanö m.fl.

Interreligiös dialog

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att verka för att Svenska kyrkan avslutar alla samarbeten med Islamiska Förbundet i Sverige och med dem associerade organisationer.

Motivering

Islamiska Förbundet i Sverige ingår i Federation of Islamic Organizations in Europe, grundat 1989 av Muslimska brödraskapet, en organisation som terrorstämplats av flera länder, däribland muslimska länder som Egypten, Saudiarabien och Förenade Arabemiraten.

Islamiska Förbundet i Sverige (IF) har sedermera grundat Ibn Rushd, Islamic Relief, Sveriges muslimska stiftelse, Sveriges unga muslimer, Islamiska informationsföreningen och Sveriges imamråd.

Den senaste tiden har forskaren Sameh Egyptsson doktorerat med en avhandling om detta samband och i sin forskning bevisat kopplingarna mellan Svenska kyrkan och radikala islamister som exempelvis Muslimska brödraskapet. Något vi länge påpekat.

Något som kyrkan kallar för ”interreligiös dialog”. Det är ett exempel på hur vi famlar i mörkret. Syftet är att bygga relationer och band till andra kristna samfund och religioner. Sverigedemokraterna anser att dialog är ett av de viktigaste verktyg vi har i en tid av polarisering. Samtalet och viljan att förstå andra människors tankar och världsbild är utgångspunkten för att förebygga konflikt och bygga sammanhållning.

Dock är det viktigt att vara tydlig i sitt budskap och trygg i sin identitet när man representerar kristendomen i möte med andra religioner. Om syftet är organiserad interreligiös samverkan för ett högre syfte måste samverkan ske i ömsesidig respekt för varandras olikheter i stället för att försöka uppnå någon tveksam teologisk tolkning för att anpassa varandras trosinriktningar till varandra. Här har Svenska kyrkan valt fel väg och behöver välja ett nytt förhållningssätt.

Om varje möte med en person som inte är troende uppfattas som ett religionsdialogmöte och dessutom utgår från att denna person redan hittat sin väg till Gud och inte har behov av att möta Jesus, riskerar Svenska kyrkan att tappa ett av sina grundläggande uppdrag – nämligen missionsbefallningen och att gå ut och göra alla folk till lärjungar.

I organiserade möten där religionsdialog mellan religioner är syftet, ska givetvis en ömsesidig respekt för varandras olikheter vara utgångspunkten. I sådana möten anser vi inte att en gemensam religionsteologi är nödvändig. I stället kan detta vara en möjlighet att finna gemensamma lösningar på samhällsproblem, stå upp emot religiöst

Mot 2023:16 våld och finna respektfulla lösningar för konvertiter med mera. I det spontana mötet med människor med annan trosuppfattning måste givetvis en ömsesidig respekt vara grunden, samtidigt som tillfället att berätta om Jesus kärleksbudskap – för den som är villig och mottaglig – inte får gå förlorat.

Valdemarsvik den 20 juni 2023

Per Hanö (SD)

Anna Sundberg (SD)

Jan-Åke Isaksson (SD)

Kyrkomötet
Motion 2023:17
av Fredrik Stiernstedt och Sofija Lazic Pedersen

Teologistipendium

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att inrätta ett stipendium för teologisk fördjupning.

Motivering

Svenska kyrkans präster är välutbildade teologer. Det är gott, och nödvändigt i en evangelisk-luthersk kyrka. I en föränderlig tid som präglas av stora utmaningar blir den teologiska reflektionen än viktigare, och den måste bäras av kyrkans medarbetare tillsammans, i församlingarna. Fenomen som religionsmöten och religionsdialog, klimatutmaningar och miljöarbete, förändrade dopseder och sjunkande medlemstal samt digitalisering och nya kommunikationsmedier har bäring på den lokala församlingen – och kräver teologisk reflektion. Att uppehålla en teologisk bildning livet och tjänsten igenom är dock ett hårt och tidskrävande arbete. Finns det tid för detta?

Att stödja prästers och andra kyrkliga medarbetares teologiska fortbildning är främst en fråga för församlingar och stift. Det är samtidigt rimligt att anta att när ekonomin krymper kan det bli svårare för många församlingar att ge det stöd som behövs. En mångfald av möjligheter för att skapa förutsättningar för bred teologisk bildning bland Svenska kyrkans församlingsmedarbetare är nödvändig.

I Norge finns sedan länge det s.k. Olavsstipendiet som syftar till att öka kunskapen om kyrkans roll i samhället, och att stärka kyrkans kompetens att lösa sina uppgifter genom att möjliggöra teologisk fördjupning för präster i aktiv tjänst.

Ett motsvarande stipendium bör införas i Svenska kyrkan och delas ut årligen. Ett liknande förslag prövades i kyrkomötet 2014 men avvisades med motiveringen att andra möjligheter till fortbildning och fördjupning redan finns. I realiteten är det dock endast ett fåtal församlingsmedarbetare som kan beredas möjligheter till studier genom ett stipendium av detta slag. En minst lika viktig dimension av ett stipendium för teologisk fördjupning är dess signal- och symbolvärde: det visar att Svenska kyrkans nationella ledning ser och prioriterar behovet av ett levande teologiskt samtal och teologisk fördjupning.

Stipendiet bör gå till personer som är aktiva inom vigningstjänsten i Svenska kyrkan. Berättigad att söka ska den vara som är präst eller diakon i Svenska kyrkan och stipendiet bör utlysas en gång om året av kyrkostyrelsen.

Stockholm den 22 juni 2023

Fredrik Stiernstedt (S)

Sofija Lazic Pedersen (S)

Kyrkomötet
Motion 2023:18
av Jan-Åke Isaksson m.fl.

Islamiska statens handlingar

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att Svenska kyrkan ställer sig bakom att benämna terrorrörelsen Islamiska statens handlingar som folkmord.

Motivering

Svenska kyrkan fördömer visserligen terrorrörelsen Islamiska statens (IS) handlingar. Fördöma är i teologisk mening: döma till evigt straff eller förklara någon det värd. Men då frågar man sig verkligen: vilket evigt straff har vi gett dem eller till vad har vi förklarat vad dessa är värda? Det har inte undgått någon vad IS står för och vi inom Svenska kyrkan kan inte vara otydliga. Det är helt klart att deras handlingar är folkmord. Ingen ifrågasätter detta, då måste vi också vara tydliga att benämna saker med dess rätta ord.

Detta går att utläsa utifrån Wikipedia:

Islamiska staten representerar en extrem salafistjihadistisk och wahhabistisk tolkning av sunni-islam. Den betecknar anhängare av andra religioner och andra riktningar inom islam som otrogna eller avfallingar och rättfärdigar användningen av våld mot dessa. Detta var motivet till IS-styrkornas folkmord, brott mot mänskligheten, attacker på civila, tortyr, avrättningar av män och bortrövanden, massvåldtäkter och avrättningar av kvinnor. FN:s barnrättskommitté har fördömt deras systematiska torterande och dödande av barn. Bland de etniska och religiösa grupper som utsatts för övergrepp finns assyrier/syrianer, druser, kristna, kurder, mandeer, shabaker, shiamuslimer, turkmener och yazidier. Exempelvis förslavades kvinnor och barn för att sälja som sexslavar. Även traditionella sunnimuslimer, inklusive utövare av sufism, som motsatt sig IS härjningar har drabbats av vedergällningsattacker. I Irak märker ISIS dörrar till kristnas bostäder med ett 'N' (för 'nashrin', en lokal term för kristna) och förseglar dörrarna, samt hotar med avrättning om personerna inte omvänder sig och betalar skatt till ISIS.

Vi hoppas verkligen att ingen ifrågasätter om detta har hänt. Dessa händelser som har förstört många liv och för många som får bära dessa avskyvärda minnen livet ut. Samtidigt som det sätter djupa spår för framtida generationer.

På Svenska kyrkans webbplats Förföljda kristna och utsatta troende presenteras även rapporter ifrån både EU-parlamentet och FN som benämner handlingarna som

Mot 2023:18 folkmord. Det känns väl rätt naturligt att då ta steget fullt ut med att ge detta den rätta benämningen som också övriga världen står bakom.

Att stå upp för dessa religiösa grupper som utsatts ska vara ett av Svenska kyrkans primära uppdrag och ska inte ifrågasättas. Vi ska stå vid de behövandes sida och de som har ett gott hjärta. Det gör man inte bara i tanken utan detta gör sig bäst i handling.

Köpingebro den 22 juni 2023

Jan-Åke Isaksson (SD)

Anna Sundberg (SD)

Per Hanö (SD)

Kyrkomötet
Motion 2023:19
av Jan-Åke Isaksson m.fl.

Förföljda kristna

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utöka samarbeten med aktiva organisationer som ger stöd till förföljda kristna.

Motivering

Det finns organisationer som idag jobbar med att stötta och följa upp situationen för förföljda kristna i världen. Svenska kyrkan behöver ge stöd till arbetet med förföljda kristna. Därför vill vi se att Svenska kyrkan fördjupar samarbetet med etablerade organisationer som arbetar för att stödja förföljda kristna.

Det innebär att Svenska kyrkan inte själv behöver bygga upp en organisation för detta ändamål. Däremot kan samfundet fördjupa, förstärka och bygga vidare på ett gott arbete som utförs.

Om Svenska kyrkan skulle ge stöd till dessa organisationer vore det ett erkännande utifrån vad som står skrivet: Amen säger jag er: Allt vad ni har gjort för en av dessa mina minsta bröder, det har ni gjort mot mig. Jesus uppmanar oss att stå upp för våra minsta bröder – förföljda kristna. Svenska kyrkan behöver följa Jesu uppmaning och stötta organisationer som hjälper förföljda kristna – dessa mina minsta.

Köpingebro den 22 juni 2023

Jan-Åke Isaksson (SD)

Anna Sundberg (SD)

Per Hanö (SD)

Kyrkomötet
Motion 2023:20
av Anders Lundberg m.fl.

Pris för bästa examensarbete i diakonirelevant ämne

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda inrättandet av ett uppsatspris för bästa examensarbete i diakonirelevant ämne.

Motivering

Diakonin utgör tillsammans med gudstjänst, undervisning och mission vår grundläggande uppgift som kyrka. Att verka diakonalt i en föränderlig tid stöter dock på flera utmaningar av strukturell karaktär. En utmaning gäller förvaltandet av den diakonala kunskapen, en annan gäller diakoners möjlighet till fortbildning via t.ex. en master-examen.

Ett litet steg mot att lyfta betydelsen av diakonal kunskap och diakonal utbildning är att inrätta ett pris för bästa examensarbete på grund- eller avancerad nivå.

Svenska kyrkan har sedan tidigare instiftat ett liturgipris och ett pris för lärande och undervisning. Båda priserna delas ut vartannat år. Inom akademien finns priser för bästa examensarbete inom en mängd huvudområden. Ett pris för bästa examensarbete i diakonirelevant ämne skulle innebära att en duktig student får erkännande och att viktig kunskap uppmärksammas.

Malmö den 28 juni 2023

Anders Lundberg (ViSK)

Marja Hillerström (ViSK)

Vicktoria Bagi (ViSK)

Lars B Andersson (ViSK)

Monica Johansson (ViSK)

Margareta Carlsson (ViSK)

Marie Buhr (ViSK)

Kyrkomötet
Motion 2023:21
av Anders Lundberg m.fl.

Riktat stöd till utbildning i de samiska språken

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda ett avsättande av nationella medel till språklig utbildning av diakoner och präster i de samiska språken.

Motivering

Försoningsprocessen mellan Svenska kyrkan och det samiska folket är ett sätt att be om ursäkt och göra upp med det koloniala förtrycket av samerna. I och med ursäkten har Svenska kyrkan satt upp åtta åtaganden som en inriktning för arbetet. Åtagande nummer tre gäller att bidra till att stärka och revitalisera de samiska språken i kyrkans verksamhet.

40 miljoner kronor är redan avsatta för försoningsprocessen. Men processens anslag är brett och vi behöver särskilt beakta språkets centrala betydelse för gudstjänst och identitet. För att nå ett levande samiskt kyrkoliv och för att ge det kraft och legitimitet så behövs det samisktalande präster och diakoner.

Malmö den 28 juni 2023

Anders Lundberg (ViSK)

Vicktoria Bagi (ViSK)

Monica Johansson (ViSK)

Mats Berglund (ViSK)

Marie Buhr (ViSK)

Kyrkomötet
Motion 2023:22
av Anna Sundberg m.fl.

Be de judiska församlingarna om förlåtelse

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att officiellt be det judiska folket och den judiska församlingen i Sverige om förlåtelse efter kyrkomötets beslut hösten 2021.

Motivering

Svenska kyrkan gav officiellt en ursäkt, i Uppsala 2021 och därefter i Sápmi 2022, för att man behandlat samer väldigt illa. Det är helt rätt och riktigt, och var en fin och viktig sak att göra. Det ska den tidigare ärkebiskopen ha en eloge för att hon tog initiativ till. Men vi behöver inte vänta 100 år för att be det judiska folket och de judiska församlingarna om förlåtelse för kyrkomötets beslut att utreda om Israel gör sig skyldig till apartheid mot det palestinska folket.

Under kyrkomötet hösten 2021 fattades ett mycket olyckligt beslut om att man skulle utreda möjligheten att klassificera Israel som en apartheidstat. Svenska kyrkan och kyrkomötet har över lag en olycklig fixering och besatthet av staten Israel och behöver se över sitt förhållningssätt till det heliga landet. Israel är i fokus som inget annat land, trots att det är en demokrati som ger alla minoriteter medborgerliga rättigheter.

Beslutet var en kränkning av det judiska folket och hela kristenheten. Det underbygger antisemitiska strömningar i Sverige. Det blir i förlängningen en kränkning av Guds egendomsfolk, det judiska folket. Reaktionerna från judiska företrädare efter beslutet lät inte vänta på sig och det bör inte förvåna någon.

Vi yrkar att Svenska kyrkan officiellt ber det judiska folket och de judiska församlingarna i vårt land om förlåtelse på samma sätt som man bad samerna om ursäkt. Svenska kyrkan ska bidra till att motverka antisemitism i samhället. Vill man ha en sann och verklig försoning är ett förlåt enda vägen framåt.

Gävle den 30 juni 2023

Anna Sundberg (SD)

Anders Skogberg (SD)

Birgitta Thörn (SD)

Kyrkomötet
Motion 2023:23
av Ronnie Nilsson och Leif Gustavsson

Introduktionskurs i teologi för nyanställda

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att inrätta en introduktionskurs i teologi för alla nyanställda i Svenska kyrkan.

Motivering

Det finns ett problem i samhället med sjunkande kunskaper i bibelkunskap och kristen tro. Det beror bland annat på den politiskt framdrivna sekulariseringen. Detta beror också på att kristendomsundervisningen är borttagen i grundskolan.

Detta påverkar även anställda inom Svenska kyrkan som tyvärr inte fått med sig samma kunskaper i kristen teologi som tidigare generationer tog för givet.

Därför vore det positivt om nyanställda får direkt kontakt med kunskap om den grund som hela samfundet vilar på. Det kan göras genom kompetensutveckling i teologi och bibelkunskaper.

Nyanställda inom samfundet bör därför återkommande erbjudas detta. Inledningsvis tänker vi oss att en introduktionskurs inom teologi bör erbjudas alla nyanställda.

Lyckeby den 30 juni 2023

Ronnie Nilsson (SD)

Leif Gustavsson (SD)

Kyrkomötet
Motion 2023:24
av Jonas Noréus m.fl.

Ställningstagande för vigsel av samkönade par

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att

1. uttala en önskan att på sikt ska alla präster i Svenska kyrkan vilja viga samkönade par,
2. uppdraga till kyrkostyrelsen att i dialog med biskopsmötet återkommande efterhöra hur arbetet går med biskopsmötets långsiktiga mål att alla präster i Svenska kyrkan med glädje och av fri vilja viger par av olika kön liksom par av samma kön.

Motivering

Under många år har frågan om vigslar av samkönade par funnits med på dagordningen till kyrkomötet. Frågan har debatterats flitigt och sedan 2009 har Svenska kyrkan en gemensam vigselordning för både samkönade och särkönade par. Det beslutades även att två äktenskapssyner ska vara fortsatt möjlig inom Svenska kyrkan.

Tiderna förändras, både samhälle och kyrka är delar av dessa förändringar. I god luthersk tradition ska Svenska kyrkan – som är en bred folkkyrka – också vara en del av samhället. Naturligtvis ska varje sådan förändring göras med teologiska utgångspunkter.

2016 lade Anna Ekström (FiSK) en motion i kyrkomötet (2016:29) att alla prästkandidater som antas till prästutbildningen ska förklara sig villiga att viga samkönade par. Det var första gången denna idé prövades i kyrkomötet, och motionen vann inte majoritet. Under processen med beredning och beslut blev det tydligt att läronämnden och biskoparna var emot en sådan ordning, och inte ville ha nya detaljvillkor för biskoparna införda om vad som anses vara lämplighet för att antas till prästutbildningen. Denna uppfattning har legat fast och återkommit när liknande motioner lagts i kyrkomötet från andra nomineringsgrupper. Samtidigt har biskopsmötet sedan dess uttalat som långsiktigt mål att ”alla präster med glädje och av fri vilja viger par av olika kön liksom par av samma kön”.

Den här motionen är ett försök till ett steg i progressiv riktning som har förutsättningar att få majoritet i kyrkomötet. FiSK ser helst att alla präster i Svenska kyrkan viger samkönade par, men inser att det dels är ett långsiktigt arbete, dels vill vår grupp också respektera den ordning som finns med den dubbla ansvarslinjen och biskoparnas ansvar att helt äga frågan om att bedöma lämpligheten hos blivande prästkandidater utan tvingande detaljkrav.

Genom att kyrkomötet gör ett uttalande med innebörden att kyrkomötet vill se att alla präster på sikt viger samkönade par kan nomineringsgrupperna, som har att svara inför väljarna i kyrkoval, en möjlighet att markera hur de ser på frågan.

Mot 2023:24

Vidare, genom att ge kyrkostyrelsen i uppdrag att föra kontinuerlig dialog med biskopsmötet hur de arbetar för att uppnå deras långsiktiga mål med samma innebörd, finns en process att hålla frågan levande utan att göra våld på biskoparnas ansvar att anta lämpliga kandidater till prästutbildningen. Dialogen mellan nomineringsgrupper och biskopskollegiet kommer formellt att kanaliseras via kyrkostyrelsen som är det organ som kyrkomötet kan ge uppdrag till.

Varberg den 2 juli 2023

Jonas Noréus (FiSK)

Olov Lindquist (FiSK)

Marcus Romedahl (FiSK)

Kyrkomötet
Motion 2023:25
av Jonas Noréus och Olov Lindquist

Krematorieverksamheten

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att

1. kartlägga krematorieverksamhetens långsiktiga planering hos de lokala huvudmännen,
2. analysera utfallet av denna kartläggning och föreslå åtgärder för att korrigera eventuella brister som kartläggningen blottlägger.

Motivering

Svenska kyrkan är huvudman för begravningsväsendet i hela landet förutom i två kommuner (Tranås och Stockholm). Huvudmannaskapet inom kyrkan är vidare uppdelat på enskilda pastorat och församlingar. Krematorieverksamheten är en specialiserad del av begravningsverksamheten. Det finns inget samlat huvudmannansvar för att krematorieverksamheten fungerar väl långsiktigt. Det är upp till varje huvudman på lokal nivå att ansvara och planera för framtiden.

De lokala huvudmän som inte har egna krematorier löser sitt behov genom avtal med angränsande lokala huvudmän som har krematorier.

Frågan är om det långsiktiga behovet 50–75 år framåt är tillräckligt beaktat av de lokala huvudmännen. Det saknas en samlad bild för att bedöma om det finns dels behov av samordning, dels finns tillräcklig framförhållning för att säkra krematorieverksamheten långsiktigt i hela landet. Hur ser det ut med investeringsbehovet? Många lokala huvudmän upplever även svårigheter att rekrytera personal till denna mycket specialiserade verksamhet.

Det kan finnas fog för farhågorna om höga framtida kostnader vid avsaknad av riktlinjer, styrning och samordning av verksamheten.

Då denna fråga är starkt kopplad till Svenska kyrkans övergripande ansvar som huvudman för begravningsverksamheten kan det finnas behov att utreda frågan huruvida krematorieverksamhetens framtid har tillräcklig framförhållning totalt sett. Ansvaret för att utreda och kartlägga läget bör ligga på central nivå.

Varberg den 2 juli 2023

Jonas Noréus (FiSK)

Olov Lindquist (FiSK)

Kyrkomötet
Motion 2023:26
av Britt Björneke m.fl.

Utbildning om Svenska kyrkans internationella arbete

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att inkludera kunskap om Svenska kyrkans internationella arbete i samtliga utbildningar för Svenska kyrkans anställda.

Motivering

Kyrkomötet fastställde 2018 tre övergripande målbilder för den nationella nivåns uppdrag och det som sker i vår omvärld till 2030. Den andra målbilden innebär att vi stärkt relevansen och engagemanget för Svenska kyrkans arbete grundat i kristen tro, för ett hållbart samhälle i Sverige och världen. Vad gäller det internationella arbetet kanaliseras detta främst genom Act Svenska kyrkan. Genom rikskollekter och genom att församlingarna anslår en viss procentsats av budgeten till Act Svenska kyrkan skapas förutsättningar för Act Svenska kyrkan att bedriva projekt och göra katastrofinsatser. Det är dock viktigt att man inte slår sig till ro med detta.

En förutsättning för att Act Svenska kyrkans verksamhet ska kunna bidra till katastrofinsatser och mera långsiktiga insatser mot fattigdom och för social hållbarhet och klimaträttvisa är dock att det finns en medvetenhet och ett engagemang i församlingarna. I många församlingar saknas emellertid internationella grupper. De grupper som finns består också ofta av äldre församlingsmedlemmar, som under många år har lagt ned mycket kraft i det internationella arbetet. Där är syföreningarna ett bra exempel på stort engagemang.

För att vi i framtiden ska kunna stärka relevansen och engagemanget för ett hållbart internationellt arbete krävs dock att fler engagerar sig internationellt och särskilt viktigt är det att ungdomar är med i arbetet. Ageravolontärerna, som är ett samarbete mellan Svenska Kyrkans Unga och Act Svenska kyrkan, är exempel på hur ungdomar kan bidra till kunskap och engagemang i internationella frågor. Tyvärr känner inte anställda i många församlingar till deras arbete och möjligheter att bjuda in dem och öka engagemanget bland till exempel konfirmanderna.

För att väcka församlingsbors intresse för internationella frågor är det viktigt att det bland de anställda i Svenska kyrkan finns en kunskap om Svenska kyrkans internationella arbete. Detta gäller såväl församlingspedagoger som präster. Många människor har ett allmänt intresse och engagemang i rättvise- och klimatfrågor. Genom att informera och undervisa om det kristna internationella arbetet skapas möjligheter för att fler engagerar sig i det. Kunskap om kyrkans internationella arbete ska därför ingå i alla utbildningar för Svenska kyrkans anställda.

Mot 2023:26 Stockholm den 2 juli 2023

Britt Björneke (ViSK)

Monica Johansson (ViSK)

Marja Hillerström (ViSK)

Kyrkomötet
Motion 2023:27
av Olov Lindquist

Begravningsplatser

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att till kyrkomötet 2025 utreda och komma med förslag till hur ett förbättrat samarbete mellan Svenska kyrkan och kommunerna kan komma till stånd när det gäller begravningsplatser.

Motivering

Ansvar för begravningsverksamhet ligger på Svenska kyrkan (med två undantag, Stockholm och Tranås kommuner). Att anlägga en begravningsplats tar lång tid och kräver mycket mark. Ansvar för den typen av planering, översiktsplanering, ligger på kommunerna.

Vi ser på sikt att det riskerar att bli brist på begravningsplatser. Därför bör ett utvecklat samarbete mellan Svenska kyrkan och kommunerna komma till stånd.

Stockholm den 3 juli 2023

Olov Lindquist (FiSK)

Kyrkomötet
Motion 2023:28
av Olov Lindquist och Margaretha Herthelius

Tvångsförvaltning av församlingar

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma till kyrkomötet med förslag till ändringar i kyrkoordningen som innebär att det blir möjligt för stift att tvångsförvalta församlingar.

Motivering

Idag finns ingen möjlighet att komma tillrätta med problem som uppstår om församlingar missköter sin ekonomi. Om en ekonomisk situation uppstår där församlingen i fråga inte längre kan ta ansvar för sin ekonomi är det vanligt att församlingen på något sätt vill få ett extra anslag av stiftet för att klara av situationen.

Om stiftet ger församlingen ett extra bidrag så kan stiftet idag inte ställa några direkta motkrav. Vi menar att den situationen är ohållbar. Om stiftet ställer upp och hjälper församlingen borde också stiftet få ta ställning till om stiftet då önskar ta över den ekonomiska förvaltningen. Detta för att fortsättningsvis ha full kontroll över verksamheten.

Stockholm den 3 juli 2023

Olov Lindquist (FiSK)

Margaretha Herthelius (FiSK)

Kyrkomötet
Motion 2023:29
av Torbjörn Aronson m.fl.

Konfessionella friskolor

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att

1. utreda hur erfarenheter från friskolor som idag drivs med någon form av stöd eller anknytning till församlingar i Svenska kyrkan kan tas tillvara och spridas för att främja tillkomsten av fler friskolor med stöd av pastorat i Svenska kyrkan,
2. ta fram riktlinjer för hur församlingar i Svenska kyrkan kan starta friskolor med en konfessionell profil som präglas av Svenska kyrkans tro och liv.

Motivering

Kunskaperna om kristen tro och kyrkans historia försvagas snabbt i det samhälle vi lever i. Borttagandet av undervisningen i kristendomskunskap i grundskola (Läroplan för grundskolan 1969) och gymnasium (Läroplan för gymnasieskolan 1965) hade långsiktiga förödande konsekvenser, bl.a. i form av drastisk minskning av deltagandet i kyrkans huvudgudstjänster (se Jörgen Straarup & Majvor Ekberg, *Den sorgglöst försumliga kyrkan – belyst norrifrån*. Skellefteå: Artos, 2012). Den kristna tron har ett kognitivt innehåll och kunskap om den kristna trons innehåll är en förutsättning för att kunna delta i kyrkans gudstjänstliv. Svenska kyrkan fick aldrig någon ersättning för borttagandet av kristendomskunskapen i den offentliga skolan. Den enda realistiska vägen för att långsiktigt vända utvecklingen är grundskolor där undervisning om kristen tro finns med. Faktum är ju att det finns en lång kristen skoltradition på det territorium som idag utgör Sverige och som Svenska kyrkan skulle kunna anknyta till. Redan i slutet av 1000-talet påbörjade Augustinermunkar i Lund skolverksamhet och Ansgar var föreståndare för en klosterskola i Corvey innan han begav sig på missionsresa till Birka år 829.

Idag går närmare 10 000 elever i de kristna friskolorna. Få av dem går dock i skolor med anknytning till Svenska kyrkan. Det finns ett fåtal grundskolor med anknytning till Svenska kyrkans församlingar och ett betydligt större antal förskolor. Det innebär att Svenska kyrkan här har en stor outnyttjad potential. En satsning av Svenska kyrkans församlingar i att grunda konfessionella skolor skulle kunna betyda utomordentligt mycket när det gäller att stärka kunskaperna om kristen tro i lokalsamhällen runt om i Sverige. Ett skäl till att inte fler församlingar tagit initiativ kan vara en osäkerhet kring profil och inriktning och brist på erfarenhet. Sammantaget finns idag ett 60-tal friskolor med en kristen konfessionell profil. Den konfessionella profilen i dessa skolor är utformad i anslutning till rådande lagstiftning och i anslutning till huvudmännens kyrkliga bakgrund. För en bredare spridning av friskoleinitiativ på pastoratsnivå skulle riktlinjer för den konfessionella profilens utformning

Mot 2023:29 underlätta. Mot denna bakgrund yrkar vi att kyrkomötet beslutar i enlighet med attsatserna ovan.

Bunkeflostrand den 3 juli 2023

Torbjörn Aronson (KR)

Karl-Gunnar Svensson (KR)

Helén Lindbäck (KR)

Kerstin Rossipal (KR)

Kyrkomötet
Motion 2023:30
av Ronnie Nilsson och Leif Gustavsson

Beredskapskapacitet

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda Svenska kyrkans kapacitet och krisberedskap i fred, gråzon och krig.

Motivering

Dessvärre har vi den senaste tiden sett hur samhället utvecklats och prövats av allt större samhällsliga risker och problem. Vid sidan om skjutningar och en kriminalitet, utifrån ett andligt och moraliskt förfall, har vi också sett hur välfärden krackelerat, en pandemi som pressat och knäckt vården, ett krig i Europa och energipolitiska beslut som drivit upp inflationen och skapat finansiell oro.

Detta sammantaget har skapat ett allt större behov av att öka krisberedskapen i samhället. Här kan Svenska kyrkan vara en av de viktigaste aktörerna i civilsamhället. Vi måste tillse att Svenska kyrkan har beredskap när krisen slår till. Därför ser vi behov av att tillsätta en utredning om vilken kapacitet och vilka förutsättningar samfundet har, och bör ha, för att kunna agera vid kris.

Svenska kyrkan, med dess kapacitet och beredskap, ska vara den självklara aktören att komplettera de offentliga myndigheterna när denna sektor inte räcker till.

Lyckeby den 29 juni 2023

Ronnie Nilsson (SD)

Leif Gustavsson (SD)

Kyrkomötet
Motion 2023:31
av Jonas Noréus och Marcus Romedahl

Kyrkoherdarnas anställningsförhållande

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda kyrkoherdarnas anställningsförhållande.

Motivering

Sedan relationsändringen mellan kyrka och stat 2000 har kyrkoherdarnas anställningsförhållande återkommande diskuterats. Vid relationsändringen infördes ordningen att varje pastorat/församling anställer sin kyrkoherde och har fullt arbetsgivaransvar i alla delar.

Det finns anledning att utvärdera den ordning som varit sedan år 2000. Den episkopala grenen av den dubbla ansvarslinjen skulle kanske bättre tas tillvara om kyrkoherdarna är anställda av stiftet. Samtidigt är det viktigt att den lokala nivån får tillsätta den kyrkoherde man vill ha efter en urvalsprocess, det vill säga att tillsättningen är ett lokalt beslut.

Kyrkoherden ingår som självskriven ledamot i kyrkorådet. I den rollen utgör denne en självständig del av att tillsammans med övriga kyrkorådet ansvara för att den grundläggande uppgiften utförs på lokal nivå. Samtidigt är kyrkoherden med nuvarande ordning i beroendeställning av kyrkorådets förtroende i var stund. En annan ordning kring anställningsförhållandet skulle kunna stärka kyrkoherdarnas tillsynsansvar enligt kyrkoordningen såsom biskopens förlängda arm.

Då konflikter uppstår resulterar dessa ofta i att kyrkoherden får avsluta sin anställning genom överenskommelse, s.k. utköp. Detta är kostnader som skulle sparas om stiftet hade ett övergripande anställningsansvar. Stiftet skulle då bli ansvariga för att arbeta med omplacering i de fall det uppstår förtroendeklyftor mellan pastorat/församling och kyrkoherde.

Med nuvarande ordning kan kyrkoherdar även dra fördel av att lönesättningen sker helt oberoende och i konkurrens mellan pastorat/församlingar. Denna problematik kan bemötas om stiftet har det samlade ansvaret för anställningsförhållandet.

Arbetsgivaransvaret kan vid en förändring antingen flyttas över helt till stiftet men kanske troligare på något sätt bli uppdelat på stift och pastorat/församling. Det finns många frågeställningar som behöver belysas kring detta.

Varberg den 2 juli 2023

Jonas Noréus (FiSK)

Marcus Romedahl (FiSK)

Kyrkomötet
Motion 2023:32
av Margaretha Herthelius och Olov Lindquist

Mötetider för beslutande organ

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att förorda att möten inom Svenska kyrkans förtroendemannaorgan huvudsakligen förläggs utanför kontorstider, så att även yrkesverksamma får möjlighet att delta i den demokratiska processen fullt ut inom Svenska kyrkan.

Motivering

Förtroendevalda, som är anställda inom stat, kommun eller privata företag har, sedan skilsmässan mellan staten och Svenska kyrkan, inte laglig rätt att få tjänstledighet från sina arbeten, då ingen skyldighet längre finns för arbetsgivarna att bevilja tjänstledighet för personal med skälet att delta i möten i Svenska kyrkans beslutande organ.

Alla ideellt engagerade förtroendevalda inom Svenska kyrkan ska ha möjlighet att delta i samtliga möten. Detta är idag omöjligt för många, då många möten förläggs under kontorstid.

Stockholm den 3 juli 2023

Margaretha Herthelius (FiSK)

Olov Lindquist (FiSK)

Kyrkomötet
Motion 2023:33
av Margaretha Herthelius

Kompetensförsörjningsplan

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda kompetensförsörjningen i Svenska kyrkans samtliga stift.

Motivering

Många stift har svårigheter att rekrytera personal inom flera områden, till exempel präster, diakoner, kyrkomusiker och församlingspedagoger. I vissa stift är problemen akuta och det finns inga sökanden till utlysta tjänster. Svenska kyrkan är i behov av en central åtgärdsplan för den framtida kompetensförsörjningen.

Stockholm den 3 juli 2023

Margaretha Herthelius (FiSK)

Kyrkomötet
Motion 2023:34
av Linda Sjöo och Marie Buhr

Församlingspedagogens yrkesroll

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att

1. tillsätta en utredning som undersöker hur man ska kunna få till en relevant antagningsprocess till församlingspedagogutbildningen,
2. under förutsättning att en antagningsprocess utreds, även utreda hur man kan säkra yrkets framtida kompetens genom titelskydd,
3. utreda möjligheten till att göra antagningsunderlaget bredare genom att fler vägar än högskolepoäng ger behörighet till församlingspedagogutbildningen.

Motivering

Till församlingspedagogutbildningen krävs det idag att man har en pedagogisk högskoleexamen eller fritidsledarutbildning på folkhögskola kompletterad med minst 60 hp pedagogik. Det finns också olika möjligheter att tillgodoräkna sig pedagogiska kyrkliga anställningar men alla alternativ måste kompletteras med pedagogiska högskolepoäng. Man måste också ha gjort åtta veckors praktik samt fullgjort utbildningen ”mötesplats stift och student” på tio dagar.

Utöver detta behövs ingen kyrklig förankring. Det behövs inget långvarigt församlingsengagemang, ingen församlingsreferens, ingen lämplighetsbedömning. Stiftens uppgift är att intyga att de sökande uppfyller kriterierna men ingen direkt antagningsprocess finns. Det finns ingen som bedömer lämplighet eller olämplighet, som ger kompletterande uppgifter och fördjupning innan antagning. Det finns heller ingen möjlighet att låta den sökande vänta ett år för att mogna. Det enda en antagning till församlingspedagogutbildningen grundar sig på är utbildningsmeriter.

När man gjorde om församlingspedagogutbildningen och flyttade den från folkhögskola till Svenska kyrkans utbildningsinstitut ändrade man också utbildningskraven. Först tog man bort möjligheten till folkhögskola som grundutbildning. Sedan justerade man detta genom att återigen låta fritidsledarutbildning vara behörighetsgrundande om den kompletterades med pedagogiska högskolepoäng.

En hel del unga människor vi möter i kyrkan, i ungdomsverksamheten, bland konfirmander och unga ledare, kan vi se stor potential i och många får upp ögonen för ett jobb i kyrkan genom vår verksamhet. Vi vet också att arbetet med ungdomar och konfirmander är ett hantverk med oss själva som främsta verktyg. Alltså är personlig lämplighet en av de viktigaste förutsättningarna för att bli en bra församlingspedagog. Tidigare kunde man bli detta både genom folkhögskola och genom högskola. Det fanns en bred möjlighet att hitta sin egen väg till yrket. Vi vet om att högskoleutbildningar inte är det bästa sättet för alla. Den breda möjligheten behöver vi titta på igen.

Mot 2023:34

Det har över åren motionerats om både kyrkliga fritidsledare och församlings-teologer. Det visar på att vi har identifierat det som en brist att man endast kan bli församlingspedagog genom att läsa på högskola.

Titelskydd, att-sats 2, har motionerats om tidigare. Man behöver säkerställa att de som anställs som församlingspedagoger faktiskt är utbildade församlingspedagoger genom den utbildning som Svenska kyrkan själv har antagit. Detta för att säkerställa kvaliteten på tjänsterna och höja statusen. Ett titelskydd förutsätter dock att det först finns en relevant antagningsprocess.

Malmö den 4 juli 2023

Linda Sjöo (ViSK)

Marie Buhr (ViSK)

Kyrkomötet
Motion 2023:35
av Linda Sjöo och Britt Björneke

Utbildning för nya förtroendevalda

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utforma och starta en utbildning för nya förtroendevalda i kyrkomötet som inleder varje mandatperiod.

Motivering

Att bli förtroendevald i kyrkomötet är både spännande och omvälvande och det är ett helt nytt hantverk att lära sig.

Därför behövs det en grundlig utbildning för de som kommer nya, gällande arbetsätt rent teoretiskt och praktiskt, hur organisationen ser ut och vilken arbetsordning som gäller. Rutinerade förtroendevalda lotsar naturligtvis in sina nya nomineringsgruppskollegor in i arbetet, men det är ett stort jobb att göra och det förutsätter dessutom att det finns rutinerade personer inom nomineringsgruppen att tillgå. Att införa en allmän utbildning ger samma demokratiska förutsättningar för alla nomineringsgrupper oavsett storlek och resurser. Det effektiviserar också det gemensamma arbetet i utskott och plenum.

Malmö den 4 juli 2023

Linda Sjöo (ViSK)

Britt Björneke (ViSK)

Kyrkomötet
Motion 2023:36
av Isak Öhrlund och Rebecca Hägg

Uppföljning av målen i färdplan för klimatet

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att införa verktyg för uppföljning av effekt- och etappmål i Svenska kyrkans färdplan för klimatet.

Motivering

Svenska kyrkan har högt ställda ambitioner i arbetet för att bidra till en hållbar värld. Som kristna har vi, utifrån förvaltaransvar och människovärdesprincipen, ett ansvar att gå före och visa vägen i den gröna omställningen.

I Svenska kyrkans färdplan för klimatet finns tre övergripande effektmål som ska vara uppfyllda senast år 2030:

1. Svenska kyrkan ska vara klimatneutral senast år 2030 och ska därefter inte bidra med nettoutsläpp.
2. Svenska kyrkan ska bidra med den värderingsförändring som behövs för att klara klimatomställningen, och lyfta andliga och existentiella aspekter av klimatkrisen.
3. Svenska kyrkan ska bidra till klimaträttvisa genom att stärka stödet till de människor som drabbas mest av klimatförändringarnas effekter trots att de bidragit minst till dem.

Till dessa tre övergripande effektmål finns etappmål. Etapp 1 är nu genomförd och kyrkostyrelsen har beslutat om effektmål för kommande etapp 2, som ska genomföras 2024–2027. Här finns exempelvis mål om att kunskap om klimaträttvisa ska genomföra all verksamhet, energieffektivisering, halverade utsläpp från energianvändning, 75 procent fossilfria gruppresor och resor i bil samt en fördubbling av anslutning till ramavtal med särskild klimatrelevans. Etappmålen är bra, men för att säkerställa att vi når effektmålen till år 2030 krävs även tydliga återkopplingsmekanismer och verktyg för uppföljning.

Dessa uppföljningsverktyg bör på ett pedagogiskt sätt visualisera i vilka delar av verksamheten som utsläppen uppstår samt vilka åtgärder som bidrar till vilka utsläppsminskningar. På så sätt skapar det bättre förutsättningar för beslutsfattare inom Svenska kyrkan att få en överblick över hur verksamheten presterar i förhållande till målen och när i tid relevanta beslut behöver fattas för att ligga i fas med den tilltänkta utsläppsbanan fram till måläret 2030. För omställningen kan inte vänta. Svenska kyrkan behöver minska utsläppen så tidigt som möjligt och inte skjuta beslut eller åtgärder på framtiden. Om utsläppsminskning inte sker ett år, kommer det behöva kompenseras genom en snabbare minskningstakt under efterföljande verksamhetsår.

Kyrkostyrelsen bör inte uppfinna hjulet på nytt utan se över vilka befintliga verktyg för uppföljning som finns i andra organisationer, exempelvis kommuner. Ett exempel på ett redan beprövat verktyg är koldioxidbudgetering. En koldioxidbudget

ger verksamheter en överblick över hur utsläppen ser ut i organisationen idag, hur utsläppen behöver minska årligen för att nå klimatneutralitet till satt målår samt ökar tydligheten för beslutsfattare och anställda. Koldioxidbudgeten som verktyg lyfts fram av FN:s klimatpanel IPCC som viktig i arbetet med att minska klimatpåverkan och möjliggör efterlevnad av Parisavtalet. Idag har cirka 70 kommuner i Sverige implementerat eller påbörjat arbetet med att införa koldioxidbudgetar i sina verksamheter.

Nationella verktyg för uppföljning av effekt- och etappmålen i färdplanen, baserade på beprövade metoder, kan inspirera och agera utgångspunkt för församlingar, pastorat och stift att använda i sina verksamheter. Målet om klimatneutralitet till år 2030 omfattar hela Svenska kyrkan och således är det också nödvändigt för alla organisationsled att tydliggöra vägen till 2030-målet.

Stockholm den 4 juli 2023

Isak Öhrlund (S)

Rebecca Hägg (S)

Kyrkomötet
Motion 2023:37
av Margaretha Herthelius och Olov Lindquist

Försäljning av kyrkor och andra fastigheter

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma till kyrkomötet med förslag till tydliga regler i kyrkoordningen som anger vad som ska gälla vid försäljning av kyrkor och andra fastigheter.

Motivering

Ett ökat medlemstapp inom Svenska kyrkan innebär minskade resurser, som i sin tur kan innebära en försäljning av kyrkor eller andra fastigheter. När så sker anser vi att det behövs tydliga regler. Dessa ska gälla inom kyrkans samtliga förtroendemannaorgan och det är viktigt att det är etiska och ekonomiska principer som ska styra försäljningen.

Det finns vissa risker vid försäljningar. Eftersom försäljningen kanske sker i ett ekonomiskt utsatt läge, finns en risk att församlingen (eller motsvarande) går med på ett för lågt bud i förhållande till marknadspriset. Förutom pris finns en risk för att församlingarna (motsvarande) vid försäljning utsätter sig för en fara att en ny detaljplan kan bli aktuell, då exploatörer eller kommunen själv förändrar planen och kyrkans byggnader och fastigheter därmed kan hamna i ett sämre läge.

Även den kulturella och historiska nedmonteringen är en ytterligare risk som inte ska underskattas. Av ovanstående anledningar anser vi att regler bör fastställas vid försäljning av kyrkor och andra fastigheter.

Stockholm den 4 juli 2023

Margaretha Herthelius (FiSK)

Olov Lindquist (FiSK)

Kyrkomötet
Motion 2023:38
av Karl-Gunnar Svensson m.fl.

Kyrkomusikers undervisning

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda om en ändring i kyrkoordningen som innebär att kyrkomusiker alltid har med musikundervisning i sin tjänst.

Motivering

I 34 kap. 1 § p. 3 kyrkoordningen står det ”att minst en musiker” ska vara organist eller kantor för varje församling. Men idag är glappet mellan hur många musiker som finns och behovet av nya kyrkomusiker väldigt stort. Vi måste hitta ytterligare en väg att få fler utbildade kyrkomusiker för våra församlingar.

Anledning till att det är så här idag beror på att fram till 1990 var tjänsten som kyrkomusiker statligt reglerad. Då gavs så kallad ”fri musikundervisning” i alla församlingar. En organist undervisade fem timmar per vecka och en kyrkokantor två. Det fanns alltså möjlighet att få lära sig spela orgel i hela vårt avlånga land, från Kiruna i norr till Trelleborg i söder, och det utan kostnad. Med det stora antal elever som började ta lektioner i församlingarna gavs en bred bas i rekryteringen till kyrkomusikeryrket. Vid den så kallade kommunaliseringen, då kyrkomusikerna blev kyrkokommunalt reglerade, avskaffades den fria musikundervisningen. Några församlingar fortsatte med undervisning, men de flesta gjorde helt andra prioriteringar. Det har helt enkelt blivit för få som lärt sig spela orgel. I stort sett alla de som nu lämnar yrket har börjat som elev hos en kantor eller organist.

Till detta kommer att många kommuner under 1990-talet hade svårt med ekonomin och det drabbade ofta musik- och kulturskolor. I en tid av nedskärningar drabbades klaverundervisningen hårt. Pianospel har under lång tid varit grunden för rekrytering till orgelspel, så färre pianister gav i förlängningen färre organister.

I Svenska kyrkans plattform för musik från år 2018 tecknas följande bild kring rekrytering och utbildning för tjänst i Svenska kyrkan:

Behovet av ett strategiskt rekryteringsarbete är stort. På många håll har man svårt att rekrytera utbildade kyrkomusiker för tjänst i Svenska kyrkan, något som bland annat beror på en påtaglig brist på kyrkomusiker med relevant kompetens. Ett minskat söktryck till utbildningarna visar att rekryteringsarbetet behöver stärkas. Samtidigt anställs ibland musiker som inte är klara med sin utbildning eller som har en annan utbildningsbakgrund. På sikt kan dessa förhållanden innebära att musiklivet i kyrkan utarmas eller inte kan svara upp mot förväntningar av andra aktörer inom det offentliga musiklivet. Det är av vikt att främja och värna de sammanhang i kyrkans musikverksamhet som utgjort plantskolor för musikalisk utbildning.

I december 2021 överlämnade Svenska kyrkans musikråd till kyrkostyrelsen ett betänkande/förslag på sex strategier inom det kyrkomusikaliska området. Den första och absolut mest akuta strategin handlade just om rekrytering av nya kyrkomusiker. De skarpa förslag som gavs kring rekrytering måste bli beslutade och få bli till aktiv handling. Kyrkomusikernas Riksförbund skriver:

Kyrkomusikernas Riksförbund vill att en församling ska vara en rekryterande miljö och att det i varje pastorat ska finnas möjlighet att få lära sig spela orgel. Den rekryterande miljön går naturligtvis hand i hand med bygget av en levande församling. Svenska kyrkan måste reglera möjligheten till undervisning i orgelspel och lägga det ansvaret på pastoraten. Det är en gemensam angelägenhet inför framtiden och alla pastorat måste bidra. Om inte, kommer detta att vara till men för hela Svenska kyrkan och vårt framtida församlingsliv. Gudstjänster, kyrkliga handlingar och kyrkans viktiga körsång kommer att drabbas hårt.

När frågan vid tidigare kyrkomöten har behandlats om att i kyrkoordningen lägga in en skrivning om att utbildning av kommande kyrkomusiker ska vara en del av kyrkomusikernas tjänster, har svaret blivit att detta anses vara något som ska skrivas in i församlingarnas församlingsinstruktioner samt att uppgiften för kyrkomusiker att undervisa kommande kyrkomusiker är en uppgift som ligger på stifts- och församlingsnivå och inte ska regleras i kyrkoordningen.

Samtidigt har det gjorts många enskilt fina satsningar för att barn och ungdomar ska få börja spela orgel även i tidiga år och då med orgel som första instrument. ”Organister i framkant” är ett gott exempel på ett samlande koncept kring detta.

De flesta församlingar har dock ännu inte valt att ge undervisning i piano och orgelspel. Vi menar att det därför behöver tas ytterligare steg för att främja den framtida rekryteringen av kyrkomusiker.

Träslövsläge den 5 juli 2023

Karl-Gunnar Svensson (KR)

Torbjörn Aronson (KR)

Helén Lindbäck (KR)

Kerstin Rossipal (KR)

Kyrkomötet
Motion 2023:39
av Lennart Matikainen och Axel W Karlsson

Förstärkt skydd av barn och unga

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att vidta åtgärder för barnens skydd och fria utveckling genom att genomlysna vilka aktiviteter som är utvecklande och vilka som riskerar att vara skadliga.

Motivering

Hur mår de unga idag? Enbart en av tio anger trivsel i skolan. Våld i skolan har fördubblats på tio år. Allt fler barn får antidepressiva medel. Självmordstalen bland unga är höga. Psykologer flyr BUP samtidigt som allt fler barn söker hjälp. Otryggheten ökar stadigt, där Sverige sticker ut vad gäller skjutningar med unga inblandade, våldtäkter där främst unga flickor utsätts, pedofilnätverk som utsätter unga för grova övergrepp. I stället för stöd och lyhördhet, ökar man på vilsheten med män som identifierar sig som kvinnor – transpersoner har fått utrymme att läsa sagor för barn på förskolor och i kyrkans lokaler. Detta har kritiserats även av andra transpersoner som anser att denna företeelse som är ägnad åt vuxna, inte ska implementeras på små barn.

Barn är som känsligast de första åren och vi med erfarenhet av arbete med barn och unga vet hur sexualisering och annat orsakar mer ont än gott.

Bakgrund

FN:s barnkonvention antagen 1989 har som grundprinciper:

- ◆ Artikel 2: Alla barn har samma rättigheter och lika värde. Ingen får diskrimineras.
- ◆ Artikel 3: I alla åtgärder som rör barn ska man i första hand beakta vad som bedöms vara barnets bästa-
- ◆ Artikel 6: Varje barn har rätt att överleva, leva och utvecklas fysiskt, psykiskt, andligt, moraliskt och socialt.
- ◆ Artikel 12: Barn har rätt att uttrycka sina åsikter och få dem beaktade i alla frågor som berör dem. När åsikterna beaktas ska man ta hänsyn till barnets ålder och mognad.

Svenska kyrkan har själv ”Stöd efter sexuella övergrepp” som verksamhet och formulerar följande: ”Ingen har rätt att utnyttja dig för att tillfredsställa sina egna känslomässiga behov.”

Kyrkan ska skydda barnen, vara lyhörd för deras unika behov och i samspel skapa utveckling och självkänsla utan påträngande insatser som barnen själva inte tillfrågat.

Stockholm den 10 juli 2023

Lennart Matikainen (AfS)

Axel W Karlsson (AfS)

Kyrkomötet
Motion 2023:40
av Lennart Matikainen och Axel W Karlsson

Kyrkoantikvariskt stöd

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att initiera förhandlingar med staten om ökat kyrkoantikvariskt stöd.

Motivering

I samband med att fler begär utträde ur kyrkan minskar de ekonomiska förutsättningarna för att behålla och bevara kyrkobyggnader. Församlingar ska inte nödgas att besluta om försäljning eller stängning av kyrkor på grund av de minskade intäkterna. Staten bör därför stå för ett ökat stöd i form av kyrkoantikvariskt stöd. Ersättningen uppgår för närvarande till ca 460 miljoner kronor per år sedan 2002, med tanke på att det finns cirka 3 700 kyrkobyggnader som är i olika behov av underhåll så är det en väldigt låg summa kyrkan erhåller från staten. Ersättningen har i praktiken minskat då summan inte räknats upp under dessa drygt 20 år.

Den summa som församlingarna söker ersättning för årligen är mer än dubbelt så hög som tillgängligt statsanslag. De församlingar som beviljas ersättning behöver dessutom möta upp den beviljade finansieringen med egna medel. I genomsnitt finansierar församlingarna själva drygt hälften av projektens totala kostnad. (Ur Riksantikvarieämbetets analys 1 oktober 2018, uppdaterad 9 mars 2021.)

Våra kyrkobyggnader är mycket viktiga att bevara och behålla i kyrkans regi både som i första hand just kyrkor men även som historiska byggnader med dess omgivande miljöer och som mötesplatser både för församlingsmedlemmar och även icke medlemmar. Kyrkan tillhandahåller ofta kyrkorum för olika kulturyttringar som betyder mycket för samhället i stort. Det gäller inte minst musikalivet och körverksamheten.

Stockholm den 10 juli 2023

Lennart Matikainen (AfS)

Axel W Karlsson (AfS)

Kyrkomötet
Motion 2023:41
av Lennart Matikainen och Axel W Karlsson

Skydd av kyrkor

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att uppmana kulturdepartementet/-regeringen att se över och ändra 4 kap. kulturmiljölagen så att kulturminnesskyddet gäller samtliga kyrkobyggnader i stället för som nu kyrkor byggda 1939 och tidigare.

Motivering

Fler röster, bland andra vissa präster, förespråkar ombildande av kyrkor till moskéer. ”Det vore fantastiskt om någon av våra lokaler skulle kunna bli moské”, uttalade sig en studentpräst i Umeå, men många fler exempel finns. Det finns även planer på att bygga ihop Fisksätra kyrka i Stockholm med en moské, projektet kallas Guds Hus. Det är mycket oroväckande att anställda och blivande präster i Svenska kyrkan har planer på att låta islam infiltreras i vår kristna tro och värdegrund.

Vi är övertygade om att en stor del av kyrkans medlemmar och anställda ser med oro på islams frammarsch i vårt land. Ombildning av kyrkor till moskéer är ett mycket allvarligt och konkret exempel på hur islam flyttar fram sin ställning på kristendomens bekostnad. I flera andra länder finns ordningar som förhindrar försäljning av kyrkobyggnader till andra religioner. I Sverige kan detta åstadkommas genom en ändring av kulturmiljölagen. Detta för att förhindra islamisering av kyrkobyggnader samt hejda islamiseringen av vårt samhälle.

Kyrkans helgade byggnader får inte omvandlas till forum för irrläror som hävdar att Jesus inte är gudomlig.

Stockholm den 10 juli 2023

Lennart Matikainen (AfS)

Axel W Karlsson (AfS)

Kyrkomötet
Motion 2023:42
av Sören Olsson m.fl.

Församlingars inflytande i pastorat

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att undersöka möjligheterna till att på ett tydligt sätt stärka församlingars makt och inflytande då de ingår i ett pastorat.

Motivering

I kyrkoordningens andra avdelning står det i inledningen: ”Svenska kyrkan framträder lokalt som en församling. Detta är den primära enheten inom kyrkan.”

Sedan kommer en beskrivning om vad som är församlingens grundläggande uppgift: gudstjänst, undervisning, diakoni och mission.

Det är alltså församlingarna som definierar pastoraten, inte tvärtom.

Detta bör få konsekvenser för hur man hanterar församlingar i ett pastorat.

Det är ingen tvekan om att pastoratens roll är viktig för kyrkans långsiktiga överlevnad då församlingarna i Svenska kyrkan går ett allt kärvare ekonomiskt klimat tillmötes. För att upprätthålla utförandet av den grundläggande uppgiften, så behöver församlingarna samverka i högre grad.

Samtidigt blir det ännu viktigare att församlingarna inom pastoraten får samma basförutsättningar vad det gäller inflytande över den grundläggande uppgiften.

I många fall har nämligen församlingarna för lite inflytande över hur verksamheten utformas, då de ingår i ett pastorat. Det är svårt att se hur engagemanget ska vidmakthållas om all makt överförs till pastoratets kyrkoråd utan att det på ett tydligt sätt återförs tillbaka till församlingarna. Utan detta lokala engagemang riskerar kyrkan att förtvina. De anställda kan och ska inte utgöra församlingen utan det är församlingsborna som ska göra det. Då måste de också ha ett inflytande över de lokala besluten och få ta ansvar för att de genomförs.

Det är, som tidigare konstaterat, förståeligt att Svenska kyrkan kommer att gå mot större pastorat. Men just därför behöver det finnas tydliga verktyg för att stärka det lokala inflytandet. För det är viktigt att de lokala församlingarna genom sina församlingsråd faktiskt får möjlighet till verkligt inflytande och närdemokrati.

Sävar den 11 juli 2023

Sören Olsson (C)

Ellionor Moberg (C)

Margareta Andersson (C)

Kyrkomötet
Motion 2023:43
av Birgitta Axelsson Edström m.fl.

Hållbara mötesformer

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utforma en resepolicy för nationell nivå med rekommendationen att kortare möten, max en dag, mellan deltagare som annars hade varit tvungna att köra bil eller flyga för att kunna medverka, i första hand genomförs på digital väg.

Motivering

Under pandemiåren lärde vi oss på allvar och på bred front att mötas via digitala kanaler. Det var en stor omställning som var jobbig för många. Inte desto mindre innebar det att vi lyckades effektivisera en stor del av arbetet både sett till tidsåtgång och kostnader för resor. Detta är erfarenheter vi bör dra nytta av även när pandemin har klingat av.

Vi har i Svenska kyrkan behov av att mötas över stiftsgränser och på nationell nivå för arbetsmöten och erfarenhetsutbyten, men dessa möten kan organiseras och arrangeras på ett klokare sätt idag än vad som tidigare var tänkbart. Kunskapen om och omfattningen av den digitala verktygslådan har vuxit. Låt oss dra nytta av detta i syfte att använda tillgängliga resurser så förståndigt som möjligt. Digitala mötesverktyg erbjuder stora och flexibla möjligheter till innehållsrika och interaktiva möten. Användningen av dem gör det dessutom möjligt att involvera människor som annars hade haft svårt att delta på grund av stora avstånd eller andra resehinder. Det kan ge ännu fler perspektiv in i arbetet vilka kan berika kyrkans utveckling.

Svenska kyrkan bör vidare vara en föregångare när det gäller klimathänsyn. Klok resursanvändning är ett led i en sådan strävan, liksom att vi agerar så att vårt klimatavtryck vad gäller utsläpp och gifter från drivmedel blir så litet som möjligt. Därför bör kortare möten och sammanträden (max en dag) mellan företrädare som annars behöver resa avsevärda distanser med egen bil eller flyg som regel hållas på digital väg. Naturligtvis kan det finnas tillfällen då det finns skäl att resa, men det bör inte vara regeln utan snarare undantaget.

En resepolicy med denna inriktning bör således utformas på nationell nivå. En sådan policy kan även tjäna som inspiration till liknande rekommendationer på kyrkans övriga nivåer. Vi ska inte sluta att mötas, men formerna kan utvecklas för en mer hållbar framtid såväl för kyrkans verksamhet som för den jord vi har fått att förvalta.

Kalmar den 14 juli 2023

Birgitta Axelsson Edström (ÖKA)

Karin Janfalk (ÖKA)

Tomas Rosenlundh (ÖKA)

Margareta Karlsson (ÖKA)

Kyrkomötet
Motion 2023:44
av Berth Löndahl m.fl.

Ekonomiska konsekvenser av organisationsförändringar

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att tillsätta en utredning om vilka de ekonomiska konsekvenserna har blivit av det senaste decenniets organisationsförändringar.

Motivering

Det senaste decenniets organisationsförändringar inom Svenska kyrkan har bland annat motiverats av att dessa varit nödvändiga för att göra ekonomiska besparingar. Prognoserna inför framtiden är entydiga vad gäller ekonomin – färre betalande medlemmar och krympande ekonomiska resurser.

Därför är det angeläget att också göra en utredning huruvida de förändringar som genomförts verkligen har betytt besparingar eller ej. Förändringarna har varit många och av väldigt olika karaktär, från exempelvis centralisering av pastoratens och församlingarnas ekonomi- och lönehantering, nya datasystem till strukturutredningens genomförande. Den senare kan ha medfört att små enheter har fått styrkan av den stora enhetens resurser men också att de centrala funktionerna som kansli och ledning har fått ökade kostnader.

Inför framtiden, som troligen kommer att kräva ännu kraftigare ekonomiska nedskärningar, är det därför viktigt att se vilka åtgärder som fungerar och vilka som inte gör det. Hit hör även sådant som översyn inte bara av fastighetsbeståndet (vilket ju redan görs) utan också en genomtänkt strategi inför att antal anställda kommer att minska.

Malmö den 19 juli 2023

Berth Löndahl (FK)

Elisabeth Sandlund (FK)

Leif Nordlander (FK)

Kyrkomötet
Motion 2023:45
av Berth Löndahl m.fl.

Utvärdering av storpastoraten

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att tillsätta en oberoende utredning som utvärderar hur de så kallade storpastoraten fungerar vad gäller samverkan och närhet, arbetsmiljö, styrning och ledning.

Motivering

Under våren har storpastoraten uppmärksammats alltmer, dels i debattartiklar i bland annat Kyrkans tidning, dels i reportage om storpastoratens sätt att fungera, inte minst då i Malmö.

En intention inför genomförandet av strukturutredningens förslag var bland annat att det skulle ge utrymme för olika profiler i pastoratens församlingar. Det talades om samverkan, vilket också var utredningens rubrik. Rapporter från ett flertal pastorat vittnar emellertid om motsatsen, nämligen om toppstyrning och inte samverkan, om stora brister i arbetsmiljön för anställda, om bristande lyhörddhet för synpunkter från dem som har arbetsledande uppgifter på församlingsnivå och annan personal.

Till förändringarna hör även på många håll sammanslagningar av gudstjänster, bristande lokal närvaro liksom avsaknad av kontinuitet och stabilitet för präster och övrig personal. Enligt en rapport från Växjö stift (Erik Keijser, Pyspunka) har en följd blivit såväl färre antal gudstjänster som färre gudstjänstfirare.

Det är dags att göra en utvärdering av ”storpastoraten”. Har den ursprungliga intentionen förverkligats, eller? Hur har gudstjänstlivet påverkats? Frågorna är helt enkelt många. Oss veterligt har ingen sammanhållen utvärdering gjorts och redovisats.

Malmö den 19 juli 2023

Berth Löndahl (FK)

Elisabeth Sandlund (FK)

Elisabeth Lindahl (FK)

Leif Nordlander (FK)

Kyrkomötet
Motion 2023:46
av Berth Löndahl m.fl.

Biskopsansvar för Svenska kyrkans webbsida

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att ta initiativ till att biskopskollegiet ansvarar för det teologiska och pastorala innehållet på Svenska kyrkans webbsida.

Motivering

Att göra en webbsida för Svenska kyrkan är inte enkelt. Den ska vara lättillgänglig, enkel att navigera i och informativ, helst också ha en tilltalande layout. I huvudsak är detta kommunikationsavdelningens ansvar på Kyrkans hus i Uppsala.

Men webbsidan ska även innehålla teologiska och pastorala texter som på ett centralt, frimodigt och inbjudande sätt presenterar den kristna trons grundläggande innehåll. Det gäller allt från bön och gudstjänst, sakramenten och de kyrkliga handlingarna till den kristna trons centrala trossatser om exempelvis Gud, den Treenige, Fadern, Sonen och den Heliga Anden, om skapelsen, inkarnationen och frälsningen, om ansvar, skuld och försoning, om Guds barmhärtighet och nåden i Jesus Kristus, om Bibeln som Guds levande ord och Kristi kyrka, om ont och gott osv.

Sådana texter bör vara enkla men inte banala, informativa och inbjudande men inte överlastade eller ursäktande. De bör vara goda vittnesbörd om den kristna tron. De teologiska och pastorala texter som i dag finns på webbsidan saknar detta. En nyfiken och sökande läsare lär snarare uppfatta dessa texter som ursäktande om den kristna tron, nedtonande om vem Jesus är eller Bibelns betydelse, undanglidande från att svara både enkelt och frimodigt som ett trons vittnesbörd.

Vem som i dag ansvarar för dessa texter är för mig oklart. För några år sedan lovade kommunikationsavdelningen, när frågan behandlades i ett av kyrkomötets utskott, en översyn och förbättring vad gäller det teologiska och pastorala innehållet. Så har knappast skett. I alla händelser är texterna oklara och otillfredsställande.

Det är biskopskollegiets ansvar att se till kyrkans enhet och att kyrkans apostoliska tro och evangelisk-lutherska arv bevaras, förklaras och försvaras. Jag menar därför att biskopskollegiet bör ha ett övergripande ansvar för de teologiska och pastorala texterna på Svenska kyrkans webbsida. Sedan är det upp till det samlade biskopskollegiet att kanske utse någon eller ett par biskopar att ta ett större ansvar för den uppgiften.

Vi föreslår därför att kyrkomötet uppdrar till kyrkostyrelsen att ta initiativ till ett samtal med biskopskollegiet om denna uppgift.

Mot 2023:46

Malmö den 19 juli 2023

Berth Löndahl (FK)

Håkan Sunnliden (FK)

Elisabeth Sandlund (FK)

Kyrkomötet
Motion 2023:47
av Berth Löndahl m.fl.

Valet av församlingsråd

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda en förändring i kyrkoordningen så att

1. församlingsråden väljs av den lokala församlingen,
2. församlingsrådets ordförande väljs av församlingsråden själva,
3. pastoratets församlingsinstruktion ska godkännas även av församlingsråden.

Motivering

Strukturutredningen hade rubriken Närhet och samverkan. Det är en viktig rubrik som visar på en god intention. Samverkan betyder emellertid vanligen att självständiga organ/organisationer samverkar i gemensamma frågor. I praktiken fungerar inte pastoraten så utan det är den överordnade ledningen, pastoratets kyrkofullmäktige, som exempelvis utser såväl församlingsrådets ledamöter som ordförande. Därmed markeras en centralisering och en styrning ovanifrån i stället för just närhet och samverkan.

Ett par enkla förändringar i kyrkoordningen skulle kunna öka de enskilda församlingarnas självständighet och förverkliga intentionen med såväl närhet som samverkan. Därför föreslår vi att:

- ◆ ledamöterna i församlingsråden utses av den enskilda församlingen, inte av pastoratets kyrkofullmäktige,
- ◆ ordföranden i församlingsrådets utses inom och av församlingsrådet,
- ◆ pastoratets församlingsinstruktion ska före fastställandet vara godkänt även av församlingsråden.

Malmö den 19 juli 2023

Berth Löndahl (FK)

Håkan Sunnliden (FK)

Elisabeth Sandlund (FK)

Elisabeth Lindahl (FK)

Kyrkomötet
Motion 2023:48
av Mona Olsson m.fl.

Stiftsanställda kyrkoherdar

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att tillsätta en utredning för att belysa konsekvenserna av att kyrkoherdar skulle anställas av stiftet.

Motivering

Före relationsändringen mellan kyrka och stat var alla präster anställda av stiftet. Denna fråga var föremål för livliga debatter, inte minst i kyrkomötet som skulle reglera frågan i kyrkoordningen.

Sedan dess har alla präster som tjänstgör på lokal nivå också sin anställning där. Men frågan lever vidare och med jämna mellanrum dyker motioner i ärendet upp i kyrkomötet. Även i Kyrkans tidning har frågan debatterats livligt, senast i början av detta år.

Vi tror att åtminstone våra kyrkoherdar borde ha sin anställning på stiftsnivå. Detta ur ett arbetsmiljöperspektiv. De skulle få en mer likvärdig och hållbar arbetsmiljö med tillgång till stiftets HR-kompetens, mer rättvis lönesättning samt ett nära stöd från stiftskansliet.

Det blir också en tydligare länk mellan stift och församling, vilket inte minst skulle stärka församlingens/pastoratets röst i hela organisationen. Det skulle även ge en starkare ekonomi i de små församlingarna/pastoraten om stiftet står för kostnaden, samt bli lättare att tillgodose kompetensen vid vikariat eller andra vakanser.

Det har skrivits motioner om att se över kyrkoherdarnas arbetssituation, inte minst de som verkar i storpastorat. Det har funnits en omtanke över den arbetskrävande uppgiften att handleda hundratals anställda i en växande organisation. Motioner har också skrivits där församlingar och pastorat uppmanas att ta hjälp av den kompetens som finns på stiftsnivå, när det kärvar på hemmaplan. Men ingen av dessa föreslår att det borde vara stiftet som anställer kyrkoherdar.

Vi tror att det är dags att gå tillbaka till stiftsanställda kyrkoherdar.

Norrköping den 17 juli 2023

Mona Olsson (ViSK)

Mats Berglund (ViSK)

Lisa Wallenstein (ViSK)

Kyrkomötet
Motion 2023:49
av Mona Olsson m.fl.

Samarbete med ekumeniska gemenskaper

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att tillsätta en utredning som belyser ett framtida ekumeniskt samarbete med ekumeniska trosgemenskaper.

Motivering

Ett av våra domkapitel har under året avslagit en begäran från en församling som ansökt om att få fira Ökenmässan som temagudstjänst tillsammans med en ekumenisk trosgemenskap i en av Svenska kyrkans lokaler. Domkapitlet har avslagit deras begäran, främst därför att biskopsbrevet *Fira nattvard* (2020) inte tillåter att mässan celebreras av representanter för fria trosgemenskaper. Man hyser också en farhåga om att det skulle vara förvirrande för gudstjänstbesökarna, men framhåller samtidigt att frågan om hur vi utvecklar våra goda relationer även med ekumeniska gemenskaper och kristna grupper som inte är samfund i traditionell mening är en viktig framtidsfråga.

Redan idag firas gudstjänster med ekumeniska inslag, som textläsning på arabiska och andra språk, och med förändringar i liturgin. Mot bakgrund av att vi lever i ett mångkulturellt samhälle där vi också på flera orter utgör en minoritetskyrka, tror vi att vissa gudstjänster som till exempel Ökenmässan skulle berika gudstjänstlivet för alla gudstjänstbesökare då den inspirerats av den orientaliska kristna traditionen i Egypten och Syrien.

Har den nya kyrkohandboken satt käppar i hjulet för det goda ekumeniska samarbete som tidigare varit så berikande? Här finns all anledning att titta närmare på hur vi undanröjer hinder och befrämjar gott ekumeniskt samarbete som det ovan nämnda domkapitel efterfrågar.

Norrköping den 17 juli 2023

Mona Olsson (ViSK)

Vicktoria Bagi (ViSK)

Åsa Öckerman (MPSK)

Marie Buhr (ViSK)

Kyrkomötet
Motion 2023:50
av Roger Larsson

Frikoppla församlings- och kommungränser

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma till kyrkomötet med förslag till ändringar i kyrkoordningen som innebär att 37 kap. 7 b § kan strykas.

Motivering

Med anledning av KsSkr 2023:4 4.2 Förslag till ändringar av kyrkoordningen:
I 37 kap 7 b § kyrkoordningen står följande:

Om en församlingsgräns sammanfaller med en kommungräns som ändras enligt 1 eller 2 § lagen (1970:991) om ändring i kommunal indelning i samband med fastighetsbildning, får kyrkostyrelsen ändra församlingsgränsen på samma sätt. Detta gäller dock inte om beslutet kräver pastorala överväganden. I dessa fall ska istället beslutet fattas av stiftsstyrelsen.

Församlingsgränserns funktion är numera rent inomkyrklig.

Paragraf 7 b motiverades nog ursprungligen av att personers församlingstillhörighet i kyrkobokföringen lagrades som LKF-kod (län, kommun, församling). Detta ger problem om församling korsar kommungränser – en församling skulle få flera olika LKF-koder.

Församlingsgränser borde numera enbart ändras av pastorala skäl, såsom att en kyrka läggs ned eller öppnas. Vilken församling närmaste (transportmedel inräknat) kyrka tillhör borde snarare än närmaste kommuncentrum påverka församlingsgränser.

Ett alternativ till dagens LKF-kod är en SKF-kod (stift, kontrakt, församling) men denna skulle kunna förväxlas med SKP-kod (stift, kontrakt, pastorat). Ett sätt att undvika detta är genom att låta församlings numrering räknas nedåt från 99, då skulle inte kollisioner inträffa (pastorat 01–29, församling 99–70).

Skellefteå den 20 juli 2023

Roger Larsson (POSK)

Kyrkomötet
Motion 2023:51
av Britt Björneke m.fl.

Avhopparverksamhet och försoningsarbete

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att

1. anta en nationell strategi för Svenska kyrkans deltagande i avhopparverksamhet från kriminella miljöer och i försoningsarbetet,
2. verka för att ett utbildnings- och informationspaket tas fram i ovan angivna frågor.

Motivering

Kriminella nätverk med många unga våldsbenägna människor utgör ett stort samhällsproblem, särskilt i utsatta områden. Det dödliga våldet drabbar andra unga kriminella och även människor som inte har anknytning till nätverken men bor och vistas i de aktuella bostadsområdena. Det innebär också en ökad otrygghet för de boende. I debatten och i politiken dominerar kraven på hårdare tag och strängare straff för att råda bot på problematiken, vilket hittills inte gett önskad effekt. Sällan talas det om hur man ska kunna bryta våldsspiralen och hämndaktionerna genom att ge gärningsmännen förutsättningar att sona sina brott och ta ansvar för de skador man åsamkat brottsoffren och deras familjer.

Svenska kyrkan gör genom präster och diakoner på häkten och anstalter en stor insats som själavårdare för dömda och brottsmisstänkta. På vissa anstalter finns även försoningsgrupper där fängelsepräster ingår. Polispräster arbetar främst som själavårdare för poliser och brottsoffer men exempel finns på att polispräster även deltar i avhopparverksamhet från kriminella gäng. I en artikel i Kyrkans tidning framgår hur en polispräst genom kontakter med en församling på annan ort kunnat hjälpa till med att skydda en avhoppare.

Bland dem som är inblandade i kriminella miljöer finns ett lågt förtroende för myndighetspersoner medan däremot representanter för Svenska kyrkan i allmänhet har ett högre förtroendekapital och som de känner att de kan lita på. Svenska kyrkans deltagande i olika projekt såsom Sluta skjut, avhopparverksamheter och försoningsgrupper är dock beroende av lokala initiativ. Vi anser att Svenska kyrkan skulle kunna bli en mer betydelsefull faktor i detta arbete om det finns en central strategi i frågan och om information och utbildning anordnas i dessa frågor.

Huddinge den 21 juli 2023

Britt Björneke (ViSK)

Ann-Charlotte Miller (ViSK)

Anders Lundberg (ViSK)

Britt Fält (ViSK)

Monica Johansson (ViSK)

Vicktoria Bagi (ViSK)

Kyrkomötet
Motion 2023:52
av Olov Lindquist m.fl.

Friare församlingstillhörighet

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda hur man kan göra det möjligt för kyrkotillhöriga att kunna välja att tillhöra en annan församling eller ett annat pastorat än den församling eller det pastorat som de är bosatta inom.

Motivering

Svenska kyrkans medlemmar kan idag vara aktiva och engagerade församlingsmedlemmar i stort sett i vilken församling de vill. Det är bra att enskildas engagemang inte onödigt begränsas till den församling som de tillhör.

Det finns personer som av en eller annan anledning väljer att engagera sig i en annan församling för att de känner ett djupare engagemang i den församlingen än den de är bosatta i. Men om man vill det så kvarstår klara begränsningar. Fortfarande kommer de att tvingas till att betala kyrkoavgift till den församling som de inte längre vill vara med i. Vidare begränsas deras möjlighet till kyrkopolitiskt engagemang. Om personen t.ex. varit bosatt i en församling i hela sitt liv och sedan flyttar till ett annat boende i en annan del av samhället kan denne ha korsat en församlingsgräns, utan att för den skull ha flyttat särskilt långt. Detta får ju till följd att han/hon inte längre tillhör sin "hemförsamling". Detta är ganska vanligt i stora städer, men också på orter som ligger i närheten av en kommun med högre utbildning, där studenten flyttar från hemorten till den näraliggande universitets- eller högskoleorten.

Det är viktigt att medlemskapet i Svenska kyrkan känns som något värdefullt och relevant. Kyrkan måste sätta medlemmen i centrum. En utökad möjlighet till att tillhöra och vara medlem i en annan församling än den församling inom ett pastorat där han/hon råkar vara bosatt ser vi som en naturlig utveckling av Svenska kyrkans medlemsvård.

Tidigare motioner i denna fråga har avslagits av kyrkomötet. Ett skäl till avslag har varit att varje medlem ska ha en lokal anknytning till den församling man tillhör. Som vi ser det är en önskan om medlemskap i en viss församling skäl nog att hävda lokal anknytning. Men för att säkerställa lokal anknytning till den församling man önskar tillhöra, kan vi tänka oss att vissa villkor ska vara uppfyllda. Vi ger två exempel på sådana villkor här: Det ena kan vara fastighetsinnehav i den nya församlingen (t.ex. sommarhus eller släktgård), det andra kan vara att fritt byte av församlingstillhörighet ska vara möjligt åtminstone till angränsande församling.

Det andra villkoret ovan skulle till stor del överbrygga den problematik vi pekar på tidigare i denna text, med församlingsgränsdragningar som för den enskilde medlemmen kan upplevas onaturliga eller oönskade, särskilt i större städer.

Mot 2023:52

Vi vill med dessa nya argument/villkor på nytt pröva frågan om friare församlingstilhörighet, och vill därför att kyrkomötet ska besluta att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda hur man kan skapa ökade möjligheter för kyrkotillhöriga att kunna välja att tillhöra en annan församling eller annat pastorat än den församling eller det pastorat som de är bosatta inom.

Stockholm den 22 juli 2023

Olov Lindquist (FiSK)

Margaretha Herthelius (FiSK)

Jonas Noréus (FiSK)

Marcus Romedahl (FiSK)

Kyrkomötet
Motion 2023:53
av Anders Lundberg m.fl.

Klimat- och miljödiakoni

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att i lärandemålen i diakonutbildningens utbildningsplan särskilt markera vikten av ett hållbarhetsperspektiv med fokus på klimat- och miljöansvar.

Motivering

Diakoni ingår i Svenska kyrkans huvuduppdrag. Längre har diakonin höjt rösten för de som har minst makt över sina egna liv. Till de som inte kan höja rösten till försvar för sitt liv och sin framtid hör idag växter och djur, arter och ekosystem. Världen behöver att diakonin höjer sin röst också för dessa.

Rättvisa och hållbarhet hör ihop. Det är inte möjligt att skilja dem åt.

Diakonutbildningens utbildningsplan stipulerar ett antal lärandemål. Här ingår bland annat att den blivande diakonen ska kunna

- ◆ analysera samhället ur sociala och globala perspektiv
- ◆ reflektera över människors livsvillkor och rättigheter.

Vi menar att det vore rimligt att i anslutning till dessa lärandemål infoga en passus som särskilt inskräper vikten av ett hållbarhetsperspektiv med fokus på ett klimat- och miljöansvar.

Malmö den 22 juli 2023

Anders Lundberg (ViSK)

Lars Andersson (ViSK)

Monica Johansson (ViSK)

Marie Buhr (ViSK)

Kyrkomötet
Motion 2023:54
av Lena Östholm Munkberg m.fl.

Värna våtmarker

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att

1. arbeta fram en strategi för att värna våtmarker som innefattar att värna dagens våtmarker,
2. strategin också ska innefatta att restaurera tidigare våtmarker där så är möjligt,
3. infoga strategin i den kommande klimatfärdplanen.

Motivering

Våtmarker utgör ett naturligt skydd mot skogsbränder. Det är bara under extremt torra somrar som en brand kan ta sig förbi dalgångar med våtmark. Även trädens löv och barr blir fuktiga när de växer i eller vid en våtmark, vilket gör att elden bromsas och får svårt att få fäste. Blöta myrar i naturligt skick kan fungera som barriärer mot brand och som brandrefugier.

Skogsägare har i årtal dikat ut våtmarker för att kunna plantera skog på marken, detta har lett till att skogen blivit torrare och mer känslig för brand. I dikad torvmark går bränder djupt ned i torven och ger upphov till svårsläckta förhållanden, branden slutar ofta inte förrän all torv brunnit upp. Restaurering av torvmarker är viktigt för att klara anpassningen till klimat där väderleken medför ökad risk för skogs- och markbränder.

Våtmarker lagrar mängder med kol och skyddar mot torka och översvämningar, renar vattnet och motverkar brunifieringen, stärker grundvattnet och ger skogen motståndskraft mot skogsbrand. Våtmarker är bland de artrikaste biotoper vi har, att värna våtmarkerna är även ett sätt att gynna den biologiska mångfalden och samtidigt värna artrikedomen och skapelsen, ett sätt att arbeta för andlighet och för vår egen överlevnad.

Europeiska rådet har nu under 2023 enats om en lagstiftning för restaurering av natur. Det innebär att införa återhämtningsåtgärder som omfattar minst 20 procent av EU:s landområden och 20 procent av dess havsområden till senast 2030, och alla ekosystem som är i behov av restaurering till senast 2050.

Återställande av natur innebär även restaurering av våtmarker och ska bidra till att återställa europeiska livsmiljöer, varav 80 procent är i dåligt skick. Kyrkan har här ett viktigt uppdrag att bidra till detta viktiga arbete.

Vi i Svenska kyrkan behöver intensifiera vårt arbete för klimatet, att värna kyrkans våtmarker är ett gott bidrag.

Mot 2023:54 Helsingborg den 24 juli 2023

Lena Östholm Munkberg (MPSK)

Agneta Granström (MPSK)

Marja Sandin-Wester (MPSK)

Cecilia Gyllenberg Bergfasth (MPSK)

Åsa Öckerman (MPSK)

Aina Nordqvist (MPSK)

Mats Johannesson (MPSK)

Henrik Blind (MPSK)

Kyrkomötet
Motion 2023:55
av Lena Östholm Munkberg m.fl.

Bevara följeslagarprogrammet

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda möjligheterna för att stödja följeslagarprogrammet med syftet att säkra dess fortsatta arbete.

Motivering

Ekumeniska följeslagarprogrammet, EAPPI, är ett internationellt program, som samordnas av Kyrkornas världsråd från huvudkontoret i Genève och det lokala kontoret i Jerusalem. Den svenska delen av följeslagarprogrammet finansieras med medel från Sida. Efter indragningarna av det svenska biståndet kommer det ekonomiska stödet till programmet kraftigt försämrats.

Sveriges kristna råd rekryterar, utbildar och sänder runt 20 följeslagare varje år. Hittills har över 350 svenska följeslagare deltagit i programmet.

Initiativet till följeslagarprogrammet kom efter en förfrågan från kyrkoledare i Jerusalem. Tillsammans formulerade de ett brev till Kyrkornas världsråd med en önskan om att fler skulle komma till området för att verka för fred och säkerhet för palestinier och israeler. I Sverige gick ett tiotal kyrkor, samfund och organisationer samman och med Sveriges kristna råd som huvudman kunde de första följeslagarna sändas ut under hösten 2002.

Huvudmålet var att få ett slut på ockupationen och våldet. I det arbetet är följeslagarna en internationell närvaro som kan visa solidaritet och stärka de lokala kyrkorna och de palestinska och israeliska krafter som verkar för fred. Allt med grund i folkrätten och icke-våldets ideologi. Följeslagarnas närvaro fyller även en viktig funktion som stöd för de barn som lever under ockupation och blir utsatta på deras väg till och från skolan.

Följeslagare från hela världen reser till Palestina och Israel för att genom sin icke-våldsliga preventiva närvaro kunna vidga handlingsutrymmet och ge hopp och stöd åt människor att verka för fred och försoning. Under sin vistelse samlar följeslagarna information för att i sina hemländer sprida kunskap om vad som händer i området, öka engagemanget för fred och stärka folkrätten.

Följeslagarprogrammet är en viktig väg för den svenska kyrkan att bidra till att sprida ordet om människor som under långa tider utsatts för de våld och orättvisor som motverkar mänskliga rättigheter, skapelsen och alla människors lika värde som är grundläggande.

Mot 2023:55 Helsingborg, Stockholm och Harads den 24 juli 2023

Lena Östholm Munkberg (MPSK)

Marja Sandin-Wester (MPSK)

Agneta Granström (MPSK)

Cecilia Gyllenberg Bergfasth (MPSK)

Henrik Blind (MPSK)

Mats Johannesson (MPSK)

Kyrkomötet
Motion 2023:56
av Lena Östholm Munkberg m.fl.

Lika rätt vid Augusta Victoria-sjukhuset

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att

1. inleda en dialog med berörda parter om lika rätt för såväl palestinska som för israeliska barn vid Augusta Victoria-sjukhuset i Palestina.
2. arbeta för att Barnkonventionens grundläggande principer ska gälla så att alla barn på sjukhuset har lika rätt till vård och behandling,
3. arbeta för att Barnkonventionens grundläggande principer ska gälla så att alla barn på sjukhuset har lika rätt till föräldrarnas närvaro vid vård och behandling.

Motivering

Alla människor har rätt till vård, även under konflikter och ockupation. Augusta Victoria-sjukhuset i Jerusalem erbjuder vård till boende i palestinska områden på Västbanken och i Gaza. De boende lever sedan långa tider under ockupation och har svårt att få vård eftersom det saknas sjukhus och människors rörelsefrihet är mycket begränsad.

Augusta Victoria-sjukhuset gör särskilda satsningar för barn och har bland annat en avdelning för cancersjuka barn och en dialysavdelning för behandling av diabetes för både barn och vuxna. För barn under ockupation är livet en kamp som ger livslånga ärr av situationer som de inte själva valt. Kyrkan har ett viktigt uppdrag med att kämpa för barns rättigheter.

FN:s konvention om barnets rättigheter, eller barnkonventionen, som även ratificerats i Sverige, innehåller bestämmelser om mänskliga rättigheter för barn. Det är fyra grundläggande principer som alltid ska beaktas när det handlar om frågor som rör barn: Alla barn har samma rättigheter och lika värde, barnets bästa ska beaktas vid alla beslut som rör barn, alla barn har rätt till liv och utveckling och alla barn har rätt att uttrycka sin mening och få den respekterad.

Augusta Victoria-sjukhuset med cancercenter, dialysenhet, pediatrikt center och enhet för benmargstransplantation är det näst största sjukhuset i östra Jerusalem, det enda sjukhuset för specialiserad vård på Västbanken eller i Gaza och betjänar 4,5 miljoner palestinier vid behov av strålterapi. Sjukhusets arbete med mobila enheter för mammografi är också ett viktigt förebyggande arbete, de mobila enheterna söker upp kvinnorna i deras hembyar för undersökning och kunskapsspridning om bröstcancer som är den näst vanligaste dödsorsaken bland palestinska kvinnor.

Augusta Victoria-sjukhuset bedriver ett viktigt arbete för sjukvården på Västbanken och i Gaza. Trots krig och pandemi fortsätter sjukhuset sitt livsviktiga arbete och Svenska kyrkan har en viktig roll i att stödja människor som lever under utsatta förhållanden.

Sjukvård under ockupation innebär särskilda svårigheter som gör att det krävs dialog och särskilda överenskommelser för att uppfylla barnkonventionens grundläggande principer. För barn med sjukdom som kräver vård och behandling under ockupation blir dessa svårigheter påtagliga:

- ◆ Barn som har behov av transplantation av en njure från en nära släkting bör ha rätt till denna oberoende av barnets och föräldrarnas härkomst.
- ◆ Barn med en svår sjukdom bör ha rätt att ha sina föräldrar vid sin sida oavsett om de härstammar från Palestina eller från Israel.

Svenska kyrkan har en viktig roll att fylla genom att lyfta fram alla barns lika rätt, så att både palestinska och israeliska barn ges samma möjligheter i utsatta situationer. Låt Svenska kyrkan vara symbolen för allas lika rätt som inger hopp och skapar trygghet.

Harads och Helsingborg den 24 juli 2023

Lena Östholm Munkberg (MPSK)

Agneta Granström (MPSK)

Marja Sandin-Wester (MPSK)

Cecilia Gyllenberg Bergfasth (MPSK)

Henrik Blind (MPSK)

Mats Johannesson (MPSK)

Kyrkomötet
Motion 2023:57
av Ingvar Jonsson

Noaks arks fond

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att inrätta en fond för att ge stöd och hjälp till nödställda människor i Sverige som finansieras genom avkastningen från Svenska kyrkans skogstillgångar.

Motivering

Bibeln uppmanar oss att ta hand om de fattiga och behövande.

- ◆ Det kommer alltid att finnas fattiga i landet. Därför befaller jag dig att öppna din hand för din bror eller syster, för den som är fattig och behöver hjälp i ditt land.
- ◆ Den som har medlidande med de fattiga lånar till Herren, och han ska ge honom sin lön tillbaka.
- ◆ Jag var hungrig och ni gav mig mat, jag var törstig och ni gav mig dricka, jag var främling och ni tog emot mig, jag var naken och ni klädde mig, jag var sjuk och ni besökte mig.

Arken byggdes av trä. Skogen och träden blir då en metafor för att rädda människor undan syndafloden som vi står inför, där allt flera människor hamnar i svårigheter.

I en tid av ökande kostnader för hushållen får allt fler det svårare. Många människor har blivit nödställda med akuta behov till förnödenheter för överlevnad.

Rapporter från stadsmissioner och uttalanden från diakoner att hjälpen är långt ifrån tillräcklig och behoven bara ökar, där finns det en mycket viktig roll för Svenska kyrkan att ikläda sig.

För att möta de ökande behoven vill jag föreslå att introducera en ny fond som jag föreslår namnet ”Noaks arks fond”.

Möklinta den 25 juli 2023

Ingvar Jonsson (SD)

Kyrkomötet
Motion 2023:58
av Cecilia Gyllenberg Bergfasth m.fl.

Skogsbruk i vår tid

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att verka för att det bedrivs skogsbruk i vår tid genom att

1. inom prästlönetillgångarnas förvaltning sträva efter EU:s mål att minst 10 procent av skogen får ett strikt skydd,
2. inom prästlönetillgångarnas förvaltning sträva efter EU:s mål att minst 20 procent av skogen får ett lättare skydd,
3. inom prästlönetillgångarnas förvaltning upprätta ett långsiktigt mål med ökande andel kontinuitetsskogsbruk/hyggesfritt skogsbruk upp till minst 30 procent av skogen,
4. infoga ovanstående som mål i den kommande klimatfärdplanen för att driva förändring och efterleva Sveriges klimatlag.

Motivering

Alarmerande rapporter fyller våra nyheter och sociala medier. Forskarna försöker berätta för oss att människans överlevnad står på spel om vi inte når Parisavtalets mål, något som Sverige skrivit under på att bidra till.

(www.naturvardsverket.se/parisavtalet)

Det är dags att vända den negativa trenden och där har de organisationer och företag som är störst även störst ansvar. Vi i Svenska kyrkan har både ansvar och förutsättningar att göra vår del, att vara en föregångare och med det även se till att andra får lättare att följa efter.

Sveriges riksdag har antagit en klimatlag där det bland annat står att regeringen ska bidra ”till att skydda ekosystemen samt nutida och framtida generationer mot skadliga effekter av klimatförändring”. Det görs bland annat genom ett uppsatt mål om att inte ha något nettoutsläpp 2045. Det innebär att utsläppen ska minska 85 procent från 1990 års nivåer. De övriga 15 procenten ska kompenseras genom bland annat förändrad skogsskötsel och restaurering av våtmarker. Det är en självklarhet att Svenska kyrkan ska vara med och driva förändring och efterleva Sveriges klimatlag.

(<https://rkrattsbaser.gov.se/sfst?bet=2017:720>)

En av de mer effektiva åtgärderna för att lugna klimatförändringarna och samtidigt gynna den biologiska mångfalden är ett ansvarsfullt skogsbruk. Det är ett av de områden där vi som kyrka kan göra störst skillnad för skapelsens överlevnad.

Med EU:s nya målbild där 30 procent av skogen ska skyddas har vi även tydliga riktlinjer att förhålla oss till. I de bestämmelserna menar man att 10 procent av skogen ska vara strikt skyddad och då menas naturreservat eller dylikt. 20 procent av skogen ska skyddas genom biotopskydd, naturvårdsavtal eller annat som innebär att man

sköter skogen varsamt där det finns växter eller djur som är rödlistade eller bör skyddas av annan anledning.

(<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/HTML/?uri=CELEX:52021DC0572&from=EN>, se 3.1)

För ett skogsbruk i vår tid bör även en större del av skogen brukas som kontinuitetsskogsbruk/hyggesfritt skogsbruk utöver den skog som skyddas. Det gör att vi inte helt och hållet bannlyser trakthyggesbruk eller kalhuggning, men däremot begränsar det. En sådan restriktivitet skulle göra att vi tvingas tänka efter noggrant vilken del av skogen som lämpar sig bäst för vad. Det finns flera olika varianter av kontinuitetsskogsbruk och vilka metoder man väljer måste utgå från vilken skog man har.

För att ha en tydlig riktning för skogsbruket har vi därför tagit fram strävansmål som både utgår från det som beslutats inom EU och det som behövs för att vi ska ta steget in i framtidens skogsbruk.

Linköping den 25 juli 2023

Cecilia Gyllenberg Bergfasth (MPSK)

Agneta Granström (MPSK)

Lena Östholm Munkberg (MPSK)

Åsa Öckerman (MPSK)

Marja Sandin-Wester (MPSK)

Henrik Blind (MPSK)

Mats Johannesson (MPSK)

Aina Nordqvist (MPSK)

Kyrkomötet
Motion 2023:59
av Cecilia Gyllenberg Bergfasth m.fl.

Från diakon till kyrkoherde

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda vad som krävs för att en diakon ska kunna bli kyrkoherde.

Motivering

Många mindre församlingar lever med oron över att kunna rekrytera en kyrkoherde och vi har överlag svårt med rekryteringar. Det gör att vi behöver se på problemet ur olika perspektiv och prova olika vägar framåt.

Då och då väcks frågan om inte en diakon skulle kunna bli kyrkoherde. Svaret blir ofta en axelryckning. Ingen vet säkert. För att kunna ge ett svar på den frågan och för att kunna bredda rekryteringsbasen är det dags för en utredning kring hur diakoner skulle kunna inneha tjänst som kyrkoherde. Vilka kurser, praktik och regler behöver uppfyllas för att en diakon ska kunna bli kyrkoherde är den stora frågan.

Enligt kyrkoordningen kan i nuläget endast en vigd präst inneha tjänst som kyrkoherde. Men i många fall har diakonen goda kunskaper i ledarskap och pedagogik. Utbildning såsom socionom, sjuksköterska, psykolog eller teologie kandidat med viss komplettering är grunden för diakonens vigning.

I biskopsbrevet *Kallad till präst och diakon i Svenska kyrkan* beskrivs uppdraget som präst respektive diakon. Här uttrycks en tydlig skillnad när det gäller ledarskap i präst- respektive diakonuppdraget. Man beskriver att för präster innebär ledarskapet en ofrånkomlig uppgift och att vissa befattningar också innebär chefskap. Något motsvarande nämns inte för diakoner, man skriver dock att diakonen vigs till diakonal ledare, samt att diakonen ska leda församlingens diakonala verksamhet.

Flertalet präster trivs väldigt bra i sin yrkesroll och eftersträvar inte kyrkoherdens ansvarstunga uppdrag. Rollen som teologiskt ansvarig bör dock falla på en prästs ansvar.

Att diakoni är hela församlingens uppdrag betonas mer och mer. Detta innebär att delar av diakonens vigningslöften betonas på ett nytt sätt – att ”hjälpa människor att gestalta Guds kärlek” och att ”uppmuntra och frigöra Guds folk till det som är gott” kopplar ihop hela församlingens diakonala uppdrag med diakonens roll och uppgift som ledare.

Linköping den 25 juli 2023

Cecilia Gyllenberg Bergfasth (MPSK)

Mats Johannesson (MPSK)

Agneta Granström (MPSK)

Henrik Blind (MPSK)

Åsa Öckerman (MPSK)

Lena Östholm Munkberg (MPSK)

Kyrkomötet
Motion 2023:60
av Sven Milltoft och Ellionor Moberg

Betydelsen av volontärskap

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att föreslå förändringar i kyrkoordningen, som innebär att betydelsen av volontärskap för genomförandet av församlingens grundläggande uppgift tydliggörs och inskräps.

Motivering

Svenska kyrkan med dess stift och församlingar genomgick år 2000 en omvälvande förändring från att vara statskyrka till att bli en fri och oberoende kyrka. Emellertid är Svenska kyrkan alltjämt en evangelisk-luthersk folkkyrka med tydligt centrum och låga trösklar och där den demokratiska organisationen och kyrkans ämbete eller vigningstjänst har gemensamt ansvar för att bedriva en verksamhet i enlighet med Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära.

För att göra det möjligt att förena tillhörighet och engagemang har det blivit alltmer betydelsefullt att inskräpa vikten av volontärmedverkan i församlingarnas verksamhet. Att ta vara på enskilda medlemmars beredvillighet, kunskap och kompetens är inte bara ett sätt att minska kostnader och effektivisera verksamheten utan långt mer att möjliggöra en ökad delaktighet och manifesteras en kyrkosyn som genomsyras av tanken att alla som vill vara en del av kyrkan också har betydelse för genomförandet av församlingens grundläggande uppgift.

Svenska kyrkan måste därför våga fjärma sig från arvet av att vara en myndighets- och servicekyrka där ett antal anställda och förtroendevalda löser den grundläggande uppgiften till fromma för de många, till att bli en levande folkkyrka som i högre utsträckning engagerar och tar i anspråk sina medlemmar och därmed gestaltar och tydliggör såväl kyrkans grundläggande mening som uppgift.

Det räcker således inte längre med att som nuvarande kyrkoordning kortfattat konstatera att delaktigheten i de döptas och troendes allmänna prästadöme förenar alla i ansvaret för att den grundläggande uppgiften blir utförd. Betydelsen av volontärskap måste på ett mycket tydligare sätt benämnas och framhävas i kyrkoordningen genom att till exempel införa ytterligare en bestämmelse vad gäller en församlingsinstruktions innehåll, så att volontärskap blir en självklar dimension som rör genomförandet av den grundläggande uppgiftens samtliga aspekter. På det sättet kan kyrkoordningen bidra till att ett proaktivt arbete kring volontärskap befrämjas i församlingarna och möjliggör och bygger framtidens kyrka.

Stockholm den 27 juli 2023

Sven Milltoft (BA)

Ellionor Moberg (C)

Kyrkomötet
Motion 2023:61
av Georg Lagerberg m.fl.

Nytt villkor för anställning som kyrkoherde

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att under mandatperioden återkomma till kyrkomötet med förslag till ändring av 34 kap. 9 § kyrkoordningen så att en ny femte punkt tillförs i bestämmelsen med innebörd att behörig att anställas som domprost eller kyrkoherde eller på ett längre vikariat än tre månader på en sådan befattning endast är den som förklarat sig beredd att förrätta vigsel och välsignelsehandlingar enligt 23 kap. för såväl par av olika som av samma kön.

Motivering

Svenska kyrkan har numera en ordning för vigsel. Någon skillnad görs inte om paret är av olika eller samma kön. Enskilda präster kan dock allttjämt välja om de vill viga eller inte viga par av samma kön. Kyrkan som samfund har försökt lösa de problem som kan uppstå genom att enskilda präster kan neka vigsel av samkönade par genom att säga att det är kyrkan genom församlingen som har en skyldighet att se till att en önskan om vigsel kan tillgodoses.

Sedan 2009 har ett antal motioner på olika sätt berört frågan om vigsel av samkönade par och om hur risken för att dessa par utsätts för negativ särbehandling av präster, som inte accepterar kyrkomötets beslut att även samkönade par ska kunna vigas, ska kunna undvikas.

Senast 2022 behandlade kyrkomötet två motioner om frågan. Den ena motionen, 2022:71 av Åsa Öckerman med flera, önskade att kyrkomötet skulle rekommendera att prästvigning inte ska ske av prästkandidater som säger sig vägra viga samkönade par. Den andra motionen, 2022:83 av Jesper Eneroth med flera, önskade bland annat att det i kyrkoordningen skulle föras in regler med innebörd att det ska anses vara diskriminerande att avstå från att viga ett samkönat par enbart med motiveringen att paret är just av samma kön och vidare att diskrimineringen skulle kunna leda till att präster förklaras obehöriga.

Båda motionerna avslogs. Den första ansågs kunna komma i konflikt med ansvarsfördelningen i Svenska kyrkan genom att begränsa biskoparnas vigningsansvar. Den andra avslogs bland annat därför att den ansågs gå för långt då ordningen skulle strida mot vad som uttalades när beslutet togs om att Svenska kyrkan skulle viga par av samma kön, nämligen att kyrkan ska kunna rymma olika uppfattningar i frågan och att ingen präst skulle komma att tvingas viga något par.

Men dagens ordning är inte problemfri. Det förekommer allttjämt församlingar där ingen av de där anställda prästerna vill viga samkönade par. Även om församlingen då har en skyldighet att ordna vigsel genom att någon annan präst åtar sig förrättningen så blir det ändå något av en inbjudan med dålig eftersmak. Paret förstår ofta vad det

handlar om och i en del fall har det även tagit väldigt lång tid att ordna fram någon annan präst. Kyrkans erbjudande om vigsel riskerar då att i stället för att vara något positivt uppfattas som något som gjorts med armbågen. Vi återkommer därför nu i frågan med ytterligare en motion.

Vi har denna gång försökt finna en lösning som minimerar risken för att ovanstående situation ska uppstå. Vi vill ha en ordning som tar oss närmare biskopsmötets uttalade målbild i mars 2022 i fråga om vigsel, som är att alla präster med glädje och av fri vilja ska viga par av olika liksom av samma kön. Samtidigt har vi inte velat gå så långt som att avkraga präster för att de hyser en annan äktenskapssyn. Vi föreslår därför ingen ändring av regelverket för obehörighetsförklaring eller ansvarsfördelningen för vigung till präst. I stället önskar vi att kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma med ett förslag till ändring att 34 kap. 9 § kyrkoordningen så att en ny femte punkt tillförs i bestämmelsen med innebörd att behörig att anställas som domprost eller kyrkoherde eller på ett längre vikariat än tre månader på en sådan befattning endast är den som förklarat sig beredd att förrätta vigsel och välsignelsehandlingar enligt 23 kap. för såväl par av olika som av samma kön.

Genom ett sådant tillägg i 34 kap. 9 § säkerställs att det i varje församling kommer att finnas i vart fall någon präst som är beredd att förrätta vigsel av par av samma kön. Denna nya femte punkt ihop med den befintliga fjärde punkten i samma bestämmelse – om att behörig att anställas som domprost eller kyrkoherde eller på ett längre vikariat än tre månader på en sådan befattning endast är den som har förklarat sig beredd att i alla uppgifter tjänstgöra tillsammans med andra som vigts till ett uppdrag inom kyrkans vigungstjänst oavsett deras kön – ger också tydliga signaler om vilket ledarskap vi vill ha i Svenska kyrkan. Vi vill ha ett öppet och inkluderande ledarskap som vare sig gör skillnad på kön eller sexuell läggning.

Vi är medvetna om att ett tillägg enligt förslaget inte gör att problemet försvinner direkt då villkoret tillämpas först vid nytillsättning av domprost eller kyrkoherde. Men vi tror ändå att den nya bestämmelsen är betydelsefull och kan leda oss närmare biskopsmötets målbild samt minska risken för att samkönade par ska uppleva sig negativt särbehandlade.

Stockholm 28 juli 2023

Georg Lagerberg (BA)

Åsa Öckerman (MPSK)

Anders Åkerlund (C)

Margareta Nisser-Larsson (BA)

Magnus Hedin (BA)

Charlotte Haggren (ÖKA)

Karin Janfalk (ÖKA)

Madelaine Erlandsson Starwing (BA)

Bengt Kjellgren (BA)

Jerker Schmidt (BA)

Kyrkomötet
Motion 2023:62
av Lennart Matikainen och Axel W Karlsson

Svenska kyrkan och biståndsdebatten

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att avhålla sig från opinionsbildning i frågan om biståndets nivå eller partiernas biståndspolitik.

Motivering

Svenska kyrkan har länge drivit på för att Sverige ska ha världens högsta bistånd. Allt för många gånger har man gett sig in i den sakpolitiska debatten på ett sätt som är olämpligt för en folkkyrka och som lett till att kyrkan uppfattas som en förlängd arm åt den socialdemokratiska regeringens biståndspolitik.

Detta blev ännu tydligare efter regeringsskiftet i höstas, då de nya partierna aviserade att enprocentsmålet i biståndet avskaffas. Visserligen är detta mest en symbolisk snarare än realpolitisk förändring – biståndet kommer bara minska marginellt och Sverige kommer fortsatt att vara ett av de länder i världen som ger bort mest av skattebetalarnas pengar. Icke desto mindre har den nya biståndspolitiken mötts av kraftfulla fördömanden av Svenska kyrkan.

Svenska kyrkans biståndsorganisation Act Svenska kyrkan valde till exempel inför riksdagsvalet att kampanja mot förslaget att avskaffa enprocentsmålet, med parollen ”En hundradel för världen”. Man är öppen med att man kritiserar regeringspartierna och SD.

”Flera partier vill skära i Sveriges stöd till utsatta människor i världen. Samtidigt befinner vi oss i en kris med ökande hunger och konflikter, minskad demokrati och jämställdhet. Minskningar av biståndet drabbar miljontals barn och vuxna och bäddar för nya och värre kriser”, skriver man på Svenska kyrkans hemsida. De lanserade även en namninsamling: ”Inför valet vill vi ha ett löfte från våra politiker att ge minst 1 procent av BNI i bistånd till människor som lever i fattigdom och förtryck.”

Efter valet har de skrivit flera debattartiklar där de uttryckligen kritiserar regeringen och SD för den något lägre biståndsnivån.

Den politiska opinionsbildningen kommer inte bara från Act Svenska kyrkan, utan dessvärre även från ärkebiskop Martin Modéus. I DN skrev han den 18 maj en debattartikel där han i starka ordalag kritiserade regeringens biståndspolitik, både den allmänna minskningen och att regeringen tar av biståndet till tredje världen för att finansiera bistånd i Ukraina. Även här framfördes en rekommendation till regeringen att inte frånga målet om 1 procent av BNI i bistånd. ”Investera åtminstone en hundradel av Sveriges välstånd i arbetet för en bättre värld”, skrev Modéus. En sammanfattning av debattartikeln finns upplagd på Svenska kyrkans hemsida. I första meningen i artikeln kritiseras regeringen för att fokusera på ”svenska intressen”. ”Kyrkoledarna

Mot 2023:62

tycker att Sveriges biståndspolitik har blivit alltför närsynt, där både tid och resurser fokuseras på Ukraina, närområdet och svenska intressen”.

Detta är typexempel på frågor där Svenska kyrkan bör ta flera steg tillbaka från den sakpolitiska debatten. Det finns ingen anledning för kyrkan att så tydligt ta ställning för en viss biståndsnivå eller för ideologiska etiketter (som ”feministisk utrikespolitik”), vilket dessutom helt och hållet råkar överensstämma med den tidigare socialdemokratiska regeringens politik. Det finns inget samband som påvisar att länder som tar emot bistånd också tar sig ur fattigdom.

Det är naturligtvis möjligt för kyrkan att delta i biståndsdebatten, men det bör inte ske på ett sätt som gör att kyrkan uppfattas som recensent av de olika förslag som finns hos de politiska partierna.

Stockholm den 28 juli 2023

Lennart Matikainen (AfS)

Axel W Karlsson (AfS)

Kyrkomötet
Motion 2023:63
av Sten Janson m.fl.

Stärk församlingsrådets ställning

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att

1. utreda hur församlingsråden fungerar i förhållande till de förväntningar som beskrivs i strukturutredningen Närhet och samverkan (SKU 2011:2),
2. i utredningen särskilt beakta i vilken utsträckning formell delegation har getts till församlingsråden som ger dem beslutsmandat utöver vad som föreskrivs i kyrkoordningen,
3. med beaktande av framkomna utredningsresultat återkomma till kyrkomötet med förslag till ändringar av kyrkoordningen som säkerställer att församlingsråden får ett tydligare ansvar över församlingens grundläggande uppgift.

Motivering

Den viktigaste utvecklingsfrågan för Svenska kyrkan i framtiden är att stärka dess församlingar. Svenska kyrkans existens bygger på levande församlingar och möjligheten att erbjuda församlingens medlemmar andlig näring och gemenskap genom att skapa goda förutsättningar för mission och gudstjänstliv, diakoni och undervisning. Här spelar församlingsrådet, den demokratiskt valda styrelsen för pastoratets församlingar, en avgörande viktig roll.

Från 2014, dvs. i snart tio år, har det funnits församlingsråd som utgör styrelser i församlingar som ingår i pastorat, vilka enligt 2 kap. 5 § kyrkoordningen definieras som sådana kyrkliga samfälligheter som får finnas enligt 8 § lagen om Svenska kyrkan. Med denna reform hoppades man att stoppa den "församlingsdöd" som präglat Svenska kyrkan efter relationsförändringen 2000. Små församlingar skulle då kunna leva vidare i kraft av den trygga ekonomi kring den grundläggande uppgiften som den nya samfälligheten, pastoraten, kunde erbjuda. Idag kan vi konstatera, efter nio år, att denna förhoppning om att kunna bevara församlingar under pastoratets trygga hägn, inte helt förverkligats, utan att ett antal församlingar har slagits ihop inom pastoratet eller uppgått i en enda stor ny församling.

Den bild man får av församlingsrådets ställning och mandat i pastoraten efter dessa år, genom massmedia och rapporter från olika stift, är splittrad. Röster från många församlingar vittnar om att församlingsrådets roll är marginell och att en konstruktiv dialog mellan församlingsråd och kyrkoråd respektive kyrkoherde saknas, medan andra tycker att råden fungerar bra och att det under åren har utvecklats ett meningsfullt samråd mellan kyrkoråd och församlingsråd i de för församlingen väsentliga frågorna oavsett delegationsordningens utformning och var besluten formellt ligger.

Kyrkoordningen är tydlig beträffande församlingen och dess förtroendevalda. I inledningstexten till sjunde avdelningen står:

De förtroendevalda har av församlingen fått i uppdrag att ta ansvar för att församlingens grundläggande uppgift blir utförd och dess förvaltning skött. De utövar sitt uppdrag inom ramen för det mandat som tillhör det förtroendevalda organ de ingår i.

Att en församling ingår i ett pastorat innebär inte att församlingsrådet som församlingens styrelse fräntas sitt ansvar. För att detta ansvar ska kunna tas krävs naturligtvis en aktiv roll av de förtroendevalda i församlingen att verka för den grundläggande uppgiften i alla dess aspekter. En av Svenska kyrkans mest grundläggande principer är närheten mellan den gudstjänstfirande gemenskapen och församlingens förtroendevalda.

Under åren 2014 och 2015 lämnades ett antal motioner in som på olika sätt berörde strukturreformen och behovet av utvärdering av den. I kommentaren till kyrkoordningens fjärde kapitel under rubriken Församlingsråd framkommer att kyrkomötet 2015 beslutade, med anledning av motionerna 2015:5 och 2015:60, att uppdra till kyrkostyrelsen att följa upp hur strukturreformen utfallit med särskilt fokus på församlingsråden. År 2017 redovisades resultatet av detta uppdrag i det årets årsredovisning för den nationella nivån (KsSkr 2017:2) och i Nyckeln för Svenska kyrkan, kapitel 3. I årsredovisningen anförs bland annat:

att lämplig metod och form för att följa strukturförändringar, med fokus på församlingsråd, är att årligen följa utvecklingen via befintlig statistik och regelbundet återkommande enkätstudier, förslagsvis vart tredje eller vart femte år.

I Nyckeln till Svenska kyrkan 2017 noteras att:

församlingsrådets handlingsutrymme är starkt begränsat. Uppgifterna handlar i liten utsträckning om att besluta om frågor gällande den grundläggande uppgiften och möjligheten att påverka församlingens verksamhet. Frågan är om man kan förstå den funktionen som styrelse då man knappt befinner sig på beslutsarenan beträffande områdena diakoni, undervisning och mission.

År 2017 kom det ytterligare fyra nya motioner på detta tema. De avslogs samtliga, men kyrkomötet beslutade, med anledning av motionerna, att informera kyrkostyrelsen om behovet av en kontinuerlig uppföljning av strukturförändringarnas konsekvenser.

Vi motionärer kan nu konstatera, sex år senare, att en sådan uppföljning inte skett, och att det nu har gått tillräckligt lång tid för att undersöka hur församlingsråden fungerar i förhållande till de förväntningar som beskrevs i strukturutredningen Närhet och samverkan (SKU 2011:2), där det står att församlingsråd i större församlingar borde kunna få precis samma ställning som kyrkoråden tidigare hade i förhållande till kyrkonämnden i en samfällighet:

Pastoratets kyrkoråd kan delegera olika uppgifter till församlingsrådet. Vad det blir fråga om är inte närmare reglerat i kyrkoordningen och kommer säkert att bero bl.a. på pastoratens och församlingarnas storlek. Det finns nu föreskrivet i kyrkoordningen att kyrkonämnden ska uppdra till kyrkoråden i församlingarna att disponera anslagen för den grundläggande uppgiften. Inget hindrar att man tillämpar den ordningen även fortsättningsvis. Även i övrigt kan man behålla den uppgiftsfördelning

mellan kyrkonämnd och kyrkoråd som har fastställts genom delegationsbeslut från kyrkonämndens sida. (Närhet och samverkan, sidan 250)

Mot 2023:63

Så har det knappast blivit. Det förekommer enligt vår uppfattning få delegationer från kyrkoråd till församlingsråd, inte ens i de största enheterna. Pastoraten tycks på många håll ha utvecklats till maktcentra, där kyrkoherde och kyrkoråd visat sig vara ovilliga att släppa ifrån sig något verkligt inflytande till församlingsråden.

Med anledning av dagens diskussion kring församlingsrådets ställning och mandat och mot bakgrund av strukturutredningens ambitioner är det därför angeläget att kyrkostyrelsen på nytt initierar en noggrann uppföljning av hur församlingsråden fungerar efter nio års verksamhet och särskilt granskar i vilken mån beslut har delegerats från kyrkoråd till församlingsråd. En sådan uppföljning ger sedan kyrkostyrelsen underlag för att återkomma till kyrkomötet med förslag på hur församlingsråden, och därmed församlingarnas verksamhet, kan främjas och utvecklas så att församlingsrådet, som styrelse för det lokala pastorala området, får ett tydligare ansvar över församlingens grundläggande uppgift: att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission. (2 kap. 1 § kyrkoordningen). Den teologiskt och kyrkorättsligt principiellt tveksamma sorteringen av den grundläggande uppgiftens fyra dimensioner som utvecklats på många håll, dvs. församlingsrådet med visst ansvar för gudstjänsten och kyrkorådet för främst diakoni, undervisning och mission, skulle då undanröjas. Kyrkomötets beslut 2012 utifrån strukturutredningen Närhet och samverkan kan inte tolkas på annat sätt än att församlingsrådet, såsom församlingens styrelse, skulle ha ansvar för den grundläggande uppgiften i dess helhet. Pastoratets kyrkoråd i sin tur skulle, inom ramen för sitt övergripande pastorala och ekonomiska ansvar, se till att församlingens grundläggande uppgift utövades på ett tillfredsställande sätt, till exempel genom att små församlingar inom pastoratet kunde samverka kring vissa av den grundläggande uppgiftens dimensioner.

Göteborg den 30 juli 2023

Sten Janson (POSK)

Nils Gårder (POSK)

Marie Wojidkow (POSK)

Tomas Rosenlundh (ÖKA)

Kjell Kallenberg (POSK)

Anders Brunnstedt (POSK)

Lisa Tegby (POSK)

Lena Arman (POSK)

Boel Johansson (POSK)

Margareta Karlsson (ÖKA)

Karin Janfalk (ÖKA)

Bengt Kjellgren (BA)

Kyrkomötet
Motion 2023:64
av Jonas Noréus

Kyrkoavgiftens användning på lokal nivå

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma till kyrkomötet med förslag till ändringar i kyrkoordningen som

1. förtydligar församlingens uppgift och kyrkoavgiftens koppling till densamma,
2. klargör upp till vilken nivå kyrkoavgiften får användas som direktbidrag till insamlingsändamål.

Motivering

Syftet med kyrkoavgiften som tas ut på lokal nivå är att den ska användas till verksamhet för att uppfylla den grundläggande uppgiften på just denna lokala nivå. Storleken på kyrkoavgiften beslutas av kyrkofullmäktige. Fullmäktige beslutar också vad pengarna ska gå till i sin budget på årsbasis.

Församlingen ansvarar för den kyrkliga verksamheten för alla som vistas i församlingen, och att den grundläggande uppgiften utförs. Därutöver får, enligt kyrkoordningen, församlingen lämna bidrag till internationell diakoni och mission (2 kap. § 1). I vissa av Svenska kyrkans församlingar förekommer det därför att kyrkoavgift skickas direkt till insamlingsändamål, t.ex. projekt inom Act Svenska kyrkan eller egna stödprojekt i andra länder. Detta är då egentligen ingen verksamhet på lokal nivå, utan ett direkt finansiellt stöd, som inom Svenska kyrkan traditionellt annars sköts med kollekt och insamlingsverksamhet separerad från kyrkoavgiften. När sådant direktstöd via kyrkoavgiften uppgår till en procent eller mer av kyrkoavgiften väcks frågor om vad som är möjligt, rimligt och en god ordning enligt kyrkoordningens intention om församlingens uppdrag och kyrkoavgiftens användning. I teorin skulle direktbidrag till insamlingsändamål kunna uppgå till mer än 50 procent av kyrkoavgiften utan hinder, om ett vidlyftigt kyrkofullmäktige beslutar så.

I den mån en församling vill markera delaktighet i den världsvida kyrkan vore en bättre ordning att kyrkoavgiften används till verksamhet som i förlängningen stimulerar insamling av medel till ändamål inom internationell diakoni och mission. Det kan vara stödkonserter och liknande, där församlingen täcker en förlust mot att insamlade medel går till insamlingsprojekt. Då behåller man det principiella där kyrkoavgiften går till lokal verksamhet och inte blir ett direkt pengarör till insamlingsändamål.

Med anledning av ovan anförda kan det vara motiverat att kyrkoordningen kompletteras med en formulering som förstärker församlingens ansvar för den kyrkliga verksamheten och att kyrkoavgift tas ut främst för att genomföra den grundläggande uppgiften, samt att förtydliga upp till vilken nivå kyrkoavgiften får användas som direktbidrag till insamlingsändamål.

Varberg den 2 juli 2023

Jonas Noréus (FiSK)

Kyrkomötet
Motion 2023:65
av Lars B Andersson m.fl.

Hyggesfritt skogsbruk

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att

1. utreda hyggesfritt skogsbruk i Svenska kyrkans skogar,
2. samtidigt undersöka vilka effekter höjd slutavverkningsålder skulle innebära när det gäller biodiversitet samt kolinlagring,
3. återkomma med förslag på ändringar i kyrkoordningen som lyfter fram hyggesfritt skogsbruk.

Motivering

Svenska kyrkan talar om att värna skapelsen och att skogen är en del av skapelsen. Skapelsen ska man visa hänsyn till och vårda. Att införa hyggesfritt skogsbruk i stället för kalhuggningsprincipen med så kallat trakthyggesbruk, är att visa respekt för skapelsen.

Idag slutavverkas oftast skogsbeståndet när det uppnått en ålder av 60–80 år. Det sker vanligtvis genom kalavverkning där nästan alla träd tas ner. Förutom att det skapar ett öppet sår i landskapet innebär det nackdelar för klimat och miljö samt de skogslevande arternas livsmiljöer. Hyggesfritt skogsbruk gör att kolsänkorna bevaras och koldioxidutsläppen minskar och att man samtidigt bevarar mångfalden i skogen.

Detta är extra viktigt idag när skogens nettoinlagring av kol minskar på grund av den generellt ökande avverkningstakten. Återkommande kalhyggen är samtidigt den huvudsakliga orsaken till att många (400) skogslevande arter är klassade som sårbara och hotade (källa: artdatabanken samt Naturvårdsverket).

Enligt artdatabanken är avverkningar det största enskilda hotet för den biologiska mångfalden. Trakthyggesbruket innebär samtidigt att flera typer av livsmiljöer minskar och slås i spillror medan de skogslevande arterna behöver sammanhängande ekosystem för att deras populationer inte ska minska och fragmentiseras.

Genom användning av hyggesfria metoder minskar typiska hyggeseffekter som exempelvis förhöjd grundvattennivå, ökad avrinning, transport av organiskt material, partiklar och näring från mark till vatten. Andra sådana effekter är körskador vilka kan medföra ökad uttransport och bildning av metylkvicksilver och kvicksilver till sjöar och vattendrag. Hyggesbruket innebär således en negativ inverkan på skogslandskapets vattendrag.

Hyggesfritt skogsbruk är inget hinder för att ha ett produktivt skogsbruk och kunna göra avverkningar. Man avverkar men gör inga stora kalhuggningar. Hyggesfria metoder innebär att man samtidigt som man värnar skapelsen också kan bruka skogen och få avkastning. Dock innebär hyggesfritt skogsbruk en något lägre avkastning än kalhuggning, men det ger miljömässiga vinster och visar respekt för skapelsen.

Fördelar med hyggesfritt skogsbruk: Hyggesfritt är ofta ett skonsammare sätt att bruka skogen vilket gör att många arter har större möjlighet att finnas kvar jämfört med efter kalavverkning. Exempel på arter som gynnas kan till exempel vara marksvampar, hänglavar, mossor, skogsfåglar och blåbärsris. Du bibehåller skogskänslan, vilket ofta upplevs positivt för friluftslivet i rekreationsskogar och i vissa kulturmiljöer.

Åtgärder som skyddsdikning, markberedning och plantering behövs normalt inte vid hyggesfritt skogsbruk. Därmed minskar risken för utlakning av näringsämnen och tungmetaller till vattendrag, vilket är fördelaktigt för vattendrag i, samt i nära anslutning till skogen. Troligtvis minskar även risken för ras och skred i erosionskänsliga områden eftersom det finns kvar vegetation som binder marken och du får inte samma grundvattenhöjning som vid en kalavverkning, vilket innebär att risken för översvämning samtidigt minskar.

Hyggesfria metoder uppskattas av rennäringsen eftersom de gynnar både mark- och hänglavar. Det är även en fördel för renskötseln att stora sammanhängande områden av täta ungskogar undviks. Det kan då ses som en aktiv handling vilken ingår som en del av Svenska kyrkans ursäkt till samerna.

Förutom hyggesfritt skogsbruk är det värdefullt att låta skogen fortsätta växa och höja dess slutavverkningsålder eftersom den fortsätter att lagra in kol efter den idag gängse slutavverkningsåldern (om cirka 60–80 år). Arterna i skogens ekosystem skulle också dra nytta av höjd slutavverkningsålder eftersom det skulle främja deras överlevnad.

I tider med generellt motsägelsefulla politiska signaler kring miljö och klimat innebär det dubbla signaler om hur skogen ska skötas. Konsekvensen blir motsägelsefulla styrsignaler, som i sin tur innebär att beslut om svenskt skogsbruk som hör hemma på politisk nivå flyttas nedåt på lägre nivåer (till myndigheter). Därför är det extra viktigt att kyrkan nu i dessa tider har modet att gå före och visar vägen mot ett hållbart skogsbruk som tar hänsyn till de fyra hållbarhetsdimensionerna: andlig/existentiell, ekonomisk, social samt ekologisk hållbarhet.

Svenska kyrkan får även i närtid mycket kritik kring sitt skogsbruk bland annat i boken Skogslandet och då behöver ändringar göras och en ändring åt rätt håll är att införa hyggesfritt skogsbruk.

Kilafors den 31 juli 2023

Lars B Andersson (ViSK)

Marie Buhr (ViSK)

Mats Berglund (ViSK)

Monica Johansson (ViSK)

Margareta Carlsson (ViSK)

Ann-Charlotte Miller (ViSK)

Britt Björneke (ViSK)

Kyrkomötet
Motion 2023:66
av Bengt Kjellgren m.fl.

Valsedelsdistribution

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att

1. inför kyrkovalet 2025 genomföra en samlad distribution av alla via kyrkostyrelsen tryckta valsedlar direkt från tryckeri till respektive valnämnd för vidare distribution till vallokalerna avseende samtliga val till kyrkomöte, stiftsfullmäktige samt kyrkofullmäktige,
2. återkomma med förslag till ändringar i kyrkoordningen som innebär att en begränsning införs när det gäller hur stort bidrag för valsedlar som maximalt kan utgå om församlingar/pastorat, stift och kyrkomötet beslutar om ett sådant bidrag,
3. säkerställa att kostnaderna för valsedlar och valsedelsdistribution fördelas på nationell nivå, stiftsnivå samt lokal nivå avseende de tre valen.

Motivering

Frågan om valsedelsdistribution har tagits upp ett antal gånger inför tidigare kyrkoval, senast 2020 då ekonomiutskottet ansåg att formerna för distribution av valsedlarna bör ses över då nuvarande lösning att de skickas till nomineringsgruppen medför onödiga transporter och logistik. En mer hållbar lösning vore att alla valsedlar samlat distribueras direkt från tryckeri till respektive valnämnd för vidare distribution till vallokalerna. Vid genomförande av 2021 års kyrkoval trycktes 4,5 miljoner blanka valsedlar som distribuerades till 593 valnämnder. Därutöver trycktes 96 miljoner namnvalsedlar beställda av 602 nomineringsgrupper fördelat på 3 011 leveransadresser. Varje valsedel kostar 25 öre, dvs. en total kostnad på ca 25 miljoner kronor för bara valsedlarna. Till detta kommer kostnader för distribution. Detta är inte ett hållbart sätt att genomföra ett val idag.

Vid 2013 års kyrkomöte behandlades motionen Förenkla valarbetet (2013:45) om distribution av valsedlar till valnämnderna. Motionären föreslog att kyrkostyrelsen från och med kyrkovalet 2017 skulle låta distribuera alla valsedlar direkt från tryckeriet till respektive valnämnd. I betänkandet Vissa frågor om de kyrkliga valens administration (O 2013:14) föreslog organisationsutskottet att det kan vara lämpligt att skapa ett system där nationell nivå låter distribuera valsedlar från tryckeri till respektive valnämnd. Utskottet underströk att ett sådant system kan vara resurskrävande för nationell nivå, men att frågan trots allt var viktig att belysa. Kyrkomötet beslutade i enlighet med utskottets förslag att med anledning av bland annat motion 2013:45 uppdra till kyrkostyrelsen att inom ramen för en utvärdering av 2013 års kyrkoval göra en fördjupad analys av motionens förslag och återkomma till kyrkomötet med förslag till ändringar som berör de kyrkliga valens administration (KmSkr 2013:17).

Kyrkostyrelsen redovisade i en skrivelse (KsSkr 2015:2, bilaga 3, sidan 52) sin fördjupade analys av att från och med kyrkovalet 2017 låta distribuera valsedlarna direkt från tryckeri till respektive valnämnd. Det som bland annat framkom var farhågor om extra bemanning under sommartider för att ta emot valsedlar samt en ökad kostnad för nationell nivå på ca 3,1 miljoner kronor. Det är ett antal år sedan denna utredning gjordes.

Vi motionärer anser att frågan har utretts och lyfts så många gånger att det nu är dags att genomföra denna förändring, dvs. att alla valsedlar samlats distribueras direkt från tryckeri till respektive valnämnd för vidare distribution till vallokalerna i kommande kyrkoval 2025 avseende samtliga val till kyrkomöte, stiftsfullmäktige samt kyrkofullmäktige. I skrivelsen om verksamhet och ekonomi framhålls särskilt att kyrkostyrelsen ser behov av att säkra och utveckla den demokratiska styrningen för framtiden och att man vill utreda hur den kan upprätthållas till en lägre kostnad än idag. Vårt förslag är ett led i denna riktning, som inte påverkar förutsättningarna för nomineringsgrupper att ställa upp i kyrkovalet 2025.

Vad gäller de ekonomiska aspekterna kan vi tänka oss en fördelningsmodell där kostnaderna för valsedlar och distribution fördelas mellan valnämnderna (val till kyrkofullmäktige), stiftens (val till stiftsfullmäktige) samt nationell nivå (val till kyrkomötet). Den totala kostnaden för valsedlar och valsedelsdistribution kan kyrkostyrelsen med enkelhet balansera genom att begränsa antalet valsedlar till samtliga val.

Totala kostnaden enbart för tryck av valsedlar ligger på cirka 25 miljoner kronor. Om exempelvis en begränsning införs på en valsedel per varannan röstberättigad till samtliga val så är vi övertygade om att en besparing på åtminstone 5 miljoner kronor är möjlig vilket väl skulle balansera den kostnadsökning kyrkostyrelsens tidigare utredning visade på.

Det är inte hållbart att beställa denna mängd valsedlar samt ha en dubbel hantering och kostnad för distribution av valsedlar först från tryckeri till nomineringsgrupperna och sedan ska nomineringsgrupperna vidare distribuera valsedlar till respektive valnämnd. Låt oss nu ur ett hållbarhetsperspektiv förenkla denna hantering genom att distribuera valsedlarna direkt från tryckeri till respektive valnämnd samlat! Vårt förslag kan bidra till att nå målet att Svenska kyrkan skall vara klimatneutral 2030. Klimatet kan inte vänta.

Göteborg den 19 juni 2023

Bengt Kjellgren (BA)

Sven Milltoft (BA)

Olle Reichenberg (BA)

Suzanne Fredborg (BA)

Anders Brunnstedt (POSK)

Tomas Rosenlundh (ÖKA)

Margareta Karlsson (ÖKA)

Marja Sandin-Wester (MPSK)

Karl-Gunnar Svensson (KR)

Marcus Romedahl (FiSK)

Leif Nordlander (FK)

Åsa Öckerman (MPSK)

Agneta Granström (MPSK)

Victor Backström (POSK)

Marie Wojidkow (POSK)

Linda Sjöo (ViSK)

Marjut Ervasti (ViSK)

Åsa Rehdell (HoJ)

Jenny Nilsson (ÖKA)

Kyrkomötet
Motion 2023:67
av Elisabeth Sandlund m.fl.

Teologisk utvärdering av dopkampanjen

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att ta initiativ till en utvärdering av den nationella dopkampanjen med fokus på teologiska aspekter.

Motivering

Beslutet om en nationell dopkampanj fattades under stor enighet av kyrkomötet 2021 efter tillstyrkan av samhälls- och kulturutskottet. I sitt betänkande framhöll utskottet ”vikten av att den kommunikation som genomförs på olika nivåer är teologiskt reflekterad där människor får möta evangelium och dopets kärna utifrån sina egna förutsättningar”.

En första utvärdering våren 2023 pekar på att kampanjens korta reklamfilmer, som syftade till att väcka känslor snarare än att förmedla fakta, tagits emot väl av målgruppen, också av personer som har en svag anknytning till Svenska kyrkan. Filmerna tycks alltså ha fungerat som de aptitretare de var avsedda som. Vad som dock behöver analyseras är hur hungern därefter mättats, alltså vilken ”teologiskt reflekterad kommunikation” om ”evangelium och dopets kärna” som erbjudits och hur den har tagits emot. Det är en viktig kunskap i sig och, inte minst, inför kommande nationella kampanjer.

Ett inslag i analysen bör vara en granskning av den information om dopet som ges på Svenska kyrkans hemsida och som har en direkt koppling till kampanjen. Det förefaller sannolikt att det är där som personer som blivit nyfikna och intresserade efter att ha sett reklamfilmerna i första hand söker kunskap.

Utan att föregripa analysen är det enkelt att konstatera att innehållet lämnar mycket i övrigt att önska. Dopet framställs huvudsakligen som tradition och fest. Som exempel på det urvattnade budskapet kan nämnas att det betonas att dopet kan äga rum var som helst, ”i kyrkan, hemma eller på en älskad plats någonstans”, utan hänsyn till kyrkoordningens ord om att dopet ”vanligen” sker i församlingens gemensamma gudstjänst. Fadderns ansvar, ”att dela ansvaret för den döpta personens kristna fostran”, uttrycks i termer av att ”*en fadder kan be för barnet och berätta för det om att Gud finns med i livet*” (min kursivering). Och även om ”Gud” omnämns flitigt är det slående att Jesus Kristus, som den som döps enligt kyrkoordningen ”förenas med ... för att med honom och hans folk dela korsets och uppståndelsens liv” helt lyser med sin frånvaro.

Dopkampanjen är en stor och viktig satsning, ett led i arbetet för att det grundläggande syftet ska uppfyllas, att ”människor ska komma till tro på Kristus och leva i tro, en kristen gemenskap skapas och fördjupas, Guds rike utbreddas och skapelsen återupprättas”. Det är därför den teologiska grunden ska vara så stabil att de som nås

Mot 2023:67 av kampanjen förstår dopets verkliga innebörd, vid sidan av att vara ”livets första fest” och ”en vacker tradition”. Att analysera hur detta har förmedlats och tagits emot måste därmed vara en viktig del av en seriös utvärdering.

Bromma den 31 juli 2023

Elisabeth Sandlund (FK)

Berth Löndahl (FK)

Elisabeth Lindahl (FK)

Kyrkomötet
Motion 2023:68
av Marcus Romedahl och Jonas Noréus

Återkallande av uppdrag för förtroendevalda

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda utökad möjlighet för kyrkofullmäktige att kunna återkalla uppdraget för vissa valda förtroendevalda.

Motivering

Kyrkoråd väljs enligt kyrkoordningen på en mandatperiod på fyra år den 1 januari efter ett valår. Denna ordning är till synes god, men det kan ibland uppstå problem. Den enda sanktionsmöjlighet som finns att skilja ett kyrkoråd eller enskild ledamot från uppdraget beskrivs i 33 kap. 11 § kyrkoordningen. Det krävs antingen stora formella felaktigheter (varefter ansvarsfrihet ej beviljats), eller brottslighet med lagakraftvunnen fängelsestraff på två år eller mer, för att skilja en vald person från sitt uppdrag.

Exempelvis kan en kyrkorådsordförande sitta kvar på sin post trots att nomineringsgrupper, kyrkofullmäktige, biskop och stift uppmanat till avgång, vilket kan få stora konsekvenser för församlingen. Samma sak kan uppkomma avseende ledamot i kyrkoråd eller ett helt kyrkoråd.

Situationer där frågan blir aktuell – och nuvarande sanktionsmöjlighet inte räcker till – kan vara djup ekonomisk oäktsamhet, ohörsamhet mot stiftet, beslut som tagits i strid med kyrkoordningen eller bristande omdöme.

Det vore därför önskvärt att utreda hur en komplettering av 33 kap. 11 § kyrkoordningen kan se ut som ger kyrkofullmäktige utökad möjlighet att återkalla förtroende för vissa valda funktionärer. Det kan gälla ett helt kyrkoråd, enskilda ledamöter, eller ordförande.

För att undvika risken för kupper vid informella majoritetsskiften (som kan uppkomma under en pågående mandatperiod) kan ett villkor om kvalificerad majoritet ingå i det nya regelverket för att återkalla ett uppdrag.

Malmö den 31 juli 2023

Marcus Romedahl (FiSK)

Jonas Noréus (FiSK)

Kyrkomötet
Motion 2023:69
av Marcus Romedahl och Jonas Noréus

Svenska kyrkan och kollektivtrafikplaneringen

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att kontakta regeringen för att begära komplettering av myndighetsregleringen för kollektivtrafik så att Svenska kyrkan blir remissinstans vid planering av nya lokaltrafikförsörjningsplaner.

Motivering

Ett ofta förekommande och växande problem är att kollektivtrafikförsörjningen blir allt sämre när det gäller tillgänglighet till Svenska kyrkans besöksmål och verksamheter. I klartext gäller det kyrkor, församlingshem, begravningsplatser och gudstjänster.

Ansvariga för kollektivtrafiken är regionerna som har ett myndighetsansvar och är ålagda att ha en kollektivtrafikmyndighet för ändamålet. Kommunerna är remissinstanser vid planeringen av nya lokaltrafikförsörjningsplaner på årsbasis.

Svenska kyrkan bör vara remissinstans och för att det ska vara möjligt behöver lagstiftningen kompletteras. Därför bör kyrkostyrelsen få ett uppdrag att påverka lagstiftaren att införa en sådan komplettering.

Malmö den 31 juli 2023

Marcus Romedahl (FiSK)

Jonas Noréus (FiSK)

Kyrkomötet
Motion 2023:70
av **Axel W Karlsson och Lennart Matikainen**

Komplettering av utskottsordningen

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkomötets presidium att tillsätta en utredning, syftande till komplettering av utskottsordningen i kyrkomötets arbetsordning så att samtliga kyrkomötesmandat får samma värde.

Motivering

Kyrkomötets ordning för utskott är för närvarande ordnad så att vi har åtta utskott med 15 ordinarie ledamöter och 15 suppleanter. Det innebär att totalt 240 av kyrkomötets 251 ledamöter har utskottsplatser, en ordning som tycks ha fungerat väl så länge det inte fanns mindre grupper i kyrkomötet. Den torde även i framtiden kunna fungera väl om den kompletteras med regler som skapar rättvisa och likartade arbetsmöjligheter för alla, vilket inte är fallet för närvarande.

Den nuvarande ordningen har lett till att två nomineringsgrupper för närvarande saknar rätt att delta i utskottsarbetet. I den mån fler mindre grupper i framtiden väljs in i kyrkomötet, vilket mycket väl kan bli fallet, kan man förvänta sig att ännu fler ställs utanför utskottsarbetet.

Utskottsarbetet förbereder beslut som ska fattas i plenum, och i den mån respektive utskott inte är enigt om vilket förslag som skall rekommenderas till plenum, kan omröstning samt reservationer och särskilda yttranden förekomma.

Utskottsarbetet innebär att en mängd information om respektive motionsförslag, aktuella regelverk och annan relevant information förmedlas på vägen fram till beslut om förslag.

Därför är det inte lyckat ur demokratisk och kyrklig synpunkt att mindre nomineringsgrupper helt ställs utanför och alltså inte får del av dessa informationer. Detta faktum försämrar kvaliteten av kyrkomötets arbete.

Folk tror inte att det är sant att vissa av kyrkomedlemmarna valda ledamöter är utestängda från väsentliga delar av kyrkomötets arbete och till och med får betalt av kyrkomötet för att inte delta i det!

Vi föreslår därför att en förbättring av den nuvarande ordningen utreds så att alla ledamöter i kyrkomötet får möjlighet att delta i utskottsarbetet. Detta kan ske genom kompletterande regler som ger en kyrkomötesledamot rätt att delta i ett valfritt utskott, med yttranderätt, när egna motioner behandlas. Därmed skulle utskottsarbetets kvalitet förbättras och missförstånd eller feltolkningar av motioner – vilket har förekommit – kunna undvikas.

Vidare borde det vara möjligt att komplettera den bestående ordningen med regler som ger ledamot rätt till adjungering till utskott, med yttranderätt men inte rösträtt, för kyrkomötesledamot som önskar närvara när ett ärende behandlas. Skäl till denna

närvaro skulle kunna vara att man motionerat om något liknande, att man menar sig ha väsentlig information att tillföra eller helt enkelt har speciellt intresse för den motion som behandlas.

Den nuvarande ordningen, då ledamöter av mindre nomineringsgrupper helt ställs utanför utskottsarbetet och alltså görs arbetslösa under cirka två dagar under kyrkomötets första sammanträdes-session, är anstötlig ur demokratisk och kyrklig synpunkt.

Detta att en del ledamöter helt ställs utanför allt utskottsarbete visar att alla mandat inte är lika mycket värda. Vi har en ordning som innebär diskriminerande särbehandling av mindre grupper, att det finns mandat med fulla rättigheter och mandat som inte har samma rättigheter som de andra eftersom de är uteslutna från en väsentlig del av kyrkomötets arbete.

Göteborg den 31 juli 2023

Axel W Karlsson (AfS)

Lennart Matikainen (AfS)

Kyrkomötet
Motion 2023:71
av Axel W Karlsson och Lennart Matikainen

Gemensam valsedel

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utse en demokratiskt sammansatt kommitté med uppdrag att ta fram regler för en gemensam valsedel för nomineringsgrupperna i kommande kyrkoval.

Motivering

Statliga Valmyndigheten har pekat på många brister med att ha olika valsedlar i allmänna val, och har därför tidigare i år presenterat ett förslag på en gemensam och neutral valsedel.

(www.val.se/servicelankar/servicelankar/press/nyheter--pressmeddelanden/nyheter/2023-06-28-forslag-till-nya-valsedlar-presentrades-i-almedalen.html)

Samma brister som Valmyndigheten pekar på gäller även i kyrkovalen. Då det är Svenska kyrkan och inte Valmyndigheten som äger denna fråga i kyrkovalen, vore det en god idé om kyrkostyrelsen snarast möjligt utredde frågan och föreslog en övergång till en gemensam valsedel, vilket skulle stärka demokratin och likabehandlingen i kyrkan.

Hur kyrkovalen genomförs har betydelse för demokratin i kyrkan. En gemensam valsedel skulle medföra en rad fördelar:

- ◆ Nomineringsgrupperna skulle få mer tid att ägna åt debatt om det praktiska arbetet med att hantera och distribuera valsedlar försvann.
- ◆ Färre medlemmar skulle uppleva att de saknar valsedlar och behöva beställa eller hämta.
- ◆ För väljarna blir det lättare när de slipper stå och plocka åt sig valsedlar i valsedelsställen på vallokalerna. Många väljare är rädda att någon ska se dem när de plockar valsedlar.
- ◆ Risken för köer vid valsedelsställen minskar.
- ◆ Det blir lägre kostnader för kyrkan om man slipper trycka och bekosta enskilda valsedlar åt nomineringsgrupperna.

Om sådana valsedlar skickas ut till medlemmarna tillsammans med listor på de aktuella anmälda kandidaterna så har väljarna alla förutsättningar för att välja nomineringsgrupp och kandidater. Nomineringsgrupp och kandidater kan sedan själva sprida information om kandidaterna.

Göteborg den 31 juli 2023

Axel W Karlsson (AfS)

Lennart Matikainen (AfS)

Kyrkomötet
Motion 2023:72
av **Axel W Karlsson och Lennart Matikainen**

Arbetet för migranternas återvändande

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att

1. uttala sitt stöd för att Svenska kyrkan ska verka för återvandring,
2. uppdra till kyrkostyrelsen att söka dialog med Migrationsverket och andra relevanta myndigheter om vilka behov som finns inom återvandringsarbetet,
3. uppdra till kyrkostyrelsen att ta fram en strategi för kyrkans återvandringsarbete på såväl nationell nivå som stifts- och församlingsnivå,
4. uppdra till kyrkostyrelsen att se till att Svenska kyrkan på sin hemsida informerar om sitt återvandringsarbete.

Motivering

De ungdomar (och andra) som till följd av en i stort misslyckad invandringspolitik har misslyckats med att anpassa sig till det svenska samhället och dessvärre hamnat i militant kriminalitet med inslag av dödsskjutningar och sprängningar där oskyldiga människor i Sverige drabbats, bör ges chansen att försöka etablera sig i sina föräldrars ursprungsländer.

En stor del av de kriminaliserade unga talar föräldrarnas modersmål och ibland även andra språk – inte sällan bättre än svenska.

Svenska kyrkan är en viktig aktör både för ökad återvandring och en smidig återetableringsprocess. Det är en human insats att möjliggöra för invandrare, som inte funnit sig till rätta i Sverige, att återförenas med sina landsmän och kunna bygga en tillvaro i sitt hemland. Kyrkan besitter värdefulla kontakter och nödvändig erfarenhet genom sitt internationella nätverk. Svenska kyrkan kan därmed bidra med allt det som regeringen nu behöver hjälp med för att få invandrarna att åka hem: råd, vägledning och praktiskt stöd.

Återvandring är en tanke med stöd i Bibeln. Enligt Bibelns berättelse återvandrade det hebreiska folket till sitt utlovade land efter generationers vistelse i Egypten.

Efter flykten till Egypten återvände Jesus till sitt hemland eftersom han såg sin uppgift hos det egna folket (Matteus 15:24).

Man behöver inte läsa länge i Bibeln förrän man upptäcker att ordet ”folk” är viktigt. Glädjen och tacksamheten att få tillhöra ett folk som har en historisk uppgift är ett grundtema i Bibeln.

Svenska kyrkan bör därmed inta en aktiv roll i återvandringsarbetet, för att möjliggöra att människor som vill också kan återförenas med sitt folk, är därmed ett sätt att leva upp till kristna värderingar.

Nuvarande regering har beslutat att kraftigt öka Sveriges fokus på återvandring. Målet är att fler ska återvända till sina hemländer frivilligt.

Mot 2023:72

I år fick Migrationsverket för första gången direktiv av regeringen i regleringsbrevet om att lyfta fram myndighetens insatser för återvandring.

Migrationsverket har fått i uppdrag att inrätta återvändandecenter för asylsökande som fått beslut om att de måste åka hem, liksom för personer med uppehållstillstånd som inte kunnat finna sig till rätta i Sverige.

Myndigheten ska enligt regeringen ”aktivt arbeta med att motivera dessa personer till att återvända frivilligt, samt ge råd, vägledning och praktiskt stöd”.

Utöver detta kommer återvandringsfrågan behandlas vidare genom en statlig utredning som ska hitta ännu fler sätt som ökar återvändandet.

Göteborg den 31 juli 2023

Axel W Karlsson (AfS)

Lennart Matikainen (AfS)

Kyrkomötet
Motion 2023:73
av Lennart Matikainen och Axel W Karlsson

Uppvärdera medlemskapets betydelse

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma med ett förslag på vilka kyrkliga verksamheter som ska knytas till medlemskap och i vissa fall genomgången konfirmation.

Motivering

Svenska kyrkan har sedan en lång tid tillbaka en pågående medlemskris som kommer att leda till att identiteten och uppgiften som folkkyrka omintetgörs. Årligen lämnar omkring 50 000 medlemmar (då räknas inte dödsfall in). Enskilda år är antalet ännu högre. Även antalet spädbarn som döps, och därmed blir medlemmar i kyrkan, har rasat från cirka 90 000 per år på 1970-talet, till 65 000 år 2000 för att idag vara omkring 40 000.

Situationen förvärras ytterligare av det pågående folkutbytet, vilket lett till att andelen kyrkomedlemmar i hela befolkningen sjunkit ännu snabbare och inom de närmaste åren kommer att falla under 50 procent.

Med medlemskrisen kommer också en ekonomisk kris som innebär att kyrkan varje år tvingas hitta besparingar på hundratals miljoner kronor för att kompensera intäktsbortfallet.

Alternativ för Sverige motionerade förra året om att tillsätta en särskild kris-kommission med uppdrag att utreda medlemsraset och föreslå konkreta åtgärder för att vända situationen, något som tyvärr röstades ned. Vi upplever fortfarande att kyrkan på det stora hela saknar krisinsikt, och inte verkar reagera nämnvärt över de skador detta innebär för kyrkan – inte bara ekonomiskt, utan för möjligheten att fullgöra sin lagstadgade uppgift som folkkyrka (enligt lagen om Svenska kyrkan).

Vi är övertygade om att kyrkan skulle tjäna på att ompröva många av de reformer som man vidtagit under de senaste årtiondena. En bärande tanke har varit att kyrkan inte ska bry sig särskilt om sina egna medlemmar. I stället vill kyrkan vara öppen för alla i samhället, oavsett om de är medlemmar eller inte, oavsett om de är kristna eller icke-kristna. Dessutom har kyrkan blivit en alltmer högljudd politisk röst, och kyrkan var till och med öppen med att det skulle leda till en medlemsflykt.

”En del kommer att gå ur Svenska kyrkan på grund av våra ställningstaganden, men hellre det. Det viktiga är att ljumheten inom Svenska kyrkan minskar”, kommenterade dåvarande informationschefen Ingrid Andersson Göranson kyrkans omdaning till politisk opinionsbildare i början av 2000-talet.

En kyrka som betraktar medlemmarna som oviktiga, kommer naturligtvis aldrig att kunna locka tillbaka dessa – eller attrahera nya medlemmar – så länge denna inställning inte förändras i grunden.

Denna syn på medlemmarna återspeglas inte bara i retoriken (där medlemsfokuset är undanträngt, till förmån för samhället i stort), utan även i praktiken där medlemskapets betydelse är oklar. På kyrkans hemsida radas i princip bara två fördelar upp: rösträtt och kandidaträtt i kyrkovalet, samt möjlighet att få begravningsgudstjänst enligt kyrkans ordning. Man kan till och med gifta sig i kyrkan utan att vara medlem, så länge den man gifter sig med är det. Det är inte konstigt att många har svårt att se nyttan med att betala tusentals kronor per år, när de ändå kan ta del av nästan hela kyrkans verksamhet som icke-medlemmar.

Kyrkan lyfter fram att avgiften går till att finansiera verksamhet som icke-medlemmar deltar i.

”Kyrkoavgift går till verksamheter som kan nyttjas av ickemedlemmar”, skriver man på hemsidan, och nämner bland annat öppna förskolan, gratis familjerådgivning, musikliv med körer, och möjlighet att få ekonomiskt stöd vid kris.

Detta är exempel på verksamhet som delvis eller helt skulle kunna knytas till medlemskapet.

Självklart kan inte all verksamhet reserveras för medlemmar: en stor öppenhet ska fortfarande finnas och det vore både orimligt och praktiskt omöjligt för kyrkopersonal att kontrollera medlemskap för tillträde till gudstjänst, som exempel. Men det betyder inte att precis all verksamhet måste vara öppen för icke-medlemmar.

Vi anser därför att Svenska kyrkan bör verka för att göra tydligare skillnad på medlemmar och icke-medlemmar. Mer av kyrkans verksamhet bör vara reserverad för medlemmarna: det kan handla om kör- och musikverksamhet, barntimmar, familjerådgivning, diakoni och annan social verksamhet.

Vissa förmåner bör även kunna villkoras mot ytterligare krav, nämligen att medlemmen har genomgått konfirmation. Ett konkret exempel skulle kunna vara kyrklig vigsel. Idag räcker det med att bara en av de två är medlem och denne behöver heller inte vara konfirmerad. Det har förstås lett till att antalet konfirmerade störttykt. År 2022 genomgick endast 23 000 konfirmation, vilket är rekordlågt och en minskning med 70 procent jämfört med 1970-talet.

I vårt grannland Finland konfirmeras fortfarande omkring 80 procent av varje årskull. Huvudorsaken är just att konfirmation är ett krav för att kunna genomgå kyrklig vigsel. Båda som gifter sig måste ha genomgått detta. Merparten av de som vill gifta sig i Sverige idag har inte genomgått konfirmation, och har därmed kanske aldrig någonsin läst ett evangelium, andra delar av Bibeln, eller Lilla katekesen. Att genomgå konfirmation i vuxen ålder är inte en tidskrävande eller på andra sätt ansträngande process, och är något som erbjuds av alla församlingar, varför vi anser det fullt rimligt att någon som vill gifta sig kyrkligt också genomgår detta.

Genom att knyta mer av kyrkans verksamhet till medlemskapet, och i vissa fall till genomgången konfirmation, kommer det att bli tydligare för både medlemmar och icke-medlemmar vad ett medlemskap betyder. Vi är övertygade om att detta är en förutsättning för att stoppa och vända nuvarande medlemsras, och för att få kyrkan att återgå till sin roll som kristen folkkyrka. Kyrkostyrelsen bör därför få i uppdrag att återkomma med ett förslag på vilka kyrkliga verksamheter som ska knytas till medlemskap och i vissa fall genomgången konfirmation.

Stockholm den 1 augusti 2023

Lennart Matikainen (AfS)

Axel W Karlsson (AfS)

Kyrkomötet
Motion 2023:74
av Lennart Matikainen

Förbjud präster att utfärda konvertitintyg

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma till kyrkomötet med förslag till ändringar i kyrkoordningen som innebär att präster förbjuds att utfärda konvertitintyg för användning i asyl- och brottmål.

Motivering

Svenska kyrkan utfärdar ofta konvertitintyg, framför allt till muslimer som under asylprocessen påstår sig ha blivit kristna. Kyrkan skriver på sin hemsida:

Som kyrka får vi på nära håll bevittna och dela den förtvivlan och vanmakt som drabbar när individer och hela familjer får avslag på asylansökan. Detsamma gäller vid verkställande av tvångsutvisningar. En del av de som riskerar att utvisas har under sin vistelse i Sverige konverterat till kristen tro, varit aktiva i församlingslivet och blivit familjemedlemmar och vänner.

(www.svenskakyrkan.se/asylsokande-konvertiter,
<http://www.skr.org/vart-arbete/migration-och-integration/konvertiter/>)

Svenska kyrkans konvertitintyg skickas till Migrationsverket för att underlätta för personer att få stanna i Sverige. Möjligheten nyttjas av asylsökande, men även av grova våldsbrottslingar som riskerar att dömas, eller som redan har dömts, till utvisning. Som exempel kan nämnas en irakisk hustrumördare i Gävle, som i tingsrätten dömdes till fängelse och utvisning, men som i hovrätten plötsligt var kristen och därmed fick status som flykting.

(www.dagen.se/nyheter/2023/07/21/mordade-frun-i-hissen-efter-konverteringen-stoppas-utvisning/)

Utvisningen stoppades och mördaren blir kvar i Sverige livet ut. För att lättare få intyget händer det också att de så kallade konvertiterna deltar i församlingslivet inom Svenska kyrkan en kort tid.

Genom att säkerställa att anställda inom Svenska kyrkan inte skriver intyg för användning i asyl- eller domstolsprocesser, kommer missbruket att upphöra och dessa personer inte längre ha något materiellt att vinna på att låtsas vara kristna. Det är både naivt och farligt att utfärda dessa intyg till personer som vägrar att rätta sig efter svensk lagstiftning.

Personal som utfärdar dessa intyg bör i enlighet med rådande arbetsrätt kunna få muntlig eller skriftlig varning, och om beteendet trots detta fortsätter ska det kunna resultera i löneavdrag eller att anställningen upphör. Kyrkan bör deklarera för Migrationsverket att konvertitintyg som trots allt utfärdas inte ska tillmätas någon

Mot 2023:74 betydelse i asylprocessen, då det alltför ofta finns skäl till en misstanke att en person är en falsk konvertit.

Stockholm den 1 augusti 2023

Lennart Matikainen (AfS)

Kyrkomötet
Motion 2023:75
av Magnus Hedin m.fl.

Svenska kyrkan och Försvarsmakten

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att i samarbete med Försvarsmakten undersöka behovet av personella och ekonomiska resurser för Svenska kyrkans arbete med själavård i Försvarsmakten.

Motivering

Svenska kyrkan och Försvarsmakten har under många år samverkat på olika sätt. Redan under Gustav Vasas regeringstid fanns präster knutna till den tidens försvar av Sverige. Gustav II Adolf uttryckte en önskan om att det skulle finnas präster med i varje militärt förband.

Mycket har hänt och förändrats sedan dessa kungar på sina sätt regerade och på sina sätt idkade försvar, men behovet av själavård inom Försvarsmakten kvarstår.

Försvarsmakten har sedan länge en djup insikt om att människan behöver mer än bara fysisk träning för att framgångsrikt kunna försvara vår nation och våra värderingar.

För soldater och sjömän som bär vapen i fredens tjänst, är en stark etisk värdegrund absolut nödvändig för att under hård press ändå kunna agera och fatta beslut med etik och moral som grund. Militär själavård har som uppgift att stärka detta och därmed höja individens meningsfullhet, hanterbarhet, begriplighet, mentala robusthet och moraliska motståndskraft och resiliens. Den militära själavården syftar till att öka andlig balans och existentiell hälsa, öka individens kris- och krigstålighet vilket är en viktig del i det psykologiska försvaret och försvarsviljan.

Den militära själavården som Svenska kyrkan och dess företrädare idag bedriver är inkluderande och genomförs förutsättningslöst oavsett samfundstillhörighet eller tro.

Som trossamfund i Sverige har Svenska kyrkan en unik ställning eftersom Svenska kyrkan såsom trossamfund har en lång erfarenhet av att på olika sätt finnas med i Försvarsmakten. Svenska kyrkan bär på en lång tradition av själavårdsarbete i all dess mångfald och som präst i Svenska kyrkan har man utbildning i själavård och även möjlighet att vidareutbilda sig i ämnet. Dessutom delar Svenska kyrkan Försvarsmaktens värdegrund, det vill säga alla människors lika värde m.m.

Svenska kyrkan har en stor uppgift att fylla i det totalförsvar vi nu tillsammans med myndigheter, kommuner, regioner, länsstyrelser och Försvarsmakten bygger upp i vårt land. Svenska kyrkan är rikstäckande, har ett stort kontaktnät, har välutbildad personal och ansvarar för begravningsverksamheten även i tider av höjd beredskap och krig.

Sverige närmar sig nu ett medlemskap i Nato och detta kommer att ställa ytterligare krav på Svenska kyrkan. Sverige kan bli värdnation för militära trupper från

Mot 2023:75

andra nationer. Eftersom Svenska kyrkan är rikstäckande och arbetar efter vistelsebegreppet kan detta leda till ökat behov av själavård. Fler värnpliktiga kommer att kallas in till Försvarsmakten liksom hemvärnet utökar sin verksamhet med fler soldater.

Det är viktigt att vi bibehåller det goda arbete som redan idag görs, men analysera vilka behov som finns i en växande försvarsmakt.

För att få en bild av behovet av själavårdande insatser i Försvarsmakten i den tid vi nu går till mötes vill vi i denna motion uppdra åt kyrkostyrelsen att i samarbete med Försvarsmakten undersöka behovet av personella och ekonomiska resurser för Svenska kyrkans arbete med själavård i Försvarsmakten.

Växjö den 1 augusti 2023

Magnus Hedin (BA)

Elisabeth Rydström (C)

Georg Lagerberg (BA)

Bengt Kjellgren (BA)

Jerker Schmidt (BA)

Kyrkomötet
Motion 2023:76
av Anne Sörman m.fl.

Den lättlästa evangelieboken

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att inleda ett arbete med att skapa en lättläst evangeliebok, som med fördel kan vara digital.

Motivering

Människor som har svenska som andraspråk och människor som har någon form av kognitiv eller intellektuell funktionsvariation kan ha svårt att ta till sig stora textmassor, både i skrift och i tal. Att en text är lättläst handlar dels om textmängd och ordval, men också om att skeenden konkretiseras och gestaltas, att ett tankeled slutförs innan nästa tar vid osv. Som många anpassningar är en lättläst text nödvändig för vissa, men god för många fler. Ofta kan även poetiska kvaliteter, som går förlorade i en mer omfattande textmassa, uppnås i en lättläst bearbetad text.

Vi vill vara en inkluderande och tillgänglig kyrka som möter alla människor och inte minst barn och unga. Därför ser vi ett stort behov av att skapa en lättläst evangeliebok med ett urval av nedkortade och bearbetade bibeltexter och böner som kan användas i gudstjänster och andakter samt i undervisning.

Stockholm den 1 augusti 2023

Anne Sörman (ViSK)

Britt Fält (ViSK)

Lisa Wallenstein (ViSK)

Ann-Charlotte Miller (ViSK)

Anders Lundberg (ViSK)

Marie Buhr (ViSK)

Kyrkomötet
Motion 2023:77
av Fredrik Modéus m.fl.

Nationell finansiering av kantorsutbildningen

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda möjligheten att i högre grad än idag finansiera kantorsutbildningen med nationella medel.

Motivering

Enligt nätverket Organister i framkant behöver Svenska kyrkan fram till år 2030 ungefär 700 nya kantorer och organister. I nuläget ser det ut att bli hälften. Om behovet inte möts får det stora konsekvenser. Gudstjänstlivet och körverksamheten kommer att påverkas, men också musiklivet generellt, det som är en av de i särklass viktigaste kontaktytorna mellan Svenska kyrkan och svenska folket.

Kantorsutbildning för kyrkomusikerexamen på C-nivå ges idag förutom vid högskola/musikhögskola vid fyra folkhögskolor: Geijerskolan i Karlstad stift, Mellansels folkhögskola i Härnösands stift, Oskarshamns folkhögskola i Växjö stift och Hjo folkhögskola i Skara stift. Folkhögskolorna finansieras huvudsakligen genom statsbidrag från folkbildningsrådet. Därtill ges olika former av stöd från de stift där folkhögskolorna ligger, i form av verksamhetsbidrag, finansiering av tjänst eller en kombination av dessa.

De fyra folkhögskolorna får också bidrag från Svenska kyrkan på nationell nivå. Sedan hösten 2021 utreder kyrkostyrelsen möjligheten att stärka de kyrkomusikaliska fackutbildningarna med särskilt fokus på utbildningarna på C-nivå. En variabel i utredningsarbetet är närhet till utbildningsorten, viktigt eftersom allt fler väljer kyrkomusikeryrket som en andra karriär, och då inte med enkelhet kan studera långt från hemmet.

De generella statsbidragen till folkhögskolorna har blivit markant lägre. Möjligheten till extra utbildningsveckor som tidigare fanns för folkhögskolorna har begränsats. I en verksamhet som ur ett ekonomiskt perspektiv redan är ansträngd, har läget för flera av våra folkhögskolor nu blivit akut.

För att vara en folkhögskoleutbildning är kantorsutbildningen dyr. Undervisningen behöver, av naturliga skäl, ske med ”en till en-undervisning” (eller i små undervisningsgrupper) i särskilt anpassade lokaler med instrument som är dyra både i inköp och underhåll. Även om kantorsutbildningen är en profilutbildning för de aktuella folkhögskolorna, kan frågor väckas på skolorna om sänkt ambitionsnivå för kantorsutbildningen. I värsta fall kan någon av folkhögskolorna komma att överväga att sluta med kantorsutbildningen, en utveckling som vore katastrofal sett i ljuset av de rekryteringsbehov som föreligger.

Idag tar fyra av stiftet i Svenska kyrkan ett stort ekonomiskt ansvar för att kantorsutbildningen ska finnas kvar på folkhögskolenivå. Det är i längden inte håll-

Mot 2023:77

bart. Det är inte rimligt att dessa stift ska behöva öka sina bidrag för att finansiera en kantorsutbildning som kommer hela Svenska kyrkan till godo. Utbildningen av kantorer bör i högre grad än idag finansieras med nationella medel.

Växjö den 1 augusti 2023

Fredrik Modéus, biskop

Åke Bonnier, biskop

Eva Nordung Byström, biskop

Sören Dalevi, biskop

Mattias Lundberg (POSK)

Sven Milltoft (BA)

Kyrkomötet
Motion 2023:78
av Åsa Rehdell m.fl.

Konventionen om biologisk mångfald

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att verka för att följa FN-konventionen om biologisk mångfald, som Sverige skrivit på och ratificerat, genom att spara 30 procent av sammanhängande och ekologiskt representativa områden på mark som Prästlönetillgångarna förvaltar.

Motivering

I december 2022 hölls FN:s konferens om biologisk mångfald i Montreal där man beslutade om en strategisk plan för att bevara den biologiska mångfalden. Att bevara mångfald är viktigt för ren luft, jordens matförsörjning, vårt dricksvatten och för att bygga upp ett motstånd mot klimatförändringarnas negativa effekter.

De stift som är certifierade enligt FSC-standarderna för skogsbruk i Sverige ska enligt den allra första principen om lagefterlevnad ”följa alla tillämpliga lagar, förordningar och nationellt ratificerade internationella avtal, konventioner och överenskommelser”. Det finns inget som hindrar att stiftet följer konventionen om biologisk mångfald även om stiftet inte är FSC-certifierat.

Kyrkan har tagit ställning för klimaträttvisa och har en hög etisk aspekt att förhålla sig till både när det gäller klimat och biologisk mångfald. Att följa FN-konventionen om biologisk mångfald ligger i Svenska kyrkans grunduppdrag om att värna livet. Följs inte konventionen försämras möjligheterna till ett gott och tryggt liv med ren luft och rent vatten och det som konventionen om biologisk mångfald syftar till att säkerställa. Dessutom minskas Svenska kyrkans trovärdighet rörande skapelseansvaret.

I nuläget är de frivilliga avsättningarna cirka 10 procent. Svenska kyrkan måste alltså öka andelen avsättningar av produktiv skogsmark för att följa konventionen om biologisk mångfald. Det är viktigt att följa målen om att avsättningarna ska gälla varje naturtyp samt vara sammanhängande. Impediment som man annars inte får bruka, kan därför inte räknas in som skyddad areal, eftersom det är av en annan naturtyp. Avsättningarna kan inte vara små och utspridda, eftersom de då inte har någon ekologisk bärighet. Livsmiljöerna ska vara tillräckligt stora för att ge möjlighet till spridning, överlevnad och förökning.

Avsättningarna bör göras i första hand där höga naturvärden redan är som störst för att kunna få störst effekt på den biologiska mångfalden. För att följa konventionen om biologisk mångfald är det enklast att spara kontinuitetsskogarna, som inte varit kalavverkade förut. Först i andra hand bör skogar restaureras.

EU har nyligen röstat igenom ett förslag till förordning för restaurering av natur. Det innebär att 20 procent av landområden där ekologiska system gått förlorade ska restaureras. Att skydda mer skog är betydligt enklare än att bli tvungen att restaurera

dem senare. LULUCF-förordningen innebär att kraven på en större kolsänka i markanvändningssektorn har höjts, vilket för Sveriges del innebär att vi behöver skydda mer skog. Att följa konventionen om biologisk mångfald ligger i linje även med EU:s skogsstrategi.

Klimatförändringarna innebär ökad förekomst och intensitet av torka, storm, brand, insekts- och svampangrepp. Naturliga ekosystem som har en större variationsrikedom är bättre rustade att möta dessa kostsamma effekter. Att skydda skogar ger också positiva synergieffekter på klimatet.

De ekosystemtjänster som försvinner med förlorad natur och förlorade kontinuitets-skogar kommer att kosta oss ännu mer än att spara dem. Förutom rent vatten är pollinering ett exempel på en sådan ekosystemtjänst. Redan nu är det en stor samhälls-ekonomisk kostnad att rena dricksvatten på grund av föryngringsavverkning.

Svenska kyrkan bör ligga i framkant i försvaret av den skapelse vi tillsammans med den världsvida kyrkan förvaltar. Att följa konventioner och förordningar antagna av FN och EU är det minsta vi kan göra, låt oss göra det!

Tanumshede den 1 augusti 2023

Åsa Rehdell (HoJ)

Mona Olsson (ViSK)

Monica Johansson (ViSK)

Kyrkomötet
Motion 2023:79
av Johanna Öhman

Upptagande i Svenska kyrkan

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda ändringar i kyrkoordningen angående upptagande i Svenska kyrkan för den som är döpt i annat kristet samfunds ordning samt för den som inte är döpt.

Motivering

I 29 kap. 4 § kyrkoordningen står under punkt 2 och 3 att vuxen som vill inträda i Svenska kyrkan och som är döpt i annan kyrkas ordning i samband med inträdet ska begära undervisning i Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära samt att den som inte är döpt ska begära undervisning som förberedelse för dop. I blankett för anmälan om inträde anges detta genom att den som begär inträde som döpt i annan ordning ska kryssa i en ruta att den önskar undervisning i Svenska kyrkans tro. Den som inte är döpt behöver kryssa i en ruta där det står att den önskar undervisning i Svenska kyrkan som förberedelse för dop.

Många som vill inträda i Svenska kyrkan önskar dock inte undervisning i kyrkans tro och många vill inte heller döpas. Den praxis som har etablerats i många församlingar är att den som önskar inträde upptas utan att den begärt undervisning och utan att döpas.

Ärkebiskop Martin Modéus har i en debattartikel i DN den 14 januari 2023 skrivit att ”Vi granskar inte individens tro. Alla får vara med. En människa kan vara medlem i Svenska kyrkan för att hon vill bevara sin koppling till ett arv, för att hon känner igen sig i kyrkans tro eller för att hon vill lära känna ett arv.” På Svenska kyrkans hemsida anges under rubriken Medlemskap att ”det finns plats för dig som tror – eller tvivlar. För dig som längtar efter rättvisa och en bättre värld, som vill sjunga i kör, som värnar våra kyrkobyggnader och kulturarvet och för dig som vill ha gemenskap.”

Att krav ställs på den enskilde att begära undervisning eller att döpas för att få upptas i Svenska kyrkan står inte i samklang med den öppenhet som Svenska kyrkan i övrigt visar, vilket citat från ärkebiskopen och citat från Svenska kyrkans officiella hemsida visar. Svenska kyrkan har sedan länge medlemmar som inte är döpta. Vår folkkyrka är en gemenskap för både den som hittat sin tro och den som söker den. Det är därför rimligt att krav vid upptagande vilar på församlingen i stället för på individen.

Förslagsvis ändras lydelsen i 29 kap. 4 § punkterna 2 och 3 kyrkoordningen så att den som är döpt i annat kristet trossamfunds ordning eller den som inte är döpt, inte ska behöva begära undervisning i kristen tro utan erbjudas undervisning. Förslag till lydelse:

Mot 2023:79

Den som har fyllt 18 år och som i annat fall än som avses i § 1 vill inträda i Svenska kyrkan ska efter skriftlig anmälan tas upp i Svenska kyrkan, om han eller hon:

- är döpt i något annat kristet trossamfunds ordning och samtidigt med sin anmälan erbjuds undervisning i Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära, eller
- samtidigt med sin anmälan erbjuds undervisning i Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära som förberedelse för dop.

Stockholm den 1 augusti 2023

Johanna Öhman (POSK)

Kyrkomötet
Motion 2023:80
av Johanna Öhman

Konfirmation som valbarhetskriterium

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda ändringar i kyrkoordningen så att konfirmation är ett krav för valbarhet som förtroendevald.

Motivering

Beslutsfattare i Svenska kyrkan fattar på samtliga nivåer teologiska beslut. Exempelvis fattas i församlingen beslut om godkännande av församlingsinstruktion och i stiftet hanteras tillsynsärenden. I kyrkomötet utfärdas bestämmelser om Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära, Svenska kyrkans böcker m.m. Det är därför rimligt att den som är beslutsfattare är väl förtrogen med Svenska kyrkans tro och lära.

Då Svenska kyrkan tillämpar barndop är konfirmationsundervisningen en viktig del av dopundervisningen. Konfirmationsundervisningen rustar individen existentiellt och ger en ingång i församlinglivet.

Konfirmationen ska enligt kyrkoordningen innefatta dopundervisning, deltagande i församlingens gudstjänstliv samt en konfirmationsgudstjänst med redovisning, trosbekännelse, bön med handpåläggning och sändning. Konfirmationen ger alltså en gedigen ingång i Svenska kyrkans tro och lära.

I kyrkoordningen anges att det är föräldrarnas, faddrarnas och församlingens uppgift att ge de döpta undervisning i kristen tro. Konfirmation erbjuds ungdomar men kan enligt kyrkoordningen även äga rum senare i livet. Många församlingar erbjuder vuxenkonfirmation i grupp. I församlingens uppdrag att erbjuda undervisning i kristen tro torde ligga att även erbjuda enskild undervisning.

Då deltagande i konfirmationsundervisning är tillgängligt för alla borde konfirmation inte vara ett demokratiskt hinder för valbarhet. Snarare kan konfirmation ge den enskilde förtroendevalde större trygghet i beslutsfattandet.

Förslag är att 33 kap. 4 § ändras till lydelse:

Valbar till uppdrag som förtroendevald är den som tillhör Svenska kyrkan, är döpt och konfirmerad samt fyller 18 ...

Stockholm den 1 augusti 2023

Johanna Öhman (POSK)

Kyrkomötet
Motion 2023:81
av Maria Heldt

Finansieringen av Act Svenska kyrkan

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att

1. utöver kostnadsram bevilja 55 miljoner kronor till Act Svenska kyrkan att användas 2024,
2. utöver planeringsram bevilja 82 miljoner kronor till Act Svenska kyrkan att användas 2025,
3. utöver planeringsram bevilja 82 miljoner kronor till Act Svenska kyrkan att användas 2026.

Motivering

Med minskad finansiering från nationella medel minskar möjligheten för Act Svenska kyrkan att finansiera verksamhet som exempelvis Sida-medel inte finansierar. Aktuella exempel är all verksamhet i Ukraina, teologisk utbildning, arbete mot sexuell exploatering av barn, Ageravolontärer och arbete med engagemang och kommunikation i församlingar.

Med större nationell finansiering blir Act Svenska kyrkan mer självständig i sina prioriteringar och mindre bunden till styrning från andra givare.

Uppsala den 1 augusti 2023

Maria Heldt (MPSK)

Kyrkomötet
Motion 2023:82
av Åsa Rehdell m.fl.

Försiktighetsprincipen i skogsförvaltningen

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att verka för att det inom förvaltningen av prästlönetillgångarna under tiden skogsutredningen pågår inte ska ske någon föryngringsavverkning eller gallring av kontinuitetsskogar (definition enligt Skogsstyrelsen 2011) eller skogar som är viktiga för samerna.

Motivering

Det pågår en utredning om Svenska kyrkans skogsförvaltning, som ska ge vägledning i hur lagrum i kyrkoordningen ska formuleras för att skogsförvaltningen ska vara så ekologiskt, ekonomiskt, socialt och andligt hållbar som möjligt. Det är oklart hur lång tid det kommer att ta innan utredningen är klar, och under tiden pågår kyrkans skogsbruk ungefär som tidigare. Det finns flera exempel där kontinuitetsskogar med höga naturvärden avverkningsanmäls, avverkas, gallras m.m. trots påpekanden och vädjanden från privatpersoner och ideella organisationer om att avsätta och skydda dessa. För att se till att kyrkans skogsförvaltning inte avverkar eller på andra sätt förstör skogar med höga naturvärden eller sociala och andliga värden tycker vi att Svenska kyrkan ska tillämpa försiktighetsprincipen under tiden utredningen pågår.

De senaste åren har det blivit alltmer uppenbart att naturen, miljön och klimatet inte mår bra. Miljömålet Levande skogar bedöms inte uppnås och har en negativ utveckling. FN-organ som IPCC och IPBES är tydliga med att mer natur behöver skyddas (minst 30 procent) om vi ska kunna lindra klimat- och artkriserna. Under COP15 i Montreal 2022 beslutade världens länder att minst 30 procent av naturen ska skyddas till 2030. EU antog i juli 2023 en lag om naturrestaurering som innebär att minst 20 procent av naturen ska restaureras. Det är både mycket bättre och enklare att bevara något redan existerande än att restaurera något som kyrkan nyss förstört. Det är bra om kyrkan ligger i framkant och förbereder sig inför den lag som vi vet kommer att börja gälla inom kort.

Enligt biskopsbrevet om klimatet är det enda rimliga förhållningssättet till klimatutmaningen att tillämpa ett försiktighetsperspektiv. Detsamma borde självklart gälla för kyrkans naturliga skogar som är viktiga både för klimatet och den biologiska mångfalden.

Gamla skogar med höga naturvärden är viktiga för både klimatet och den biologiska mångfalden. Enligt en studie från norra USA ökade mängden kol i skogen kontinuerligt fram till omkring 1850, då människans storskaliga avverkningar tog vid. Sedan dess har mängden kol i skogens biomassa ungefär halverats. Om kolet i marken varit med i studien hade effekten sannolikt varit ännu större.

Enligt 46 kap. 3 § kyrkoordningen ska prästlönetillgångarna förvaltas på ett etiskt försvarbart sätt i enlighet med kyrkans grundläggande värderingar.

Intäkterna från kyrkans skogsbruk utgör omkring 1,5 procent av Svenska kyrkans totala intäkter, i genomsnitt cirka 330 miljoner kronor per år mellan 2010 och 2019. År 2019 och 2020 hade kyrkan haft ett ekonomiskt resultat på över 2 miljarder kronor även om de totala intäkterna från skogsbruket helt uteblivit. Svenska kyrkan har råd att tillämpa försiktighetsprincipen och lämna skog som har höga naturvärden och/eller är viktiga för samerna utan åtgärder under tiden utredningen pågår.

Kontinuitetsskog enligt Skogsstyrelsen 2011: ”Skog som innehåller naturvärdesarter vars förekomst förklaras av att det under lång tid funnits lämpliga skogsmiljöer och substrat i just denna skog eller i dess närhet.”

Detta omfattar skogar som inte har varit kalavverkade och därmed merparten av alla skogar uppkomna innan trakthyggesbruket infördes i stor skala under 1950-talet.

Tanumshede den 1 augusti 2023

Åsa Rehdell (HoJ)

Mona Olsson (ViSK)

Monica Johansson (ViSK)

Kyrkomötet
Motion 2023:83
av Åsa Rehdell och Monica Johansson

Fördelningen av ekonomiska resurser

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda hur ekonomiska resurser ska fördelas inom Svenska kyrkan för att församlingar och pastorat vars intäkter från prästlönstillgångarna överstiger 2 procent av deras totala årliga intäkter, inte ska drabbas ekonomiskt om intäkterna från skogsbruket minskar.

Motivering

Det pågår en utredning om Svenska kyrkans skogsförvaltning, som ska ge vägledning i hur skogsförvaltningen ska vara så ekologiskt, ekonomiskt, socialt och andligt hållbar som möjligt. Detta kommer sannolikt att leda till en förändring av kyrkans skogsbruk vilket skulle kunna påverka den ekonomiska avkastningen från skogsbruket.

Intäkterna från prästlönstillgångarna utgör en väldigt liten del av Svenska kyrkans totala intäkter, cirka 2 procent. Av dessa kommer cirka 1,5 procent (cirka 330 miljoner kronor) från kyrkans skogsbruk. Samtidigt visar nationella sammanställningar över kyrkans ekonomi att Svenska kyrkan som helhet har en god ekonomi som utan problem skulle klara sig helt utan intäkterna från prästlönstillgångarna. Exempelvis skulle Svenska kyrkan år 2019 och 2020 haft ett ekonomiskt resultat på över 2 miljarder kronor även om intäkterna från skogsbruket helt hade uteblivit. Däremot kan det finnas enskilda församlingar och pastorat som har många andelar i prästlönstillgångarna samtidigt som de har ett mindre antal medlemmar än många andra församlingar och pastorat. Församlingar och pastorat med dessa ekonomiska förutsättningar skulle drabbas hårdare ekonomiskt om intäkterna från skogsbruket skulle minska.

De senaste åren har det blivit alltmer uppenbart att naturen, miljön och klimatet inte mår bra. Miljömålet Levande skogar bedöms inte uppnås och har en negativ utveckling. FN-organ som IPCC och IPBES är tydliga med att mer natur behöver skyddas (minst 30 procent) om vi ska kunna lindra klimat- och artkriserna. Under COP15 i Montreal 2022 beslutade världens länder att minst 30 procent av naturen ska skyddas till 2030. EU antog i juli 2023 en lag om naturrestaurering som innebär att minst 20 procent av naturen ska restaureras.

Svenska kyrkan har unika förutsättningar att bidra till att lindra klimat- och artkriserna genom sitt innehav av skog och mark. Även om Svenska kyrkan inte är villig att nyttja denna möjlighet så kommer internationella lagar i sinom tid att påverka skogsbruket. Arealerna skyddad skog måste öka, frågan är inte om, utan när och hur mycket. Svenska kyrkan behöver vara förberedd på denna förändring genom att se över hur pengar fördelas mellan församlingar och pastorat.

Tanumshede den 1 augusti 2023

Åsa Rehdell (HoJ)

Monica Johansson (ViSK)

Kyrkomötet
Motion 2023:84
av Åsa Rehdell m.fl.

Miljö- och klimatkriserna

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda hur de stora existentiella frågorna rörande miljö- och klimatkriserna ska kunna införlivas i gudstjänst, diakoni och undervisning och hur Svenska kyrkan ska ta sig an den stora existentiella oro som dessa frågor skapar idag.

Motivering

Två av Svenska kyrkans styrkor är krishantering och samtal om existentiella frågor. Många anger att de har ett stort förtroende för Svenska kyrkan i detta. Att tillvarata detta förtroende också när det gäller klimatoro är ett ansvar som Svenska kyrkan behöver arbeta mer med.

Klimatförändringarna försämrar och bidrar stort till människors mentala ohälsa, i synnerhet bland kvinnor, barn och unga vuxna. 84 miljoner människor i Europa lider av mental ohälsa, som alltså förvärras av klimatkrisen. Två av tre svenska ungdomar är oroad över klimatet, varannan vuxen. Oro, depression och ångest drabbar speciellt de redan utsatta och sårbara i vårt samhälle idag. Kyrkan behöver bemöta oron. Men idag kan man gå på många gudstjänster, mässor och andra kyrkliga sammankomster utan att vår tids största existentiella frågor blir behandlade. De tunga frågorna om att människan håller på att förgöra livsbetingelserna för sig själv på jorden nämns ofta inte alls. Det behöver ändras.

Goda exempel finns. Det har till exempel hållits sorggudstjänster för förlorad biologisk mångfald och pilgrimsvandringar har genomförts med klimat som tema. Det är dock inte tillräckligt med enstaka tillfällen. Mänsklighetens största utmaning måste genomsyra verksamheten för att folk som söker sig till kyrkan med dessa livsviktiga funderingar ska kunna bli bemötta på något sätt. Kyrkan måste bli mer relevant.

Svenska kyrkan agerade snabbt under pandemin, innan alla svaren på hur coronaviruset skulle uppträda stod helt klara. På samma sätt måste kyrkan agera nu, innan vi egentligen har alla svar om miljö- och klimatkriserna. Med tanke på utmaningarnas skyndsamhet kan kyrkan inte vänta på att präst- och diakonutbildningar ska ändras för att medvetandegöra och införliva dessa andliga frågeställningar, utan detta måste ske redan idag.

Tanumshede den 1 augusti 2023

Åsa Rehdell (HoJ)

Mona Olsson (ViSK)

Monica Johansson (ViSK)

Kyrkomötet
Motion 2023:85
av Monica Johansson m.fl.

Vård av och hushållning med vatten

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att

1. på lämpligt sätt uppmärksamma behovet av nödvändig hushållning med och vård av vatten inom Svenska kyrkan,
2. uppmana stift, pastorat och församlingar att aktivt arbeta med nödvändig hushållning med och vård av vatten lokalt.

Motivering

Vatten är jämte syre jordens viktigaste ämne. Utan vatten inget liv. Allt vatten är på olika sätt förbundet. Grundvatten, små vattendrag, som diken och bäckar rinner mot åar, älvar, floder, sjöar och hav. Vatten har alltid varit en bristvara på många håll på jorden och numera har allt fler områden även i vårt land drabbats av vattenbrist.

Inte nog med att det finns och uppstår vattenbrist, det är även så att allt fler vattenområden blivit och fortsatt blir skadade av mer eller mindre omfattande föroreningar. Under många år uppmärksammades försurning av vattenområden. Föroreningar från mänskliga aktiviteter skadar fortfarande vattenresurserna över stora områden. Tidigare generationers utdikning för att erhålla jordbruksmark, har förvärrat situationen med vattenbrist. Föroreningar från våra avlopp, såväl från industrier som hushåll, samt övergödning av sjöar och hav är stora problem.

Kyrkostyrelsen har måhända inte direkt ansvar för att åtgärda problemen men likaväl som Svenska kyrkan uppmärksammar behovet av att vårda skog på bästa sätt och är djupt engagerad i klimatfrågor så är det också viktigt att även behovet av vård av och hushållning med vatten ges tillräcklig uppmärksamhet på alla nivåer inom Svenska kyrkan. Det praktiska arbetet tillfaller huvudsakligen stiftet, pastoraten och församlingarna i den utsträckning de är markägare med jordbruks- och/eller skogsmark och/eller har ansvar för byggnader med enskilda avlopp. Ju närmare ett vattendrag eller öppet vattenområde som anläggningen finns desto viktigare är det, där så inte redan skett, att vidta lämpliga åtgärder.

Hushållning med vatten kan till exempel ske genom att alla Svenska kyrkans byggnader snarast möjligt förses med sådan utrustning att minsta möjliga mängd vatten förbrukas. Hänsyn måste naturligtvis tas utifrån lokala förutsättningar. Hur minska vattenförbrukningen är en fråga som bäst löses på lokal nivå.

På kyrkomötesnivå kan dock beslutet tas om att uppmärksamma behovet av nödvändig vård av och hushållning med vatten samt uppmana alla nivåer inom Svenska kyrkan att arbeta med frågan.

Mot 2023:85 Oskarshamn den 1 augusti 2023

Monica Johansson (ViSK)

Marie Buhr (ViSK)

Margareta Carlsson (ViSK)

Lars B Andersson (ViSK)

Anne Sörman (ViSK)

Åsa Rehdell (HoJ)

Lina Ahl (ViSK)

Kyrkomötet
Motion 2023:86
av Lena Petersson

Säkra tillgången på utbildade kyrkomusiker

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att skyndsamt intensifiera och samordna arbetet med att säkra tillgången på utbildade kyrkomusiker i Svenska kyrkan.

Motivering

Ordet kris ska användas med försiktighet. När det gäller antalet utbildade kyrkomusiker i Svenska kyrkan är det dock synnerligen adekvat att tala om en kris. De senaste åren har församlingar/pastorat, fackliga företrädare för kyrkomusiker och utbildningsinstitutioner vittnat om svårigheten att rekrytera kyrkomusiker till lediga tjänster och studerande till kyrkomusikutbildningar. Se t.ex. artikel av Nils-Gunnar Karlson, förbundsordförande i Kyrkomusikernas Riksförbund (kmr.se, ledare 6 mars 2023). Artikelns lyfter fram olika orsaker till dagens bristsituation, bland annat att det numera inte är reglerat att det ska ingå så kallad fri musikundervisning i kyrkomusikertjänster samt att pianoundervisningen på kulturskolor minskat. I artikeln påpekas även risken för att situationen förvärras de kommande åren, då antalet kyrkomusiker som går i pension eller lämnar yrket av andra skäl är betydligt fler än nyexaminerade kyrkomusiker.

Enligt Martin Luther (och flera med honom) finns det, efter Guds heliga ord, inget som är så värt att högt lova och prisa som musiken, Guds sköna och dyrbara gåva till alla skapade varelser. Musikens roll i Svenska kyrkan och i dess församlingar går inte att överskatta.

Kyrkostyrelsens musikråd överlämnade i december 2021 ett dokument till kyrkostyrelsen med sex strategier inom det kyrkomusikaliska området. Dokumentet betonar kyrkomusikens roll musikaliskt, teologiskt, pastoralt, kulturellt och konstnärligt. Den första och mest akuta strategin rör insatser för att rekrytera nya kyrkomusiker, inklusive förslag på strategier för Svenska kyrkans nationella nivå.

Rekrytering till kyrkans profiltjänster är ett delat ansvar för Svenska kyrkans alla nivåer och nationell nivå har gjort och gör redan insatser. I det läge som gäller för rekrytering av kyrkomusiker är det dock relevant att nationell nivå avsätter ytterligare resurser, både för insatser på nationell nivå och för att stötta och samordna insatser i stift och pastorat/församlingar.

Motionens intention är inte att kyrkomötet i år ska besluta om specifika åtgärder utan syftet är att ge kyrkostyrelsen uppdrag att intensifiera insatser som ligger inom den nationella nivåns ansvar samt därutöver samordna och stötta stift och församlingar i deras arbete. För detta krävs resurser, både ekonomiskt och personellt. Nedan listade åtgärder är exempel på åtgärder att överväga inom ramen för uppdraget till kyrkostyrelsen (delvis hämtade ur musikrådets strategidokument). Fokus är på orgel/piano-

undervisning, dock kan musikverksamheter för barn och unga i allmänhet (kör, musikgrupper) på sikt vara rekryterande:

- ◆ Utredda möjligheten att stärka musikundervisningen i församlingar/pastorat. I genomsnitt en piano/orgelelev per kyrkomusikertjänst är ett bra mått. Går detta att reglera?
- ◆ Initiera och ge stöd till olika former av musikverksamheter: musikkonfirmander, samverkan med kulturskola alternativt kulturskola i församling/pastorat/kontrakt, musikgrupper för barn/unga.
- ◆ Lyft frågan om kyrkomusikerrekrytering vid överläggningar i stiftsövergripande organ, utöver med stiftsmusiker även med biskopsmöte, stiftspresidieöverläggningar m.fl.
- ◆ Ökad information om nätverket Organister i framkant.
- ◆ Samordning och stöd till orgelrelaterade aktiviteter och kurser i orgelspel för barn och ungdomar, t.ex. församlings- och stiftsövergripande.
- ◆ Samtal med utbildningsinstitutioner om ökad möjlighet till kompletteringsutbildningar för musiker/musikpedagoger med annan musikutbildning.
- ◆ Hitta vägar för att säkerställa att orgelmetodik ingår i utbildning för kyrkomusiker på alla utbildningsnivåer.

Lomma den 2 augusti 2023

Lena Petersson (POSK)

Kyrkomötet
Motion 2023:87
av Leif Nordlander

Mission – kyrkans livsnerv

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att tillsätta medel för ett utbildningsprogram för medarbetare i Svenska kyrkan inom ramen för missionsuppdraget lokalt och internationellt.

Motivering

Mission står med all rätt som ett av de grundläggande uppdragen i kyrkan – gudstjänst, undervisning, diakoni och mission. Trots det har många församlingar svårt att definiera sitt missionsuppdrag både i lokalsamhället och på internationell nivå. Uppdraget att ge ord och plats för evangeliet i olika miljöer är grundläggande. I kyrkans bekännelse är det den heliga Anden som väcker tro genom att kalla genom evangelium och församlingens särskilt kallade – pedagoger, diakoner, kyrkomusiker och präster behöver verktyg för att leda människor till tro. De möter alla människor i sin tjänstutövning som behöver vägledning. Jag önskar att Svenska kyrkan startar ett utbildningsprogram för medarbetare som ska skickliggöra våra medarbetare att vägleda människor på ett pastoralt och moget sätt. Idag är det många olika aktörer som gör ett gott arbete, såsom Vuxenkatekumenatet, Alpha och stiftskurser av olika slag och kvalitet. Vi behöver ett nationellt helhetsprogram för mission både lokalt och för det internationella arbetet. När beslutet om Act Svenska kyrkan togs i kyrkostyrelsen presenterades de tre fokusområdena i det internationella arbetet – internationell diakoni genom Act Svenska kyrkan, teologisk utbildning och mission. Här har, till stor välsignelse Act Svenska kyrkan fått stå i fokus, medan de två andra områdena lyser med sin frånvaro. Därför behövs en helhetssyn på utbildning i mission. Våra systerkyrkor har mycket att tillföra på området och det öppnar upp för ett fördjupat utbyte och samarbete med dem.

Falköping den 2 augusti 2023

Leif Nordlander (FK)

Kyrkomötet
Motion 2023:88
av Anne Sörman

Den nya evangelieboken

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att inleda en process i syfte att revidera evangelieboken (1983, 2002) med avseende främst på urval, variation och representation.

Motivering

Evangelieboken rymmer den läsordning av utvalda bibeltexter som har sina rötter i urkyrkans bibelläsning som i sin tur bygger på judisk läs-, tolknings- och utläggnings-tradition. På sjuhundralet utformades den läsordning som med variationer praktiseras inom hela den västerländska kristenheten ända in i nutiden.

Den svenska evangelieboken består av tre med varandra likställda årgångar, där det för varje sön- och helgdag under kyrkoåret finns en gammaltestamentlig läsning, en episteltext, en evangelietext, en psaltartext och en ”Dagens bön”.

Den svenska evangelieboken har genomgått förändringar 1862, 1922, 1943 och 1983, samt 2002. Den senaste revideringen (2002) var ett ekumeniskt arbete då en expertgrupp fick uppdraget att bland annat lyfta fram fler kvinnogestalter och att göra språket mer inkluderande. Berättelsen om Jesu möte med kvinnan med blödningar (Mark 5:24–34, läses tredje söndagen i fastan, andra årgången), och berättelsen om hur Rachav räddar två israelitiska män (Josua 2:1–5, läses nittonde söndagen efter trefaldighet, tredje årgången) är exempel på texter som lades till i den reviderade evangelieboken 2002.

Svenska kyrkan har således, i likhet med många andra kyrkor, inlett en efterlängtd och nödvändig process att göra fler av Bibelns texter och berättelser tillgängliga för gudstjänstbesökare av olika kön, klass, etnicitet, ålder och funktionalitet.

Dock: i fler än hälften av alla sön- och helgdagars texter förekommer inte en enda kvinnogestalt, inte ett enda kvinnligt pronomen och inte en enda text adresserad eller tillskriven en kvinna. Fortfarande saknas i stort sett texter som rymmer våld och övergrepp mot kvinnor och flickor. Fortfarande är de metaforer, tilltalsnamn och egenskaper för Gud som förekommer i evangeliebokens urval massivt manliga.

Vi kan inte förändra Bibelns texter, men liksom bibelläsare och troende i alla tider kan vi välja vilka berättelser, passager, böner och profetior vi lyfter fram och läser högt, och hur vi låter olika texter, gestalter och traditioner spela mot varandra.

En ny psalmbok är nu under arbete. En ny bibelöversättning pågår. Ett unikt tillfälle är oss givet att ytterligare revidera den nuvarande evangelieboken med avseende på urval, representation av män, kvinnor och barn, samt med avseende på omsorg om hela skapelsen.

Stockholm den 1 augusti 2023

Anne Sörman (ViSK)

Kyrkomötet
Motion 2023:89
av Anne Sörman m.fl.

Klimatfasta, liturgisk fasta och vegonorm

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att

1. uppdra till kyrkostyrelsen att verka för att klimatfasta ska råda i hela Svenska kyrkans liv och uttryck med början från stora fastan 2024 och fram till år 2030, eller till dess att de globala målen har uppnåtts,
2. uppdra till kyrkostyrelsen att på lämpligt sätt verka för att ge möjlighet för de församlingar som önskar använda fastetidens liturgiska färger, texter och böner kyrkoåret om, med undantag för de större helgdagarna från och med stora fastan 2024 till och med 2030 eller tidigare om de globala målen uppnåtts,
3. uppdra till kyrkomötets presidium att som en del av klimatfastan och för att föregå med gott exempel, införa vegonorm på kyrkomötets sessioner från och med 2024.

Motivering

Fastetiden rymmer många möjligheter och utmaningar. Som mänsklighet står vi inför ett aldrig skådat allvar i relation till skapelsens överlevnad. Friska hav, djupa skogar, fågelsång och sommarängar kan vara något som våra barnbarnsbarn inte får uppleva. Vår kunskap och engagemang behöver omfatta alla våra val, vårt sätt att leva, arbeta och vara kyrka i världen. Under fastan skärps vår blick för andra människors villkor, och skapelsens behov av ömhet och omsorg. Genom fastans liturgiska texter, tonfall och färger manas vi till eftertanke och handling.

Som kyrka har vi några unika uttryckssätt, ett av dem är vårt liturgiska språk. Låt oss även använda detta i för att uppnå de globala målen och klimaträttvisa.

Stockholm den 2 augusti 2023

Anne Sörman (ViSK)

Marie Buhr (ViSK)

Britt Björneke (ViSK)

Kyrkomötet
Motion 2023:90
av Anne Sörman m.fl.

Öka kunskapen om våld

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att

1. på lämpligt sätt uppmuntra och bejaka att stift och församlingar lyfter frågor om våld både i nära relationer, i våra egna sammanhang, i vår samtid och i vår historia,
2. uppmuntra stift och församlingar att samverka med teologiska institutioner, folkhögskolor och studieförbund för att bidra till ökad kunskap och fördjupad reflektion om våld och dess ofta komplexa mönster,
3. uppmuntra stift och församlingar att aktivt bedriva fredsskapande och våldsförebyggande arbete på kristen grund, t.ex. genom att verka för aktivt icke-våld och självförsvar, genom samarbete med fredsorganisationer, kvinnojourer, barnrättsorganisationer och övriga civilsamhället.

Motivering

Det teologiska studiet av och reflektionen kring våld – i biblisk text, i världen, på arbetsplatser och i nära relationer – är begränsat. Nåd, synd och försoning är centrala teologiska teman, medan våldet i sig ofta lämnats därhän. Även Svenska kyrkans metodmaterial kring sexuella övergrepp i kyrkliga miljöer fokuseras i hög grad på vikten av förlåtelse som en läkande möjlighet – för förövaren.

Traditionen att värna om förlåtelse och försoning har dessvärre ofta brukats som ett sätt att tysta ner och banalisera de utsattas erfarenheter och därmed kommit att tjäna som ytterligare våld.

Den katolska teologen Rosemary Radford Ruether lyfter fram fyra perspektiv som hon menar är avgörande för kyrkan om hon vill vara trovärdig för framtiden, nämligen dessa:

- ◆ Att erkänna vår felbarhet och ofullkomlighet – som kyrka.
- ◆ Att aktivt verka för jämlikhet mellan könen.
- ◆ Att alltid stå på de fattigas och förtrycktas sida.
- ◆ Att verka för global fred – bland annat genom icke-våld och religionsdialog.

Vi lever i en tid där våld är ständigt närvarande, i vår omvärld, på våra gator och torg, bland människor som kommer till våra kyrkor och även i våra egna sammanhang.

Inte minst är barn och unga utsatta för våld, både i hemmen, digitalt och i samhället.

Som kyrka har vi ett ansvar. Våld är komplext och nära sammanbundet med makt och maktlöshet.

Genom ökad kunskap kan vi både upptäcka och förebygga våld och bidra till en fredligare värld.

Mot 2023:90 Stockholm den 2 augusti 2023

Anne Sörman (ViSK)

Ellen Skånberg (ViSK)

Britt Björneke (ViSK)

Marie Buhr (ViSK)

Kyrkomötet
Motion 2023:91
av Torvald Johansson m.fl.

Domkyrkoorganisten som musiksakkunnig

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att

- lydelsen i 9 kap. 3§ kyrkoordningen ändras till nedan föreslagen lydelse,
- ändringen träder i kraft 1 januari 2024.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 kap.

3 §

Sekreterare i domkapitlet är en i stiftet anställd stiftsjurist.

I frågor som rör den kyrkomusikaliska verksamheten i stiftet är domkyrkoorganisten *eller annan musiksakkunnig* föredragande. I andra frågor är en ledamot, sekreteraren eller någon annan i stiftet anställd person föredragande.

I frågor som rör den kyrkomusikaliska verksamheten i stiftet är domkyrkoorganisten föredragande. I andra frågor är en ledamot, sekreteraren eller någon annan i stiftet anställd person föredragande.

Motivering

Vid kyrkoordningens tillkomst behölls ordningen med domkyrkoorganisten som domkapitlets sakkunnige, på så vis att det reglerades att denne skulle vara föredragande i domkapitlet i frågor som rör den kyrkomusikaliska verksamheten i stiftet. Centralstyrelsen hade i sin kyrkoordningsskrivelse föreslagit en exklusiv rätt för domkyrkoorganisten som föredragande.

Till grund för denna skrivelse låg Svenska kyrkans utredningar 1998:6 ”Personal, tillsyn, överklagande”. Bland annat skriver man i utredningen att:

Tillsynen avser även uppföljning av hur församlingsinstruktionen följs och rymmer således en kvalitetskontroll av den musikaliska verksamheten och innefattar åtgärder av olika slag när den musikaliska kvaliteten tillåts svikta.

Vidare noteras: ”Vad beträffar förfarandet vid tillsättning av domkyrkoorganist föreslås en regel om att domkapitlet skall få tillfälle att yttra sig.”

På grund av en motion, som vann gehör i kyrkomötet 1999, blev beslutet emellertid att domkyrkoorganisten eller annan musiksakkunnig är föredragande i domkapitlet i frågor som rör den kyrkomusikaliska verksamheten i stiftet (se nuvarande lydelse 9 kap. 3 § ovan.)

Utan att på något sätt ifrågasätta nuvarande kyrkomusikaliska kompetens på stiftsnivå menar vi att mycket talar för en återgång till en äldre ordning som tydligt markerar katedralens centrala roll i stiftets kyrkomusikaliska arbete.

Domkyrkoorganisten, har av vad som bl.a. framgår av *Domkyrkan som katedral – identitet och uppdrag; en utredning om domkyrkornas ställning i Svenska kyrkan*, haft en kyrkorättslig särställning allt sedan 1686 års kyrkolag. Endast två tjänster vid stiftens domkyrkor är reglerade i kyrkoordningen: domprosttjänsten och domkyrkoorganisttjänsten, i kraft av att båda på olika sätt har en tydlig roll visavi stiftsstyrelse och domkapitel. Detta förhållande bör på olika sätt tydligt återspeglas i bestämmelserna rörande domkyrkoorganistens relation till stiftsnivån – ett förhållande som såväl utredningen som kyrkostyrelsen också tydligt bekräftar. Kyrkostyrelsen skriver:

Kyrkostyrelsen delar även utredningens uppfattning om att ett ömsesidigt ansvarstagande och samverkan mellan domkyrkoförsamling och stift är helt avgörande för att domkyrkan ska kunna fungera som både församlingskyrka och stiftets katedral. De förslag till kyrkoordningsregleringar som utredningen har presenterat i syfte att åstadkomma en sådan samverkan och ansvarstagande framstår enligt kyrkostyrelsen som ändamålsenliga och väl avvägda.

Det förefaller, enligt vår mening, därför naturligt att synliggöra denna unika relation inom ramen för en ordning som tydliggör domkyrkoorganistens centrala roll i stiftets kyrkomusikaliska tillsyns- och främjandearbete.

Strängnäs den 30 juli 2023

Torvald Johansson (POSK)

Johan Dalman, biskop

Margareta Andersson (C)

Peter Lundborg (POSK)

Kyrkomötet
Motion 2023:92
av Marie Rydén Davoust

Tillsyn också över förtroendevalda

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda möjligheten att stiftens tillsyn också kan omfatta förtroendevalda inom församling och pastorat.

Motivering

Vi hör återkommande om konflikter inom församlingar och pastorat där en eller flera förtroendevalda till synes har en egen agenda och driver frågor i strid med övriga förtroendevalda och kyrkoherde, eller i strid med kyrkoordningen.

I ordningen med nomineringsgrupper ska, i teorin, den aktuella gruppen hantera en förtroendevald som motarbetar församlingen eller Svenska kyrkan genom att denne tas ifrån uppdraget. I många små församlingar är det tradition med en samlingslista, det vill säga att det inte finns en nomineringsgrupp utan ledamöterna utses enbart med förtroende för individen. Det är i praktiken väldigt svårt även för en nomineringsgrupp att agera när en individ beter sig illa eller rent av skadligt för församlingen. Ett fullmäktigeuppdrag är tillsatt genom resultatet i kyrkoval och kan svårligen tas ifrån någon, övriga förtroendeuppdrag såsom kyrkoråd och ordförande väljs av fullmäktige och torde kunna hanteras annorlunda. I dag handlar det om att vänta ett antal år på nästa kyrkoval och att personen då inte ingår på någon lista.

Stiftens uppdrag att både att främja och ha tillsyn över församlingslivet (kyrkoordningen 6 kap. 1 och 4 §§ samt 57 kap.). Möjligheterna att ge stöd till en församling där problemet är agerandet hos en förtroendevald är små och sanktionsmöjligheterna saknas.

Svenska kyrkans demokratiska system är gott, härdvunnet och generellt sett välfungerande. I de fall där den lokala processen havererar på grund av de samverkande parternas bristande vilja eller förmåga att fullgöra sitt uppdrag, uppvisar systemet dock brister. Den offentligt avgivna lojalitetsförklaring som kyrkoherden i kraft av sin vigning har att svara upp mot, saknar motsvarighet på förtroendevaldsidan. Detta förhållande förtjänar att genomlysas kyrkorättsligt med målet att, utan att äventyra grundläggande demokratiska principer, om möjligt komplettera kyrkoordningen med någon form av lojalitetsförklaring för förtroendevalda.

En utredning får också genomlysas frågan om vilket organ som i förekommande fall har att agera i händelse av överträdelse. Det kan också vara att ett sådant organ är nytt och har fokus på stöd till andra förtroendevalda.

Strängnäs den 2 augusti 2023

Marie Rydén Davoust (POSK)

Kyrkomötet
Motion 2023:93
av Roger Larsson

Rösträtt för fler ledamöter i utskotten

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att

1. 4 kap 2 § kyrkomötets arbetsordning ska ha nedan föreslagen lydelse,
2. om punkten 1 inte bifalls, uppdra till kyrkomötets presidium att återkomma till kyrkomötet med förslag till ändringar i kyrkomötets arbetsordning motsvarande förslaget i punkt 1.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap.

2 §

Val av utskott gäller från det att utskottsvalen har skett till och med den 31 december valåret. Varje utskott ska ha femton ledamöter och lika många ersättare.

Ersättarna har rätt att närvara vid utskottets sammanträden och delta i överläggningarna, men inte i besluten.

Trots bestämmelserna i första stycket får en inkallad ersättare för en kyrkomötesledamot tjänstgöra som ersättare i det eller de utskott där kyrkomötesledamoten är ledamot eller ersättare

Val av utskott gäller från det att utskottsvalen har skett, *dock tidigast från den 1 januari året efter valåret*, till och med den 31 december nästkommande valår.

Varje nomineringsgrupp/valsamverkansgrupp fördelar sina ordinarie ledamöter, förutom de i presidiet samt ordinarie och ersättare i kyrkostyrelsen, till jämnlånga valsedlar per utskott. Valsedlars längd får ej skilja mer än en mellan utskotten för varje nomineringsgrupp/valsamverkansgrupp. Efter sista ledamot skrivs 'Val avbryts'.

Därefter genomförs varje utskottsval som ett proportionellt val med följande modifiering.

När någon av valsedlarna med högst röstetals namn är "Val avbryts" avbryts röstningen för det utskottet, oavsett vilket antal som då uppnåts.

Ledamöter och ersättare i kyrkomötet som då ej valts till utskott, förutom de i presidiet och ordinarie i kyrkostyrelsen, fungerar som ersättare enligt följande prioritering.

1. Valsedelslistad ledamot fungerar i första hand som ersättare i det utskottet

2. *Inkallad ersättare blir ersättare i det utskott där den hon eller han ersätter hade plats.*

3. *Övriga ersättare (kyrkostyrelsens ersättare) fördelas jämnt mellan utskotten inom nomineringsgruppen/valsamverkansgruppen (inräknat listade ersättare).*

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2024.

Motivering

Med valgruppering nedan menas valsamverkansgrupp eller fristående nomineringsgrupp.

Utskottens arbetsformer har aktualiserats med motion 2022:81 Höjd tröskel för deltagande i kyrkomötet som bifölls och därigenom gav ett uppdrag till kyrkostyrelsen att återkomma med förslag till ändring i kyrkoordningen.

Vad är syftet med procentspärr? ”Utredningen tog sin utgångspunkt i kyrkomötets arbete och den avgörande betydelse som utskottsarbetet har för beslutsfattande i kyrkomötet. Utredningen såg det som en klar fördel om samtliga nomineringsgrupper kunde finnas företrädda i alla utskott.” Det högre syftet med detta torde vara att styra diskussionen till beredande utskotten i stället för plenum.

Dagens valsystem till utskott försvårar dock små nomineringsgruppers möjlighet att diskutera sina hjärtefrågor före plenum. En liten nomineringsgrupp måste förlita sig på valteknisk samverkan för att få påverkansmöjlighet i de utskott de har sina hjärtefrågor, men det finns inga garantier att så sker.

Med de diskuterade procentspärrarna blir tröskeln väldigt hög att som ny nomineringsgrupp ens bli invald i kyrkomötet, den tidigare utredningen landade på 4 procent. Det skulle medföra att nära hälften av dagens nomineringsgrupper skulle hamna under procentspärren. Är inte väljarnas direkta påverkan viktigare än smidigt beslutsplenum?

Dagens utskott är också problematiska i att de delar upp närvarande kyrkomötesledamöter i två klasser. Som ersättare i ett utskott har du rätt att skriva en motion till kyrkomötet (vecka 31), rätt att lägga ett yrkande i kyrkomötets beslutsplenum (vecka 47), men inte rätt att lägga ett förslag under beredande utskottsarbete (vecka 40). Under det beredande utskottsarbetet har du inte heller någon rösträtt, men i beslutsplenum har du!

Denna motion angriper båda dessa problem. I stället för att utesluta små nomineringsgrupper syftar motionen till att öka deras möjlighet att påverka beredning av sina hjärtefrågor även utan valsamverkan samtidigt som mycket färre placeras som ersättare.

Resultatet skulle bli att utskotten kan bli något olika stora, då många valgrupperingar kan vilja placera sina få eller överskjutande kandidater i samma utskott.

En tidigare motion Avskaffa ersättarna i Kyrkomötets utskott (2006:42) av Per Lindberg och Bertil Persson avsågs med hänvisning till den då pågående utredningen Demokrati och delaktighet i Svenska kyrkan. Utredningen resulterade dock inte i förslag om förändringar av ersättersystemet i utskotten, en föreslagen procentspärr genomfördes inte heller.

Även motion 30 ledamöter i utskotten (2017:81) av Hans-Olof Andrén m.fl. hade liknande syfte och avsågs med följande motivering:

Utskotten är en beredande instans och bör spegla de majoritetsförhållanden som gäller i plenum. Med 30 ordinarie ledamöter kan majoritetsförhållandena komma att ändras på ett slumpartat sätt om någon eller några ledamöter är frånvarande. Utskottet ser inte detta som en tillfredsställande lösning. Det som nu gäller, med 15 ledamöter och 15 ersättare och en i förväg beslutad ordning för ersättnings inkallande tillgodoser, enligt utskottets mening, att sådana tillfällighetsrelaterade ändringar av majoritetsförhållandena i utskottet inte kommer att ske. Därför lämnar utskottet inte något förslag till ändring i detta avseende.

I denna aktuella motion hanteras detta problem:

- ◆ antalet ordinarie ledamöter per utskott bestäms dynamiskt och kan komma att skilja något, maximal möjlig skillnad motsvarar antal valgrupperingar.
- ◆ balansen mellan valgrupperingar bibehålls, genom proportionellt indirekt val som avbryts först då balansen riskerar att gå förlorad
- ◆ metoden ger också valgrupperingar några ersättarplatser (att täcka upp frånvaro med kort framförhållning), dessa kommer från kyrkostyrelsens ersättare eller kvarvarande efter avbrottpunkt nåtts – ett utskotts förslag bör därför bli lika beslutsstabla som idag.

Principer använda i motionen: Minimera antalet ersättare utan rösträtt i utskott. Kyrkomötets ordinarie ledamöter borde alla vara utsedda ordinarie i utskott. Med följande undantag:

- ◆ Kyrkomötets presidium
- ◆ Kyrkostyrelsens ordinarie ledamöter
- ◆ Kyrkostyrelsens ersättare, dessa får dock vara ersättare i utskott
- ◆ Ledamöter som skulle innebära att utskottets mandatfördelnings balans skulle avvika från kyrkomötets totala, dessa blir ersättare.

Stora valgrupperingar får sina ersättare från kyrkostyrelsens ersättare, små från ännu ej valda vid avbrottpunkten. Kvar är också möjligheten att utse annan nomineringsgrupp att täcka upp om egen ersättare saknas. Ett utskotts röstbalans kommer därför stämma med kyrkomötets som helhet.

Notera att genomförandet är ett vanligt proportionellt val i allt förutom att proceduren ej avbryts när beslutat antal nåtts utan när en valgruppering skulle fått en plats eller delta i lottning men har slut på kandidater. Lottning avgör därför inget val.

Proportionellt val (39 kap. 5–18 § kyrkoordningen) är krångligt men används endast om valberedningen ej presenterat ett förslag som kan godtas, t.ex. genom att någon nomineringsgrupp upplever sig ha blivit förfördelad.

Valen förväntas förberedas av valberedning. När alla valgrupperingar gjort sina nomineringar är det enkelt att räkna ut hur många ordinarie och ersättare varje grupp får. Regeln om jämn fördelning på utskott gör att en valgruppering har begränsade påverkansmöjligheter på utgången. En valgrupperings ansvar blir att skapa en valsedel med de ledamöter de vill se i utskottet!

Denna valberedning väntas därför gå lika snabbt och smidigt som dagens två val (ordinarie och ersättare) till varje utskott.

Skellefteå den 2 augusti 2023

Roger Larsson (POSK)

Kyrkomötet
Motion 2023:94
av Olle Reichenberg m.fl.

Begravningsplatsers kulturhistoriska värde

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att

1. utreda hur nuvarande bestämmelser gällande återlämning av gravrätter och bevarandet av begravningsplatsers kulturhistoriska värde tillämpas i församlingar och pastorat,
2. utarbeta en vägledning till stöd för församlingar och pastorat gällande återlämning av gravrätter och bevarandet av begravningsplatsers kulturhistoriska värde,
3. uppta en diskussion med berörda statliga myndigheter, i syfte att begravningsavgiften i större utsträckning ska kunna användas för vård av äldre gravar och gravstenar.

Motivering

De senaste åren har det blivit tydligt att församlingar/pastorat och statens tillsynsmyndighet länsstyrelsen gör olika tolkningar av lagstiftningen gällande borttagande av gravstenar på återlämnade gravar. Församlingar och pastorat har krav på sig att se till att gravstenar är säkra och inte kan falla ned. Ansvaret för att säkra en gravsten åvilar församlingen/pastoratet medan kostnaden debiteras gravrättsinnehavaren, förutsatt att denne kan hittas. För att slippa denna kostnad väljer en del gravrättsinnehavare att återlämna gravrätten, varpå många församlingar och pastorat har låtit ta bort gravstenar för att undvika kostnaderna för att säkra dem. I en del fall har då länsstyrelsen ingripit och stoppat borttagandet av gravstenar, med hänvisning till att åtgärden skulle förvanska begravningsplatsens kulturhistoriska värde.

För att ta bort gravstenar måste, enligt länsstyrelsens tolkning, tillstånd sökas för varje enskild gravsten, där en antikvarie gör en kulturhistorisk konsekvensanalys. Det blir en administrativt betungande och dyr hantering för församlingar och pastorat.

Mot denna bakgrund föreslår undertecknade att Svenska kyrkan på nationell nivå ska utreda hur nuvarande regelverk gällande återlämning av gravrätter fungerar och tillämpas inom församlingar och pastorat. Utredningen ska ligga till grund för en diskussion med berörda statliga myndigheter i syfte att, förhoppningsvis, nå en samsyn. I utredningsarbetet bör erfarenheter och synpunkter från församlingar och pastorat inhämtas.

Redan nu är det dock tydligt att lagstiftningen tolkas på olika sätt inom Svenska kyrkan. Inte minst gäller det bestämmelsen i 4 kap. 11 § kulturmiljölagen (1988:950): ”I vården av en begravningsplats ska dess betydelse som en del av kulturmiljön beaktas. Begravningsplatsen ska vårdas och underhållas så att dess kulturhistoriska värde inte minskas eller förvanskas.” Det räcker med att besöka några begravningsplatser för att det ska bli tydligt att församlingar och pastorat har olika uppfattningar

om hur det kulturhistoriska värdet bäst bevaras. På en del begravningsplatser gapar det tomma hål i raderna på de äldre delarna av kyrkogården, där gravar har återlämnats och gravstenar tagits bort. På andra begravningsplatser flyttas äldre borttagna gravstenar för att samlas på ett enda ställe. Det blir förstås svårt för församlingar och pastorat att hantera frågan när det är otydligt vad som gäller, och för den enskilde måste det te sig märkligt att församlingar och pastorat arbetar på så olika sätt med kulturmiljöfrågorna.

Undertecknade menar att församlingar och pastorat behöver stöd i hur nuvarande lagstiftning ska tolkas. Därför bör en vägledning arbetas fram av Svenska kyrkan på nationell nivå, i syfte dels att stärka bevarandet av kyrkogårdars och begravningsplatsers kulturhistoriska värde, dels att nå en mer enhetlig hantering gällande återlämning av gravrätter inom Svenska kyrkan.

Svenska kyrkans församlingar och pastorat har ett stort ansvar för att värna kyrkogårdars och begravningsplatsers kulturhistoriska värde, vilket uttrycks tydligt i kulturmiljölagen. Om staten genom länsstyrelsen av kulturhistoriska skäl inte tillåter församlingar/pastorat att ta bort gravstenar på återlämnade gravar, kan man tycka att det borde vara möjligt att bekosta vården av dem via begravningsavgiften. Men den ansvariga statliga myndigheten Kammarkollegiet är restriktiv i sin bedömning. Svenska kyrkan bör därför, utifrån den föreslagna utredningen och i dialog med myndigheterna, arbeta för att en ökad andel av begravningsavgiften ska kunna nyttjas för detta ändamål.

Den 7 juli i år meddelade Högsta förvaltningsdomstolen att prövningstillstånd beviljats gällande kammarrättens beslut i två ärenden gällande tillämpningen av kravet på tillstånd för att ändra en begravningsplats. Det gäller dels Tidaholms pastorats ansökan om att få ta bort 77 gravstenar från Baltaks, Fröjereds och Daretorps kyrkogårdar, dels Fjälkinge församlings ansökan om tillstånd att ta ner två ädelcypresser på en gravplats. I båda dessa fall avtog tillsynsmyndigheten länsstyrelsen pastoratets respektive församlingens ansökan, vilka båda överklagade länsstyrelsens beslut. Såväl förvaltningsrätten som kammarrätten avtog överklagandena, och nu har alltså Högsta förvaltningsdomstolen beviljat prövningstillstånd.

Dessa båda rättsprocesser, och flera liknande fall i andra församlingar och pastorat, visar tydligt att nuvarande lagstiftning tolkas på olika sätt. Resultatet av Högsta förvaltningsdomstolens prövning av ärendena är därför av stort intresse. Det är dock långt ifrån säkert att utslagen i domstolen kommer att vara tillfredsställande utifrån Svenska kyrkans perspektiv, och i så fall bör kyrkan överväga att driva på för ändrad lagstiftning. Därför är det viktigt att Svenska kyrkan redan nu igångsätter ett utredningsarbete enligt motionens intentioner.

Danderyd den 3 augusti 2023

Olle Reichenberg (BA)

Bengt Kjellgren (BA)

Madelaine Erlandsson Starwing (BA)

Kyrkomötet
Motion 2023:95
av Håkan Widepalm

Valdistrikt för församlingar som samverkar i pastorat

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma till kyrkomötet med förslag till ändringar i kyrkoordningen som gör det möjligt att slå samman flera församlingar inom ett pastorat till ett valdistrikt.

Motivering

Kyrkoordningen tydliggör att i kyrkovalet bildar varje församling valdistrikt (38 kap. 20 § kyrkoordningen). Stiftsstyrelsen kan dock besluta om att indela församlingar i flera valdistrikt. Varje församling som ingår i pastorat ska alltså utgöra minst ett valdistrikt och ska därmed tillhandahålla vallokal, valförrättare, rösträknare, valmaterial m.m. Det finns i nuläget ingen möjlighet för församlingar i pastorat att samverka och gemensamt bilda valdistrikt.

Syftet med valdistriktsindelningen är administrativ och ska säkerställa ett rimligt antal röstande till samma vallokal. För församlingar som samverkar i pastorat räknas resultatet samman till samtliga tre val och redovisas sammanräknat. Det som kommer ut till församlingarna av denna indelning efteråt är statistik över antal röstande i församlingen.

Församlingar har valt att samverka i pastorat i syfte att förenkla administrativa processer. Kyrkoordningens nuvarande bestämmelser kring valdistriktsindelningen bidrar inte till detta. Det kan vara svårt att hitta valförrättare och bli onödiga merkostnader för församlingarna. I församlingar med få röstberättigande och lågt antal röstande kan det till och med vara svårt att säkerställa valhemligheten. Dessa administrativa belastningar kan i sin yttersta konsekvens bidra till församlingssammanläggningar, vilket inte är kyrkovalets mening.

Därför bör kyrkostyrelsen återkomma till kyrkomötet med förslag på ändringar i kyrkoordningen som gör det möjligt att slå samman flera församlingar inom ett pastorat till ett valdistrikt på ett sätt som både främjar valdeltagande och säkrar valhemligheten.

Harplinge den 3 augusti 2023

Håkan Widepalm (C)

Kyrkomötet
Motion 2023:96
av Eva Nordung Byström m.fl.

Lojalitet mot kyrkoordningen

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma till kyrkomötet med förslag till ändringar i kyrkoordningen som innebär att den som kandiderar i kyrkovalet skriftligen ska lova att vara lojal mot och efterfölja Svenska kyrkans ordning som den uttrycks i kyrkoordningen.

Motivering

När Svenska kyrkan söker medarbetare efterfrågas lojalitet mot Svenska kyrkan och vid diakon-, präst- och biskopsvigningar lovar kandidaterna i sina vigningslöften att följa Svenska kyrkans ordning. I stiftens tillsynsansvar ingår också att följa kyrkoordningen både vad gäller församlingens grundläggande uppgift och förvaltning. Att vi då i vår organisation har arbetsgivare och styrelser med ansvar för Svenska kyrkans verksamhet och förvaltning som inte behöver intyga sin lojalitet till Svenska kyrkan och dess ordning är inte logiskt och kan i värsta fall visa brist på ansvar för uppdraget.

Många av de konflikter som uppstår i våra församlingar och de tillsynsärenden våra stift har att hantera bottnar i stor okunskap om Svenska kyrkans regelverk och juridiska ordning. I värsta fall möter vi förtroendevalda som är arbetsgivare, förvaltare och ansvariga för kyrkans verksamhet, som tydligt ger uttryck för att de inte behöver ta hänsyn till och följa kyrkoordningen. Ett beteende och förhållningssätt som inte skulle accepteras i andra organisationer eller företag.

Kyrkoordningen liksom lagen om Svenska kyrkan, tillkom under den process som under 1990-talet ledde fram till reformen om ändrade relationer mellan Svenska kyrkan och svenska staten, är juridiskt sett Svenska kyrkans regelverk och är därmed att ses som Svenska kyrkans lag. Eftersom kyrkoordningen fastställs av kyrkomötet, det organ som lag om Svenska kyrkan (1998:1591 § 6) påbjuder som Svenska kyrkans högsta beslutande organ, bör den självklart vara den ordning som ledamöter i Svenska kyrkans styrorgan är lojala mot och följer.

Därför måste det säkerställas att förtroendevalda i Svenska kyrkan, som ju alla genom sitt uppdrag, ingår i Svenska kyrkans styrorgan, i respekt för både anställda och ideella medarbetare och kyrkans medlemmar i övrigt, förklarar sig villiga att vara lojala mot och följa Svenska kyrkans ordning.

Det skulle kunna ske genom ett tillägg i 38 kap. 28 § andra stycket kyrkoordningen.

38 kap.

28 §

Andra än anmälda kandidater för registrerade nomineringsgrupper är inte valbara.

Kandidaterna skall skriftligen förklara att de gett nomineringsgruppen tillstånd att anmäla dem.

Kandidaterna skall skriftligen förklara att de gett nomineringsgruppen tillstånd att anmäla dem *samt att de lovar att vara lojala mot och efterfölja Svenska kyrkans ordning som den uttrycks i kyrkoordningen.*

Härnösand den 3 augusti 2023

Eva Nordung Byström, biskop

Erik Eckerdal, biskop

Emma Hedlundh (POSK)

Anders Brunnstedt (POSK)

Jerker Schmidt (BA)

Kyrkomötet
Motion 2023:97
av Victor Ramström

Införande av enhetsvalsedlar

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda införandet av enhetsvalsedlar i kyrkovalet.

Motivering

Frågan kring att införa en annan typ av valsedlar har varit uppe i kyrkomötet flera gånger tidigare. De motioner som lämnats in har kyrkomötet beslutat att avslå med det bärande argumentet att det är viktigt att väljarna känner igen sig från de allmänna valen och därför är nuvarande system bra. En relativt god argumentation.

Dock har det nu kommit sådan information som gör det angeläget att hantera ett förslag som detta igen. I Valmyndighetens erfarenhetsrapport från de allmänna valen 2022 lyfts frågan om valsedelssystemet fram som ett av de största och viktigaste i behov av förändring. Detta i syfte att förenkla, förbättra och skapa ett mindre sårbart system som ökar säkerheten i svenska val. Valmyndigheten anser att det är av yttersta vikt att valsedelssystemet förändras omgående och bedömer att en förändring går att göra till 2026.

Under årets Almedalsvecka genomförde Valmyndigheten ett seminarium med rubriken: ”Så kan nya valsedlar se ut – för ett enklare och säkrare valsystem”. Där presenterades ett konkret förslag till nya valsedlar – enhetsvalsedlar. Vilket innebär att frånga dagens system med partivalsedlar och i stället ha en gemensam valsedel för alla partier som ställer upp i valet. Konkret innebär förslaget att de partier som ställer upp listas på valsedeln och väljaren kryssar sitt val och på valsedeln finns också en tabell med nummer där väljaren kan kryssa det nummer som stämmer överens med det partiets kandidat som denna önskar personrösta på.

Flera av de brister som finns gällande dagens valsedlar i de allmänna valen kan överföras till de kyrkliga valen. Erfarenheterna tycks på flera punkter stämma överens mellan de olika valen. Ett annat argument för en förändring av valsedelssystemet är också det fullständiga slöseri med tryckta valsedlar som sker idag. I kyrkovalet 2021 användes cirka 3 miljoner valsedlar medan det trycktes över 100 miljoner valsedlar. När varje del är så viktig för att Svenska kyrkan ska uppnå klimatneutralitet borde slöseri av detta slag vara något av det första att förändra.

2021 gav kyrkomötet i uppdrag till kyrkostyrelsen att utreda möjligheten att ge stiftet i uppdrag att ansvara för distributionen av valsedlar till kyrkomötet och stiftsfullmäktige. Ett uppdrag som givetvis inte är helt välkommet hos stiftet med de ökade kostnader och administration det kommer att innebära. Med en gemensam valsedel skulle även denna fråga kunna klaras av. Distributionen av de gemensamma valsedlarna sker direkt till de olika valnämnderna. Vid kyrkovalet 2021 levererades

Mot 2023:97

namnvalsedaler till 3 011 leveransadresser. Leveranser som helt skulle kunna utebli med ett förändrat valsedelssystem.

Utöver detta är det viktigt att tänka in problemen gällande säkerheten med det nuvarande valsedelssystemet som har eskalerat de senaste åren och som Valmyndigheten pekat ut ligger bakom de flesta incidenter vid de allmänna valen. Här borde Svenska kyrkan ha något att lära och som bör innebära förändring.

Att förenkla, förbättra och skapa ett mindre sårbart valsedelssystem som ökar säkerheten i kyrkovalet är en god ambition. Särskilt om det samtidigt kan göras billigare och mer klimatsmart. En förändring inför kyrkovalet 2025 vore välkommet men är troligen för mycket att hoppas på. Oavsett behöver frågan upp på bordet för att också kunna följa de eventuella förändringar som kan bli i de allmänna valen i närtid.

Kalmar den 3 augusti 2023

Victor Ramström (POSK)

Kyrkomötet
Motion 2023:98
av Manilla Nordanstig

Friår från kyrkoavgift

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att: uppdra till kyrkostyrelsen att

1. möjliggöra ett retroaktivt friår från kyrkoavgift för medlemmar med svåra eller tillfälligt försämrade ekonomiska förutsättningar,
2. låta möjligheten gälla under en tvåårsperiod och därefter utvärdera effekterna.

Motivering

Många utträden ur Svenska kyrkan görs på grund av ekonomiska skäl. Och medlemmars ekonomiska förutsättningar försämrades dessutom ofta i en sådan tid i livet då förändringar sker och medlemmen egentligen behöver tillhörigheten och kyrkans stöd. Exempelvis när man blir ensamstående, blir pensionär, vid föräldraledighet, flytt eller studier som kanske innebär att man inte bara får lägre inkomst utan kanske även befinner sig på ny ort. Kyrkans diakonala uppdrag omfattar förvisso även de som inte är medlemmar, men att öka möjligheten att stå kvar som medlem är både god medlemsvård och ett tydligt diakonalt sätt att visa omsorg om dem som är och vill vara medlemmar i Svenska kyrkan.

För att visa medlemmarna omsorg och kyrkans fortsatta stöd i perioder då stabilitet saknas, såväl ekonomisk som social, vore det god medlemsvård att medlemmen, i stället för att tvingas avsluta sitt medlemskap genom utträde ur kyrkan, kan få ansöka om ett eller två friår från medlemsavgift men ändå stå kvar som medlem i Svenska kyrkan. Efter det beviljade friåret betalar medlemmen kyrkoavgift igen och medlemmen har då förhoppningsvis både uppnått bättre ekonomisk stabilitet och fått ökat förtroende för sin församling och för Svenska kyrkan genom fortsatt stöd, trots utsattheten i svåra tider med försämrade ekonomiska förutsättningar.

För att göra processen något enklare än att gå via Skatteverket föreslås att kyrkoavgift dras som vanligt men att medlemmen på en friårsblankett till församlingen, liksom på den eventuella utträdesblankett som lämnas in till hemförsamlingen, kan kryssa i alternativet ekonomiska skäl. Förslagsvis får diakonen, eller en diakonal medarbetare, samt kyrkoherden, eller den som kyrkoherden delegerar uppgiften till, kontakta den som alltså har bett om retroaktivt friår. Församlingens två företrädare beslutar sedan enligt nationellt gemensamma principer utformade av kyrkostyrelsen. Återbetalningen kan då maximalt gälla den del av kyrkoavgiften som tillfaller församlingen, alltså merparten av det som medlemmen betalat men inte anser sig ha råd med.

Fördelarna med en sådan process blir även den personliga kontakt som etableras mellan medlemmen och hemförsamlingen och möjligheten att se behov av ansökan om diakonala medel eller annat stöd.

Syftet med detta föreslagna beslut som till stor del visar på kyrkans diakonala omsorg har både ett tydligt diakonalt perspektiv men även ett medlemsfrämjande och ett pedagogiskt perspektiv då möjligheten finns att bilda medlemmar i innebörden av kyrkoavgift, ekonomisk, solidarisk, kulturell etcetera, som är gynnsamt för såväl den enskilde medlemmen som för församlingsarbetet även på längre sikt.

Som kyrkotillhörig behöver man känna sig buren även i de perioder då man själv inte kan vara med och bära andra och med ett beslut om möjlighet till friår skulle omsorgen bli extra tydlig när det är medlemmens hushållsekonomi som avgör förutsättningarna för att vara kvar som medlem eller ej.

Då Svenska kyrkan mer än någonsin behöver arbeta aktivt med olika sätt att främja god medlemsutveckling kan det vara väl värt att pröva och utvärdera friår som alternativ till utträde av personliga ekonomiska skäl.

Då allt fler i Sverige nu kämpar med att få ihop hushållsekonomin på grund av inflation och ökade kostnader skulle ett beslut om friår från kyrkoavgift vara väldigt välkommet för många av Svenska kyrkans medlemmar som annars skulle tvingas göra utträde, tillika medlemmar som Svenska kyrkan behöver ha kvar i framtiden och som kyrkomötet nu, på ett nytt sätt, kan visa omsorg om genom detta föreslagna beslut.

Los Angeles den 3 augusti 2023

Manilla Nordanstig (POSK)

Kyrkomötet

Motion 2023:99

av Suzanne Fredborg och Hanna Hesser Nordin

Antal ledamöter i kyrkofullmäktige

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att 3 kap. 5 § kyrkoordningen ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

5 §

Kyrkofullmäktige fastställer antalet ledamöter i fullmäktige. Antalet ledamöter ska bestämmas till ett udda tal och till minst

– 15 i församlingar med högst 5 000 röstberättigade,	– 15 i församlingar med högst 10 000 röstberättigade,
– 25 i församlingar med över 5 000 till och med 20 000 röstberättigade,	– 25 i församlingar med över 10 000 till och med 30 000 röstberättigade,
– 35 i församlingar med över 20 000 röstberättigade.	– 35 i församlingar med över 30 000 röstberättigade.

Antalet ersättare ska utgöra hälften av det antal platser som varje nomineringsgrupp får i fullmäktige. Om det då uppkommer ett decimaltal, avrundas detta till närmast högre hela tal. Det ska alltid utses minst två ersättare från varje nomineringsgrupp som har något mandat.

Med röstberättigad i andra stycket avses en person som uppfyller kraven för rösträtt enligt 33 kap. 2 § den 1 oktober året före valåret.

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2024.

Motivering

Kyrkomötet 2012 ändrade gränserna för minsta antalet ledamöter i kyrkofullmäktige i samband med att reglerna ändrades avseende tidigare samfälligheter som avskaffats. Dessförinnan gällde i stort sett samma antal som beslutades i 1987 års församlingslag och som marginellt förändrades i kyrkoordningen vid relationsändringen år 2000 och det antalet gällde fram till 2012 års ändring.

Av kyrkomötets beslut år 2012 framgår att man ska följa utvecklingen av de nya antalen. Så har kyrkostyrelsen gjort en gång året efter kyrkovalet 2013 och konstaterat att det då inte varit svårt för nomineringsgrupperna att få fram kandidater för antalet platser som tilldelades dem efter kyrkovalet. Vi har följt utvecklingen i Stockholms stift de senaste mandatperioderna och ser konsekvenser av det högre ”lägsta antalet” i flera församlingar.

Mot 2023:99

För många församlingar och pastorat innebar ändringen 2012 en avsevärd ökning av antalet ledamöter från minst 25 till minst 35 ledamöter. Följden har blivit att det på många håll visat sig vara svårt att få fram ett tillräckligt stort antal namn till kyrkofullmäktigelistan. Vidare medför det förhållandet att ledamöter och ersättare avflyttar, avlider eller avsäger sig sin plats av annat skäl att vakanser uppstår, då inte tillräckligt många namn funnits med från början. Därför föreslår vi att kyrkomötet beslutar enligt motionen, se förslaget ovan.

Lidingö den 2 augusti 2023

Suzanne Fredborg (BA)

Hanna Hesser Nordin (BA)

Kyrkomötet
Motion 2023:100
av Margareta Andersson

Svenska kyrkans inställning till aktiv dödshjälp

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utforma ett förslag till Svenska kyrkans ställningstagande till aktiv dödshjälp och återkomma med det till 2024 års kyrkomöte.

Motivering

Aktiv dödshjälp diskuteras i olika forum i samhället, bland annat har regeringen tillsatt en utredning som arbetar med ärendet. Människor diskuterar frågan med olika utgångspunkter och viljorna går starkt isär. Några är rädda för att gamla och svårt sjuka människor inte ska få vård utan utsättas för påtryckningar att begära att avsluta sitt liv trots att de inte vill. Andra är rädda för att behöva lida lång tid trots att hoppet om bättre hälsa är borta. Kyrkan har inte tagit ställning i frågan och det brådskar med ett besked hur vi från kyrkans sida ser på frågan.

Ett ställningstagande i frågan från Svenska kyrkan med en tydlig teologisk diskussion som bakgrund är eftersträvansvärt. Det finns behov av en tydlig diskussion i ärendet där man tar hänsyn till både respekten för livets okränkbarhet och den enskilda människans situation i ett utsträckt lidande.

Näshult den 3 augusti 2023

Margareta Andersson (C)

Kyrkomötet
Motion 2023:101
av Axel W Karlsson och Lennart Matikainen

Svenska kyrkans uppgift att främja fred och försoning

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att tillsätta en arbetsgrupp med ledamöter från samtliga nomineringsgrupper med syfte att utforma riktlinjer och praxis för Svenska kyrkans freds- och försoningsarbete i ett försämrat säkerhetsläge.

Motivering

Att kyrkan har ett ansvar att under bön främja dialog för att bidra till fred och försoning är knappast ett kontroversiellt påstående. Denna uppgift gäller såväl förhållanden inom Sverige som på det internationella och ekumeniska planet.

Det sägs ofta att säkerhetsläget har försämrats för Sveriges del, men beträffande orsaken till detta går åsikterna vitt isär. En del av oss ser de kuppliknande snabba förändringarna som drivits igenom över svenska folkets huvuden, utan någon rimlig debatt och förankring hos svenska folket som en orsak. Vi valde en riksdag vars majoritet ville stå utanför krigsförberedande alliansen Nato, men vi fick något annat.

Godkännandet av Nato-fördraget med ett enkelt riksdagsbeslut, om än med kvalificerad majoritet, är djupt problematiskt ur konstitutionell synpunkt, menar Ulf Öberg, domare i Europeiska unionens tribunal. Riksdagens konstitutionsutskott borde och bör yttra sig i frågan, efter det att Lagrådet hörts. Regering och riksdag överlåter befäl över det svenska försvaret till främmande makt, något som de inte har befogenhet till enligt regeringsformens tionde kapitel menar Öberg, 2023-07-26, DN Debatt. ”Sveriges anslutning till Nato kräver en grundlagsändring” (www.dn.se/debatt/sveriges-anslutning-till-nato-kraver-en-grundlagsandring). Ska kyrkan stå passiv inför denna allvarliga kritik eller uppmuntra till debatt?

En del svenska debattörer, en och annan är hög militär, argumenterar i Hitlers och Napoleons efterföljd för att Ryssland slutgiltigt måste krossas, ekonomiskt och militärt, för att det ska bli fred i världen. Hur ska vi som kyrka ställa oss till sådana strävanden? Ska kyrkan stå passiv inför sådana påståenden?

Genom anslutning till den krigsförberedande alliansen Nato blir vårt säkerhetsläge radikalt försämrat. Behöver Sverige Nato, eller är det snarare så att Nato behöver Sverige? Det långsträckta landet blir en perfekt frontstat och ett basområde för anfall mot norra Ryssland och dess ubåtsbas i Murmansk. Något som bland annat vår tidigare Moskva-ambassadör Sven Hirdman framhållit. Ryssland kommer förstås att vidta försvarsåtgärder. Sverige blir ett första ordningens mål för ryska missiler, eventuellt kärnvapenbestyckade.

Faran att kyrkan partipolitiseras

Vår ärkebiskop har hittills uttalat sig, delvis i börens form, på ett balanserat sätt om den djupt tragiska konflikten i Ukraina, som liknar ett inbördeskrig. Om vi inte får ett gemensamt genomtänkt arbete i strävandena efter fred och försoning är risken stor att Svenska kyrkan även i denna fråga av många kommer att uppfattas som ett politiskt parti snarare än en kyrka med ett specifikt eget budskap. Det kan ske på det sätt vi blivit vana vid. En eller annan person som i media uppfattas som företrädare för Svenska kyrkan går ut med ogenomtänkta partiska ställningstaganden. Andra uppfattar saken så att kyrkans namn blivit kapat. Ytterligare förlorat förtroende för Svenska kyrkan blir följden, fler utträden och avståenden från att ha någon befattning med kyrkan.

Hur uppstod det internationellt ”försämrade säkerhetsläget”?

Arbetet för fred och försoning måste bygga på en allsidig analys av den situation vi befinner oss i och de förändringar som skett, sker och kommer att ske. Låt oss därför – så kortfattat som möjligt – erinra oss hur det internationellt ”försämrade säkerhetsläget” uppstått.

Nedanstående bygger på flera års akademiska studier över det vi uttalar oss om. Vi syftar inte till att försvara eller rättfärdiga någon part eller dess åtgärder, utan eftersträvar en historisk förståelse som förutsättning för dialog om fred och försoning.

1991 upplöstes Sovjetunionen uppifrån, av ledande sovjetiska politiker. Vi var många som glädde oss över att av presidenten Gorbatsjov få lära oss nya ord som glasnost – öppenhet och perestroika – förändring.

Ett femtontal nya stater trädde fram. Tyvärr uppstod i de flesta av dem allvarliga politiska konflikter med starka polariseringar mellan olika fraktioner om framtidskursen, dramatiska maktväxlingar. Krig i Tjetjenien där några ville några bilda ett kaukasiskt kalifat, flera krig mellan det kristna Armenien och det muslimska Azerbajdzjan om Nagorno-Karabach. Värst: Ukraina-kriget. Utbrytningar av folkslag som ville vara självständiga (abchaser och ossetier i Georgien, ryssar i Ukraina). Listan på de nya problemen är inte fullständig.

Samtidigt fanns positiva tecken: det slöts många avtal om olika slags samarbete mellan flera av de postsovjetiska staterna. I de baltiska staterna blev utvecklingen relativt lugn och harmonisk. Patriotism och nationalism kan vara positiva stats- och gemenskapsbyggande krafter, men nationalism kan också utvecklas till fientlighet mot andra nationer. Tyvärr uppstod på sina håll, inte minst i Ukraina, en radikal nationalism av den typen.

Warszawapakten upplöstes. Ett Ryssland–Nato-råd bildades. Den amerikanske försvarsministern Wolfowitz deklarerade att USA trots detta skulle fortsätta att eftersträva världshegemoni (Wolfowitz-doktrinen).

1993 införde den Ryska federationen en demokratisk författning med en uppdelning av statsmakten i tre delar (verkställande, lagstiftande och dömande) i enlighet med Montesquieus statsfilosofi, flerpartisystem, bejakande av mänskliga rättigheter, skydd för miljön m.m. Författningen är lätt att hitta på nätet på engelska men helt okänd för många. Media uppmärksammar sällan detta positiva steg bort från sovjet-systemet.

Media i väst har i stort ignorerat Rysslands demokratibygge, som naturligtvis inte är perfekt. Men både som kyrkomedlemmar och som medborgare har vi en del att lära av det ryska exemplet och vi bör i dialog försöka bidra till demokratins vidare utveckling i landet.

Ryska federationen avskaffade 1994 kommunismen som ekonomiskt system vilket ledde till statsbankrutt och kaos. Pensioner kunde inte betalas ut. På några år lyckades man dock komma till rätta med problemen och skapa nya regelverk, inte minst genom insatser av den nye presidenten Vladimir Putin.

Putin följde kring millennieskiftet presidenten Gorbatsjovs exempel från slutet av 1980-talet att räkna ut handen mot väst. Han talade om det ”gemensamma europeiska huset” eller ”hemmet”. År 2001 höll Putin ett mycket uppskattat tal på temat öst–väst-samarbete i den tyska förbundsdagen. Frågan om ryskt medlemskap i EU diskuterades. Därefter började relationerna mellan Ryska federationen och västvärlden att successivt bli allt sämre.

Ryska regeringen konstaterade ett försämrat säkerhetsläge för deras federation

I strid med löften Ryssland hade fått i samband med Tysklands enande 1989 utnyttjade den USA-ledda alliansen Nato Rysslands svaghet och expanderade till fler och fler länder. Upprustningen kring Rysslands gränser blev följd. En missilbas byggdes i Polen inte långt från ryska gränsen. Det Ryssland–Nato-råd, som bildats efter Warszawapaktens upplösning, fick allt svårare att fungera på ett meningsfullt sätt. Länder som Georgien och Ukraina inbjöds att bli medlemmar i EU, men inte Ryssland. Radikala nationalister i Ukraina talade om att säga upp avtalet med Ryssland om flottbasen på Krim och i stället inbjuda Nato att ta över den.

Några år in på det nya millenniet blev det uppenbart att de ryska politikerna var djupt besvikna över västs ointresse av seriöst samarbete. Det framkommer bland annat i president Putins tal. Vidare tycks den ryska statsledningen ha blivit alltmer oroliga över utvecklingen, speciellt i Ukraina, ett grannland där ca 30 procent av befolkningen kan beskrivas som rysk med utgångspunkt från dominerande språk i respektive region av landet och deras vanligtvis talade språk. En aggressivt antirysk nationalism tog makten genom en statskupp i Kiev 2014. Genom språklagar försökte man hindra och minska användningen av ryska språket. Följden blev en separatistisk utbrytning i Donbass-området. Kiev-regeringen reagerade med militärt våld. I två Minsk-avtal överenskoms förhandlingar om Donbass-problemet, men några förhandlingar kom aldrig till stånd. Den officiella ryska hållningen fram till krigsutbrottet den 24 februari 2022 var att Donbass var ett internt ukrainskt problem.

Den ryska regeringen försökte få till stånd förhandlingar om den gemensamma säkerheten för alla i Europa, senast genom brev till europeiska regeringar, även den svenska, i december 2021. Inviten avfärdades snabbt av samtliga västländer.

Det mesta tyder på att den ryska regeringen, säkert efter viss vända med tanke på de två ländernas nära samhörighet, därmed kom till slutsatsen att ett militärt ingripande i Ukraina var nödvändigt för att garantera Rysslands säkerhet. Man kunde inte acceptera att ett land med en stor andel ryska medborgare blev ett Nato-land.

Vi vill betona att vi med dessa slutsatser inte försöker försvara eller berättiga Rysslands krig i Ukraina. Att försöka förstå historiska sammanhang är en nödvändig förutsättning för fredsfrämjande dialog och försoning.

Hotas Svenska kyrkan av ett nytt imperium, en ny Sovjetunion?

Media i väst har i årtal upprepat påståendet att den ryska statsledningen i verkligheten hotar en mängd länder runt sina gränser och vill upprätta ett stort ryskt imperium. Det är sant att det finns röster i rysk media som uttrycker sådana tankar. Om man däremot går till president Putins tal och liknande officiella uttalanden från den ryska statsledningen hittar i vart fall inte jag hittills några belegg för sådana ambitioner. Rätta

oss gärna om vi har fel eller missat något väsentligt. Ryske presidenten har en hemsida där man kan läsa alla hans tal i engelsk översättning.

Tvärtom har Putin vid flera tillfällen tydligt tagit avstånd från det sovjetiska systemet och imperietankar. Ett exempel är att Putin i syfte att förbättra relationerna till Polen lät publicera Stalins hemliga order om massmord på polska officerare 1940. Under sovjettiden skyldes detta massmord, som upptäcktes 1943 i Katyn nära Smolensk med flera platser, på den tyska krigsmakten.

Kyrkorna i Ryssland och Ukraina behöver stöd

Den ryska ortodoxa kyrkan (och andra kyrkor i Ryssland) utstod under kommunismen på 1900-talet förföljelser som saknar motstycke i kyrkohistorien. Kyrkan överlevde och en kyrklig förnyelse och blomstring är ett faktum sedan några decennier.

Ryska kyrkan är skild från staten men den ryska staten stöder den kulturellt, ungefär som i Sverige med flera länder. Det första som publicerades på Moskva-patriarkatets hemsida vid krigsutbrottet 2022 var en förbön för de civila som stod i fara att drabbas. Här gjordes självfallet ingen skillnad mellan ryssar och ukrainare – många i Ukraina tillhör ju församlingar under Moskva-patriarkatet. Dessvärre har konflikten, som i mycket liknar ett inbördeskrig, drabbat även kyrkorna. Bland annat har radikalnationalistiska krafter i Ukraina länge arbetat för att få en rent nationell ukrainsk kyrka. Detta är i viss mån förståeligt och rimligt. Folkkyrkan är den historiskt vanligaste och mest bärkraftiga formen av kyrkoorganisation.

Ryska kyrkans praxis när det gäller relationerna till landets militär skiljer sig knappast från vad som är praxis i andra länder. Ryska kyrkan förtalades tidigare av sovjetmakten, nu tycks västmedia övertagit den rollen.

Sammanfattningsvis har Svenska kyrkan, om vi består som kyrka, stora uppgifter att genom bön och samtal verka för främjande av fred och försoning. Kanske finns en möjlig medlarroll mellan de ryska och de ukrainska kyrkorna. Om Svenska kyrkan kan överta den medlarroll som Sverige ibland hade, under den tid då vi var fria från krigsförberedande allianser, vore det bra.

Göteborg den 3 augusti 2023

Axel W Karlsson (AfS)

Lennart Matikainen (AfS)

Kyrkomötet
Motion 2023:102
av Eva-Maria Munck m.fl.

Vegetariska måltider på kyrkomötet

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkomötets presidium att se till att minst en måltid per dag under kyrkomötets samtliga sammanträdesdagar är helt vegetarisk.

Motivering

Vår kyrka har på många sätt gjort en matresa under det senaste decenniet.

Många är de församlingar och stift som vid församlingsdagar, stiftsmiddagar, kyrkkaffan och volontärfester gått över till att servera festlig och delikat vegetarisk mat i stället för charkbrickor.

Vi menar att det nu är tid för kyrkomötet att gå från ord till handling i våra egna sammankomster.

I enlighet med rekommendationerna i biskopsbrevet om klimatet och Svenska kyrkans färdplan för klimatet (klimatneutralitet till år 2030) föreslår vi därför att minst en måltid per mötesdag under kyrkomötets två sessioner är helt vegetarisk för samtliga ledamöter.

Fördelarna för planeten, solidariteten med den världsvida kyrkan och budgeten är stora. Visst går det även att argumentera för att sammanhållningen mellan ledamöterna blir bättre när alla får njuta av samma vällagade, näringsrika och trevliga måltid.

Det underlättar för stora beställningar av kyrkomötets storlek om alla ledamöter, självklart undantaget allergier och specialkost, erbjuds samma goda och klimatsmarta måltid.

Kista den 3 augusti 2023

Eva-Maria Munck (POSK)

Lisa Gerenmark (ÖKA)

Klas Corbelius (S)

Åsa Rehdell (HoJ)

Anders Lundberg (ViSK)

Kyrkomötet
Motion 2023:103
av Eva-Maria Munck m.fl.

Intranätet och idealiteten

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att se över om utformningen och bristen på tillgängligheten till intranätet Kornet kan komma att skada det ideella engagemanget i Svenska kyrkan

Motivering

Den 18 oktober 2022 lanserades Svenska kyrkans nya intranät Kornet.

Intranätet är enbart tillgängligt för de medarbetare i vår kyrka som har en @svenskakyrkan.se-mejladress. Detta innebär att en stor grupp av ideellt aktiva och i vissa fall förtroendevalda medarbetare inte har tillgång till informationen på vårt intranät.

På alla sätt behöver vi värna om möjligheterna att börja och fortsätta engagera sig ideellt och som förtroendevald och hitta vägar för att växa och utvecklas i sina uppdrag.

Därför anser vi att det vore angeläget att skyndsamt se över huruvida utformningen av vårt nya intranät kan komma att skada idealiteten.

Kan utformningen förbättras för att stärka frivillighet och idealitet i Svenska kyrkan?

Kista den 3 augusti 2023

Eva-Maria Munck (POSK)

Katarina Glas (POSK)

Victor Ramström (POSK)

Kyrkomötet
Motion 2023:104
av Eva-Maria Munck m.fl.

Klimatnödläge

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att göra ett uttalande med utlysning av klimatnödläge.

Motivering

Vi står i gigantiska utmaningar för vår planet och mänsklighetens överlevnad.

Klimatförändringarna drabbar redan nu de allra mest sårbara, människor som lever på marginalerna och försvarslösa djurarter och växter. Många av Svenska kyrkans partner runt om i världen vittnar om klimatförändringarna och dess oerhört allvarliga konsekvenser.

För att vi ska kunna nå Parisavtalets överenskommelser behövs radikala politiska beslut. Det är bråttom, men inte för sent.

Som kyrka är vi aktiva och drivande i klimatarbetet, bland annat genom den mycket ambitiösa och genomarbetade Svenska kyrkans färdplan för klimatet. Det är något för oss att vara mycket stolta över.

Vi har ett mycket stort ansvar att bruka våra skogar på ett hållbart sätt som gynnar biologisk mångfald.

Svenska kyrkans biskopar har i en debattartikel i Dagens Nyheter den 27 oktober 2021 uttalat att vi befinner oss i klimatnödläge. Därför vore det även verkningsfullt och framåtsyftande om Svenska kyrkans kyrkomöte antog ett uttalande om klimatnödläge.

Som Sveriges största kyrka och ideella organisation kan vi genom de beslut vi tar inspirera ännu fler frivilligorganisationer att göra detsamma. Svenska kyrkans ambitiösa färdplan för klimatet behöver bli känd och använd bland församlingar och stift.

Equmeniakyrkans kyrkokonferens fattade beslut 2021 om att utlysa klimatnödläge och deras kyrkostyrelse fick i uppdrag att utarbeta en handlingsplan för klimatarbetet.

Låt oss i förtroendemannaorganisationen följa biskoparnas och Equmeniakyrkans goda exempel och i sann ekumenisk anda göra detsamma.

Kista den 31 juli 2023

Eva-Maria Munck (POSK)

Boel Johansson (POSK)

Johanna Öhman (POSK)